

สภาวิจัยเพื่อทรงธรรม
เลขที่รับ 26198-416/254
วันที่ 16/6/61

รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัยเรื่อง

“ บทบาทกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห้กับการพัฒนารายได้
ตามวิถีอิสลามสู่สวัสดิการชุมชนบ้านโคกม่วง(บ้านปลาหมอ)
ที่ยั่งยืน อ.หนองจิก จ.ปัตตานี ”

โดย ดร.อัปดุลเลาะ อูมา และคณะ

กันยายน 2560

รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัยเรื่อง

“ บทบาทกองทุนออมทรัพย์ขามะระห์กับการพัฒนารายได้ตาม
วิถีอิสลามสู่สวัสดิการชุมชนบ้านโคกม่วง(บ้านปลาหมอ)ที่ยั่งยืน

อ.หนองจิก จ.ปัตตานี ”

คณะผู้วิจัย

1. ดร.อับดุลเลาะ อูมา	หัวหน้าวิจัย
2. ดร.อาหะมะกอชี กาซอ	ผู้วิจัยร่วม
3. นายรอเซาะ มะเซ็ง	ผู้วิจัยร่วม
4. นายซุลกีปดี ลือโมะ	ผู้วิจัยร่วม
5. นางสุดาร์ตน์ อูมา	ผู้วิจัยร่วมฝ่ายการเงิน
6. นางสาวนิสริน หะยีก็้อจิ	เลขานุการวิจัย
7. นายนูรุดีง ดารี	ผู้ช่วยเลขานุการวิจัย
8. นางสาวดาวดะห์ เจ๊ะมะ	ผู้วิจัยร่วม
9. นางเจ๊ะฮาบีปะ จะปอ	ผู้วิจัยร่วม

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว)

ชุดโครงการ การบริหารจัดการท้องถิ่น

บอกเล่าเพื่อความเข้าใจร่วมกัน

งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นกระบวนการที่คนในชุมชนได้มาร่วมคิดทบทวนสถานการณ์ ตั้งคำถาม วางแผน หาข้อมูล ทดลองทำ วิเคราะห์ สรุปผลการทำงานและหาคำตอบเพื่อปรับปรุงงานต่อไป” กล่าวคือ งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นเครื่องมือหนึ่งที่เน้นการให้ “คน” ในชุมชนเข้ามาร่วมในกระบวนการวิจัย ตั้งแต่การเริ่มคิด การตั้งคำถาม การวางแผน และค้นหาคำตอบอย่างเป็นระบบเป็นรูปธรรม โดยเรียนรู้จากการปฏิบัติการจริง (Action Research) อันทำให้ชุมชนได้เรียนรู้ สร้างผลงาน มีความเข้มแข็งขึ้นในการแก้ปัญหาของตนเอง และสามารถใช้กระบวนการนี้ในการแก้ไขปัญหาอื่น ๆ ในท้องถิ่น โดยมีกระบวนการศึกษาเรียนรู้อย่างเป็นเหตุเป็นผล ดังนั้น จุดเน้นของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จึงอยู่ที่ “กระบวนการ” มากกว่า “ผลลัพธ์” เพื่อให้ชาวบ้านได้ประโยชน์จากงานวิจัยโดยตรง และให้งานวิจัยมีส่วนในการแก้ปัญหาของชาวบ้าน รวมทั้งเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นจริงในชุมชน ซึ่งจะต้องอาศัย “เวที” (การประชุม เสวนา พุดคุยถกเถียง) เป็นวิธีการเพื่อให้คนในชุมชน ทั้งชาวบ้าน ครู นักพัฒนา สมาชิก อบต. ข้าราชการ หรือกลุ่มคนอื่น ๆ เข้ามาร่วมหา ร่วมใช้ “ปัญญา” ในกระบวนการวิจัย

“กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น” หมายถึง การทำงานอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อตอบ “คำถาม” หรือ “ความสงสัย” บางอย่าง ดังนั้นสิ่งสำคัญคือประเด็น “คำถาม” ต้องคมชัด โดยมีการแยกแยะประเด็นว่า ข้อสงสัยอยู่ตรงไหน มีการหา “ข้อมูล” ก่อนทำ มีการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูล มีการ “วางแผน” การทำงานบนฐานข้อมูลที่มีอยู่ และในระหว่างลงมือทำมีการ “บันทึก” มีการ “ทบทวน” ความก้าวหน้า “วิเคราะห์” ความสำเร็จและอุปสรรคอย่างสม่ำเสมอ เพื่อ “ถอด” กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นออกมาให้ชัดเจน ในที่สุดก็จะสามารถ “สรุปบทเรียน” ตอบคำถามที่ตั้งไว้แล้วอาจจะทำใหม่ให้ดีขึ้น ตลอดจนสามารถนำไปใช้เป็นบทเรียนสำหรับเรื่องอื่น ๆ หรือพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป ซึ่งทั้งหมดนี้กระทำโดย “ผู้ที่สงสัย” ซึ่งเป็นคนในท้องถิ่นนั่นเอง ดังนั้นกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจึงเป็นงานวิจัยอีกแบบหนึ่งที่ไม่ยึดติดกับระเบียบแบบแผนทางวิชาการมากนัก แต่เป็นการสร้างความรู้ในตัวตนท้องถิ่น โดยคนท้องถิ่น เพื่อคนท้องถิ่น โดยมุ่งแก้ไขปัญหาด้วยการทดลองทำจริง และมีการบันทึกและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ การวิจัยแบบนี้จึงไม่ใช่เครื่องมือทางวิชาการ ไม่ใช่ของศักดิ์สิทธิ์ที่ผูกขาดอยู่กับครูบาอาจารย์ แต่เป็นเครื่องมือธรรมดาที่ชาวบ้านก็ใช้เป็น เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ได้ใช้วิธีการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นตามแนวคิดและหลักการดังกล่าวมาแล้วในระยะเวลาหนึ่ง พบว่า ชาวบ้านหรือทีมวิจัยส่วนใหญ่สามารถสะท้อนการดำเนินงานด้วยการบอกเล่าได้เป็นอย่างดี ในขณะเดียวกันก็พบว่า การเขียนรายงาน เป็นปัญหาที่สร้างความหนักใจให้แก่นักวิจัยเป็นอย่างมาก ดังนั้นด้วยความตระหนักถึงสถานการณ์ปัญหาดังกล่าว สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น จึงได้ปรับรูปแบบการเขียนรายงานวิจัย ให้มีความยืดหยุ่น และมีความง่ายต่อการนำเสนองานออกมาใน รูปแบบที่นักวิจัยถนัด โดยไม่ยึดติดในเรื่องของภาษาและรูปแบบที่เป็นวิชาการมากเกินไป ซึ่งเป้าหมายสำคัญของรายงานวิจัยยังคงมุ่งเน้นการนำเสนอให้เห็นภาพของกระบวนการวิจัยมากกว่าผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัย โดยกลไกสำคัญที่จะช่วยให้นักวิจัยมีความสามารถเขียนรายงานที่นำเสนอกระบวนการวิจัยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น คือ ศูนย์ประสานงานวิจัย (Node) ในพื้นที่ ซึ่งทำหน้าที่เป็นที่เลี้ยงโครงการวิจัยมาตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งจบการทำงานวิจัย ดังนั้น Node จะรับรู้พัฒนาการของโครงการวิจัยมาโดยตลอด บทบาทการวิเคราะห์เนื้อหาหรือกิจกรรมของโครงการจึงเป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง Node และนักวิจัย ซึ่งความร่วมมือดังกล่าวได้นำมาซึ่งการถอดบทเรียนโครงการวิจัยสู่การเขียนมาเป็นรายงานวิจัยที่มีคุณค่าในที่สุด

อย่างไรก็ตาม รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นอาจไม่สมบูรณ์แบบดังเช่นรายงานวิจัยเชิงวิชาการโดยทั่วไป
ก็ได้คำตอบและเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการวิจัย ซึ่งท่านสามารถเข้าไปค้นหา ศึกษาและเรียนรู้
เพิ่มเติมได้จากพื้นที่

สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การวิจัยเรื่อง บทบาทกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ในการพัฒนารายได้สมาชิกตามวิถีอิสลาม
สู่สวัสดิการชุมชนบ้านโคกม่วงที่ยั่งยืน มีวัตถุประสงค์การวิจัย 4 ประการ คือ เพื่อศึกษาความต้องการ
ของสมาชิก เยาวชนและชุมชนที่มีต่อกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ เพื่อศึกษาบทบาทกองทุนออม
ทรัพย์ยามาเราะห์กับการพัฒนารายได้ของชุมชน เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการกองทุนออม
ทรัพย์ยามาเราะห์ที่มีวิธีการดำเนินงานแบบอิสลามที่ยั่งยืน และเพื่อศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการ
สมาชิกและชุมชนที่ยั่งยืนของระบบกองทุนออมทรัพย์

ผลการวิจัยสามารถตอบวัตถุประสงค์ได้ทุกประการ ดังนี้

1. ความต้องการของสมาชิก เยาวชนและชุมชนที่มีต่อกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ พบว่า
ทางกลุ่มต้องการให้มีการขยายกลุ่มเป้าหมายสมาชิกกองทุนให้มากขึ้น ดำเนินการจัดหา
สถานที่เป็นทางการ มีระบบสวัสดิการ การสร้างแรงจูงใจ มีระบบการทำงานชัดเจน เป็น
หน่วยประสานงานและจัดกิจกรรมเพื่อเยาวชน อบรมด้านอาชีพ ศึกษาดูงาน สร้าง
ผลิตภัณฑ์ของกองทุน เปิดประเภทการบริการกองทุนเพิ่มขึ้น มีวิสัยทัศน์กองทุน เพิ่ม
จำนวนการออม และปรับลดหุ้นสำหรับสมาชิกทั่วไป มีเวทีรวมพลกรรมการเพื่อให้
ประสบความสำเร็จในอนาคต
2. บทบาทกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์กับการพัฒนารายได้ของชุมชน พบว่า กองทุนจะมี
บทบาทในรูปแบบต่างๆ คือ บทบาทการกระตุ้นให้สมาชิกมีอาชีพเสริมรายได้แก่
ครอบครัว ให้ความรู้เรื่องเศรษฐกิจอิสลาม เป็นที่ปรึกษาให้กับกลุ่มสตรี เป็น
ศูนย์กลางด้านการออมและการเงินเพื่อการลงทุนขนาดเล็กของชุมชน เสริมบทบาทมัสยิด
ในการทำให้คนในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการเงินและเศรษฐกิจของชุมชน เป็น
ศูนย์กลางการเรียนรู้เรื่องการจัดตั้งระบบกองทุน ระบบการรวมหุ้น การออมทรัพย์ และ
การบริการสินเชื่อ
3. แนวทางทางการบริหารจัดการกองทุนยามาเราะห์สู่ความยั่งยืน พบว่า สามารถทำได้โดย
การกองทุนมีสำนักงานกองทุนอย่างเป็นทางการ มีสโลแกนหรือวิสัยทัศน์ประจำกองทุน
ฯ สร้างความเข้าใจปลูกฝังคณะกรรมการในด้านการทำงาน ต้องมีการพัฒนาศักยภาพ
คณะกรรมการอย่างต่อเนื่อง จัดระบบการบริหารงานโดยการกระจายโซน เร่งบทบาทใน
ด้านการรณรงค์ให้ชุมชนมาเป็นสมาชิกกองทุน มีระบบการประชุมกรรมการ มีการลงทุน

ของกองทุน การบริหารมีความยืดหยุ่น การขยายเครือข่าย การบริหารงานต้องมุ่งเป้าหมาย กำหนดเวลาการรับฝากหุ้นที่ชัดเจน มีการประชุมสามัญประจำปี

4. แนวทางการจัดสวัสดิการสมาชิกและชุมชนที่ยั่งยืน พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นต้องการให้กองทุนฯ จัดสวัสดิการมากที่สุดในหลายประการ คือ จัดระบบสวัสดิการในรูปแบบการให้ความรู้อัลกุรอาน การให้ความรู้ศาสนาเบื้องต้น การให้ความรู้อัลกุรอานและสุนนะห์กลุ่มมุสลิมะห์(สตรี) จัดระบบสวัสดิการแก่เด็กเรียนดีและยากจน รวมทั้งการจัดสวัสดิการในรูปแบบอื่นๆ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอต่อ สกว.

1. สกว.ควรมีการสนับสนุนโครงการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกองทุนในพื้นที่อื่นๆต่อไป เพื่อให้กองทุนสามารถเกิดขึ้นในทุกชุมชน เป็นการยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของคนในสังคม
2. สกว.ควรขยายให้มีการวิจัยเพื่อหาแนวทางการจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือเครือข่ายนักวิจัยเพื่อท้องถิ่นต่อไป เพื่อให้ให้นักวิจัยชาวบ้านมีระบบการช่วยเหลือกัน และยกระดับเครือข่ายนักวิจัยสู่ระดับประเทศต่อไป
3. สกว.ฝ่ายนโยบายชาติและความสัมพันธ์ข้ามชาติ ควรมีการศึกษาวิจัยด้านการประเมินกองทุนต่างๆที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล เพื่อให้กองทุนชุมชนมีความเข้มแข็งอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนควรเข้ามาส่งเสริมและสนับสนุนต่อยอดกลุ่มกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ให้มีศักยภาพและบทบาทในด้านการส่งเสริมอาชีพและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบ้านโลกม่วงต่อไป
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน ควรมีการนำองค์ความรู้จากงานวิจัยสู่การขยายและใช้ประโยชน์ในพื้นที่อื่นๆต่อไป
3. กองทุนต่างๆในพื้นที่หมู่บ้านมีจำนวนมากทั้งที่เกิดขึ้นเองโดยการรวมของชุมชน และมีที่เกิดจากนโยบายรัฐบาลสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังนั้น รัฐบาลควรมีการสนับสนุนต่อยอดกับกองทุนทั้งจากชุมชนรวมกลุ่มเองและกองทุนหมู่บ้านที่เห็นผลการดำเนินงานชัดเจนเพื่อนำไปสู่ความยั่งยืนของกองทุนในชุมชนอย่างแท้จริง

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	๑-๒
สารบัญ	ก-ค
สารบัญตาราง	ง
บทที่ 1 บทนำ	1
1.ความเป็นมาและปัญหาของงานวิจัย	1
2.โจทย์วิจัย	7
3.วัตถุประสงค์การวิจัย	8
4.ขอบเขตของการวิจัย	8
5.ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย ตลอดโครงการ	8
6.ผลที่คาดว่าจะได้รับการจากการวิจัย	10
7.นิยามศัพท์เฉพาะ	11
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับกองทุน	12
2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท	17
2.3 ภูมิหลังบ้านปลาหมอ	25
2.4 กองทุนขามาระห์	28
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	34
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย	37
1.สรุปกระบวนการวิจัย	37
2.การออกแบบการวิจัย	38
3. การเลือกแหล่งข้อมูล	39
4.วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	39
รายละเอียด กระบวนการวิจัย บรรยายภาพแต่ละกิจกรรม	41
กิจกรรมที่ 1 เวทีเตรียมพร้อมนักวิจัย	41
กิจกรรมที่ 2 ศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประเภทกองทุนในอิสลาม	43
กิจกรรมที่ 3 สัมภาษณ์รายได้รายจ่ายของสมาชิกกองทุน	44

กิจกรรมที่ 4 ประชุมคณะกรรมการ	46
กิจกรรมที่ 5 เวทีคณะกรรมการและสมาชิกทบทวนการดำเนินงานกองทุนที่ผ่านมา จนปัจจุบัน	47
กิจกรรมที่ 6 เวทีเยาวชนและชุมชนระดมความรู้สึกร ความคาดหวัง ความต้องการที่มี ต่อกองทุน การจัดสวัสดิการที่ต้องการ	49
กิจกรรมที่ 7 คณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกศึกษาฐานสหกรณ์อับนุเฮ้าฟ	52
กิจกรรมที่ 8 คณะกรรมการศึกษาฐานใบตุลมาล(กองทุนซากาต)ในรูปแบบอิสลาม	53
กิจกรรมที่ 9 เวทีนักวิจัยสรุปผลการศึกษาฐานและข้อมูลผลการจัดเวทีแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น	54
กิจกรรมที่ 10 ปฏิบัติการพัฒนาระบบกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์	56
กิจกรรมที่ 11 เปิดบัญชีสำหรับเด็กเรียนดี เด็กกำพร้า	57
กิจกรรมที่ 12 เวทีระดมทุนช่วยเหลือเด็กกำพร้าประจำปี	58
กิจกรรมที่ 13 ประชุมคณะกรรมการกองทุนเป็นประจำ	59
กิจกรรมที่ 14 เวทีแลกเปลี่ยนระหว่างกองทุนในชุมชน	61
กิจกรรมที่ 15 ปฏิบัติการพัฒนาระบบกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์	65
กิจกรรมที่ 16 เปิดบัญชีสำหรับเด็กเรียนดี เด็กกำพร้า	66
กิจกรรมที่ 17 เวทีพบปะกลุ่มสตรีหาแนวทางการส่งเสริมอาชีพ	67
บทที่ 4 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ	69
ส่วนที่ ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกกองทุน	69
บทที่ 5 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ	78
5.1 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาความต้องการของสมาชิก เยาวชน และชุมชนที่มีต่อกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์	78
5.1.1 ผลการสำรวจข้อมูลสมาชิกกองทุน	78
5.1.2 ความต้องการของสมาชิก เยาวชนและชุมชนที่มีต่อกองทุนยามาเราะห์	79
5.2 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาบทบาทกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ กับการพัฒนารายได้ของชุมชน	81
5.3 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการกองทุน ออมทรัพย์ยามาเราะห์ที่มีวิธีการดำเนินงานแบบอิสลามที่ยั่งยืน	84

5.3.1 บทเรียนด้านการบริหารกองทุนมาเราะห์	84
5.3.2 แนวทางการบริหารจัดการกองทุนมาเราะห์สู่ความยั่งยืน	88
5.4 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสมาชิกและ ชุมชนที่ยั่งยืนของระบบกองทุนออมทรัพย์	89
5.4.1 จัดสวัสดิการสมาชิกและชุมชนที่ผ่านมา	89
5.4.2 แนวทางการจัดสวัสดิการสมาชิกและชุมชนที่ยั่งยืน	90
บทที่ 6 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	94
สรุปผลการวิจัย	94
อภิปรายผล	95
ปัญหาอุปสรรค	97
ข้อเสนอแนะ	98
การเปลี่ยนแปลงหลังการวิจัย	99
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
เอกสารประกอบการดำเนินงานกองทุนมาเราะห์	
ประมวลภาพการดำเนินงาน	

สารบัญตาราง

ตาราง 1 จำแนกตามเพศ	69
ตาราง 2 จำแนกตามอายุ	69
ตาราง 3 จำแนกตามระดับการศึกษา	70
ตาราง 4 จำแนกตามอาชีพ	70
ตาราง 5 จำแนกตามรายได้	71
ตาราง 6 จำแนกตามระยะเวลาที่สมัครสมาชิก	71
ตาราง 7 จำแนกตามจำนวนหุ้น	71
ตาราง 8 จำแนกตามผู้ฝากเงิน	72
ตาราง 9 จำแนกตามจำนวนเงินฝาก	72
ตาราง 10 จำแนกตามจำนวนเงินของผู้ไม่กู้และกู้	73
ตาราง 11 จำแนกตามจำนวนเงินของผู้กู้	73
ตาราง 12 จำแนกตามระยะเวลากู้เงิน	73
ตาราง 13 จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้เงินกองทุนฯ	74
ตาราง 14 จำแนกตามการชำระคืนเงินกู้กองทุนฯ	74
ตาราง 15 จำแนกตามบทบาทกองทุนออมทรัพย์ฯ มาเราะห์กับการพัฒนารายได้ตามวิถีอิสลาม สู่สวัสดิการชุมชนบ้านปลาหมอ ที่ยังยืน อ.หนองจิก จ.ปัตตานี	75
ตาราง 16 จำแนกตามประเภทการจัดสวัสดิการของกองทุนออมทรัพย์ฯ มาเราะห์	76

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและปัญหาของงานวิจัย

จากสภาวะวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปี 2542 ได้ส่งผลกระทบอย่างมากต่อประชาชนทุกระดับทั่วประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจชีวิตความเป็นอยู่ยังผลให้การพัฒนาประเทศต้องหยุดชะงักลงก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้และผลประโยชน์จากการพัฒนาระหว่างภาคชนบทกับเมืองระหว่างกลุ่มคนต่างๆ ในสังคม (พิมพ์พรนพวงศ์. 2546 : 1) โดยเฉพาะผลกระทบด้านความยากจนของประชาชนในชนบท การไม่มีทุนและขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้ ลดรายจ่าย ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน จนกระทั่งปีพ.ศ. 2544 สมัยรัฐบาลพ.ต.ท.ดร.ทักษิณชินวัตนายกรัฐมนตรีในขณะนั้นจึงมีเจตนารมณ์ที่จะแก้ไขปัญหาความยากจน โดยได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการสร้างเสริมความเข้มแข็งของสังคม และด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนอันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต (คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. 2544 : 1)

ปัจจุบันนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาความยากจนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติลดความยากจนในชนบท การพัฒนาในระยะแผนพัฒนาฉบับที่๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) ประเทศไทยจะต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งภายนอกและภายในประเทศที่เปลี่ยนแปลงเร็วและซับซ้อนมากยิ่งขึ้นเป็นทั้งโอกาสและความท้าทายต่อการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะข้อผูกพันที่จะเป็นประชาคมอาเซียนในปี๒๕๕๘จึงจำเป็นต้องนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้นมาใช้ในการเตรียมความพร้อมให้แก่คนในสังคมและระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมสามารถพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไปเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทยตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการพัฒนาชุมชนในชนบทพร้อมทั้งจัดตั้งกองทุนพัฒนาหมู่บ้านเพื่อให้การสนับสนุนชุมชนด้านสินเชื่อสำหรับการแก้ปัญหาด้านที่อยู่อาศัย อาชีพ สภาพแวดล้อมและสุขภาพอนามัย เนื่องจากปัญหานี้สิน

นอกระบบเป็นปัญหาที่สำคัญของชุมชนเมืองจึงได้มีการให้ความรู้ด้านการจัดการทางการเงินให้แก่ชาวชุมชนและส่งเสริมกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชนให้มีความเข้มแข็งเพื่อให้สามารถระดมเงินทั้งจากแหล่งงบประมาณของภาครัฐและภาคเอกชนตลอดจนแหล่งเงินกู้ในระบบเพื่อการพัฒนาชุมชนอาชีพและที่อยู่อาศัยได้ในระยะยาวตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับปัจจุบันที่ มุ่งเน้นเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาชีพและรายได้โดยส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มอาชีพและกลุ่มธุรกิจชุมชนสนับสนุนแหล่งเงินทุนที่ให้บริการสินเชื่ออัตราดอกเบี้ยต่ำการเปลี่ยนชุมชนบทให้เป็นแหล่งผลิตของชุมชนตลอดจนการปรับปรุงสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยในชุมชนชนบท นอกจากนี้ยังมีการสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชน (คณะกรรมการแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ฉบับที่ 11) โดยนโยบายลดความยากจนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาความยากจนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติลดความยากจนในชนบท โครงการสร้างงานในชนบท/โครงการพัฒนาตำบลกองทุนพัฒนาชนบท โครงการพัฒนาคนจนโครงการเสริมสร้างการแก้ไขปัญหาคณจนในภาวะวิกฤติโครงการแก้ไขปัญหาด้านการเงินและสินเชื่อสำหรับคนจน โครงการลงทุนเพื่อสังคม โครงการลดความยากจนของรัฐบาลในปัจจุบันโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน (สมร ศรีศิริ.2546:4)

หมู่บ้านประมง เป็นชุมชนที่มีลักษณะเฉพาะตัว ประชาชนมีการตั้งบ้านเรือนอยู่อย่างหนาแน่นตามแนวชายฝั่งทะเลหรือปากแม่น้ำ ประกอบอาชีพทำการประมงเป็นหลัก ประชาชนมีรายได้และระดับการศึกษาที่ค่อนข้างต่ำและมีฐานะยากจน เมื่อเปรียบเทียบกับหมู่บ้านที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมอื่นๆ ของประเทศไทย ส่งผลให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมามากมาย โดยเฉพาะปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา สุขภาพ สิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน ปัญหายาเสพติด นอกจากนั้นแล้วประชาชนโดยทั่วไปมีลักษณะทางสังคมที่แยกขาดจากกัน ขาดการสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็ง ประชาชนขาดการประสานประโยชน์และขาดภาวะการณนำที่ดี เป็นต้น

บ้านโคกม่วง(บ้านปลาหมอ) ประวัติของชุมชน /จุดเด่น

หมู่บ้านบางปลาหมอ เป็นชุมชนที่เพิ่งก่อตั้งได้ไม่นานมากนัก ประมาณ ปี 2500 - 2509 เกิดจากการขยายตัวและการอพยพเคลื่อนย้ายจากหมู่บ้านบางปลาหมอ ม.2 ต.รูสะมิแล อ.เมือง จ.ปัตตานี (หมู่บ้านบางปลาหมอเดิม) ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านบางปลาหมอ (โคกม่วง) ไม่มีหลักฐานอ้างอิงทางเอกสารที่แน่ชัดว่ามีความเป็นมาอย่างไร แต่จากคำบอกเล่าของคนรุ่นก่อน ๆ (ยังมีชีวิต) ที่สืบต่อกันมาถึงคนรุ่นหลัง ว่าชื่อหมู่บ้าน แต่ก่อนเดิมชื่อ " ปากา(ปาโหว่)" แปลว่า "ดินมะม่วง" ซึ่งตั้งตามลักษณะของพื้นที่ ที่สมัยก่อนมีดินมะม่วงเป็นมาก บางคน จะเรียก "บา โง (ปาโหว่)" ปัจจุบันทางราชการหรือชาวบ้านทั่วไปจะเรียก "บางปลาหมอ" ซึ่งเรียกตามชื่อเดิมของหมู่บ้านบางปลาหมอ หมู่ 2 ต.รูสะมิ

แล(หมู่บ้านบางปลาหมอเดิม) แต่ชาวบ้านในพื้นที่จะชอบเรียก "โคกม่วง" มากกว่าบางปลาหมอ หรือเรียก บางปลาหมอ(โคกม่วง)

ชุมชนบ้านโคกม่วง ตั้งอยู่หมู่ที่ 8 ต.ตุง อำเภอนองจิก จังหวัดปัตตานี มีระยะทางห่างจากอำเภอนองจิก ประมาณ 3.5 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดปัตตานี ประมาณ 10 กิโลเมตร พื้นที่บ้านโคกม่วงมีประมาณ 625 ไร่ โดยส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม มีประชากรจำนวน 150 ครัวเรือน และมีลักษณะเป็นที่ราบชายฝั่งทะเล จึงมีป่าชายเลนและป่าสน แต่ปัจจุบันป่าไม้ถูกทำลาย เพราะการปลูกสร้างที่อยู่อาศัยและการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้มีป่าเหลือน้อย นอกจากนี้ประชาชนไม่รู้จักหวงแหนรักษา และการปลูกทดแทนในส่วนที่ถูกทำลายทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมประชาชนในพื้นที่ส่วนหนึ่งยังคงมีสุขภาพที่ไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร(องค์การบริหารส่วนตำบลตุง , 2550)

ชุมชนบ้านโคกม่วงมีไฟฟ้าใช้ แต่ครัวเรือนขาดน้ำประปาจำเป็นต้องขุดบ่อบาดาลสูบน้ำขึ้นมาใช้เองบางบ้าน ถนนเล็กๆในชุมชนเป็นถนนลาดยางที่ได้รับการปรับปรุงแล้วมีขอยเล็กๆเป็นทางเข้าไปยังแต่ละบ้านที่ปลูกติดกัน

ความเป็นอยู่ของคนในชุมชนมีลักษณะเป็นครอบครัวขยายและครอบครัวเดี่ยว ส่วนใหญ่ปลูกบ้านในบริเวณใกล้เคียงกัน และไปมาหาสู่กันประจำ ชาวบ้านมีความรักความสามัคคีกันภายในชุมชนอยู่ด้วยกันฉันท์พี่น้อง ชาวบ้านจะช่วยเหลือกันแก้ไขและให้ความร่วมมือ ความเป็นอยู่ชาวบ้านจะอยู่กันอย่างเรียบง่ายมีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น โทรศัพท์ ตู้เย็น รถจักรยานยนต์ โทรศัพท์ เป็นต้น

ด้านประเพณี-วัฒนธรรม มีการรักษาสืบทอดประเพณีมาอย่างยึดมั่นมีภาษาพูดเป็นของตัวเองเรียกว่า ภาษามลายูท้องถิ่นหรือภาษาวาวี ภาษาใต้ ซึ่งเป็นภาษาของชนพื้นเมืองดั้งเดิมของหมู่บ้าน มีการรวมตัวกันของชาวบ้านเมื่อมีงานสำคัญของชุมชนต่างพึ่งพิงอาศัยซึ่งกันและกันชาวบ้านจะทำศาสนกิจที่มัสยิดเป็นประจำมีประเพณีพิธีกรรมที่สำคัญ คือ กวนอาซูรอ แต่งงาน มาแกปูโล๊ะ-มาแกแด สำหรับการปฏิบัติศาสนกิจมีการละหมาด การถือศีลอด การจ่ายซะกาต การทำฮัจย์ การเข้าสู่นัด (มาโชะยวี่) การบริจาคทาน

ด้านการศึกษา ชาวบ้านจะให้ความสำคัญกับการศึกษาโดยในชุมชนจะมีโรงเรียนอยู่ สำหรับการศึกษาศึกษาของคนในชุมชนส่วนใหญ่จะจบการศึกษาภาคบังคับและสามารถอ่านออกเขียนได้ การศึกษาของเด็กในชุมชนบ้านโคกม่วงส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมีบางส่วนที่เรียนต่อระดับอาชีวะและระดับอุดมศึกษา

ชาวบ้านจะให้ความสำคัญกับการเมืองการปกครอง เช่นการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศชาวบ้านก็จะให้ความสำคัญอย่างเท่าเทียมกันนอกจากนี้รัฐยังให้ความสำคัญกับการปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การเมืองการบริหารส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นการกระจายการ

ปกครองไปสู่ในระดับท้องถิ่นชาวบ้านส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของการเลือกตั้งและการใช้สิทธิของตนเอง

ชาวบ้านในชุมชนบ้านโคกม่วงให้ความสำคัญทั้งรักษาโรคแผนปัจจุบันและแผนโบราณ ชาวบ้านจึงใช้บริการสาธารณสุขและในโรงพยาบาลประจำ ตำบลและจังหวัดแต่ถ้าอาการไม่หนักมากก็จะใช้การรักษาที่สาธารณสุขตำบล(องค์การบริหารส่วนตำบลตุง: 2550)

จุดเด่นของหมู่บ้านแห่งนี้ พบว่า ชาวชนมีฝีมือ (เก่งทุกอย่าง)ทั้งแกะสลัก นายช่างก่อสร้างเป็นต้นแบบ(แบบอย่าง)ให้ชุมชนอื่นๆ ตาดีกาเป็นอันดับ 1 ในตำบลตุง(กิจกรรม) บุคลากรในหมู่บ้านเป็นผู้มีความสามารถมีความรู้หลากหลาย มีชมรมปั่นจักรยาน(วันศุกร์จะปั่นจักรยานและรวมตัวกัน) มีทรัพยากรธรรมชาติคือดินมะพร้าวมีจำนวนมาก มีมหาวิทยาลัยประมงในพื้นที่ และในอนาคพื้นที่ชายฝั่งทะเลของชุมชนจะมีการปรับพื้นที่เป็นสวนสาธารณะ ให้บริการท่องเที่ยวแก่ประชาชนทุกคน

ปัญหาของชุมชน

สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนบ้านโคกม่วง ในอดีตประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการประมงแต่ปัจจุบันชาวบ้านเลิกอาชีพประมงแล้ว เนื่องจากรัฐบาลกำหนดเขตอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งห้ามชาวบ้านจับปลาด้วยเครื่องมือทุกชนิด ทำให้กระทบกับชาวบ้านที่มีเรือเล็กและทำให้อาชีพประมงของชุมชนค่อยๆหมดไป ชาวบ้านจึงหันไปประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป บางคนไปมาเลเซีย เลี้ยงแพะ บางคนมีรายได้น้อย ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ส่วนประชาชนที่ทำอาชีพทำนา ทำสวน ได้ผลผลิตน้อย มีรายได้ไม่เพียงพอกับต้นทุนที่ลงทุน รายได้ของประชาชนอยู่ในระดับที่ต่ำกว่า 20,000บาท / ปี และเกิดปัญหาว่างงาน เป็นอันดับหนึ่งของชุมชน เพราะไม่มีความรู้ความชำนาญในการประกอบอาชีพได้ ถูกแรงงานต่างด้าวแย่งงาน และมีการอพยพไปทำงานต่างถิ่น ประชาชนมีรายได้น้อย แต่ค่าครองชีพในปัจจุบันสูงขึ้นเรื่อย ๆ

ในขณะที่ประชาชนขาดเงินทุนในการประกอบอาชีพและขาดการส่งเสริมการประกอบอาชีพ ความล้มเหลวของภาคเกษตรกรรม ประชาชนบางส่วนว่างงานไม่มีที่ดินทำกินในการประกอบอาชีพ ประชาชนมีรายได้น้อยไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต และในชุมชน ยังมีสตรีบางส่วนที่ไม่ได้รับการส่งเสริมอาชีพไม่มีรายได้ จนเป็นเหตุหัวหน้าครอบครัวที่ต้องทำงานคนเดียวทำให้รายได้เลี้ยงชีพและการใช้จ่ายเพื่อประกอบอาชีพทำให้ทำให้ประชาชนบางส่วนต้องหันไปพึ่งพิงแหล่งเงินทุนนอกระบบที่คิดดอกเบี้ยในอัตราสูงจนก่อให้เกิดภาระหนี้สินที่พอกพูนมากขึ้นเรื่อย ๆ นอกจากนี้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้ประกอบกับการที่ไม่มีสถาบันการเงินตั้งอยู่ในชนบทหรือมีอยู่จำนวนน้อยโดยความยากในการบริหารจัดการที่เกิดจากโครงสร้างพื้นฐานที่ไม่เพียงพอ ส่งผลให้

โอกาสในการทำกำไรของสถาบันการเงินเอกชน จากจุดนี้ทำให้ในชุมชนมีการรวมตัวกันจัดตั้งกองทุน ออมทรัพย์ขึ้นมาเราเห็นว่าซึ่งได้รับการจัดสรรงบประมาณตามโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน (องค์การบริหารส่วนตำบลดอย, 2550)

กลุ่มออมทรัพย์ขึ้นมาเราเห็น

กลุ่มขึ้นมาเราเห็นตั้งขึ้นเมื่อปี 2554 โดยเริ่มจากความคิดของผู้ใหญ่บ้านชื่ออับดุลเลาะ บือราเฮง และ นายอับดุลเลาะ อูมา ที่จะก่อตั้งกองทุนหมู่บ้านเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนระดับหมู่บ้านในรูปแบบปลอดดอกเบี้ยเพื่อสร้างอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ส่งเสริมสร้างสวัสดิภาพและสวัสดิการให้กับชุมชนในพื้นที่รวมถึงพัฒนาสภาพของประชาชนในพื้นที่และเครือข่าย โดยเฉพาะการรวมคนในหมู่บ้านที่มีรายได้น้อย เพื่อให้คนในหมู่บ้านมีโอกาสได้ช่วยเหลือกันในการการเงินตามหลักการอิสลาม ดังที่อัลลอฮ์ได้อนุญาตให้มีการซื้อขาย และห้ามใช้ระบบดอกเบี้ย (ริบา)

الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَانْتَهَى فَلَهُ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ وَمَنْ عَادَ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ (275) البقرة

ความว่า : บรรดาผู้กินดอกเบี้ยนั้น พวกเขาจะไม่ทรงตัว นอกจากจะเป็นเช่นเดียวกับผู้ที่ชัฏฏอนทำร้าย เขาทรงตัว พวกเขาถือว่า ที่จริงการค้าขายนั้นก็เหมือนการเอาดอกเบี้ยนั่นเอง และอัลลอฮ์นั้นทรงอนุวัติการค้าขาย และทรงห้ามการเอาดอกเบี้ย ดังนั้นผู้ใดที่การดักเตือนจากพระเจ้าของเขาได้มายังเขาแล้วเขาก็เลิก สิ่งทีล่วงแล้วมาก็เป็นสิทธิของเขา และเรื่องของเขา นั้นยอมกลับไปสู่อัลลอฮ์ และผู้มดกลับ (กระทำ) อีก คนเหล่านี้แหละคือชาวนรก โดยที่พวกเขาจะอยู่ในนรกนั้นตลอดกาล

อิสลามส่งเสริมระบบชากาดคังพระองค์อัลลอฮ์ได้ตรัสไว้ว่า

إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَامِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَارِمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةٌ مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ (60) التوبة

ความว่า : แท้จริงทานทั้งหลาย นั้น สำหรับบรรดาผู้ที่ยากจน และบรรดาผู้ที่ขัดสน และบรรดาเจ้าหน้าที่ในการรวบรวมมัน และบรรดาผู้ที่หัวใจของพวกเขาสนิทดสนม และในการไถ่ทาส และบรรดาผู้ที่หนี้สิน ล้นตัว และในทางของอัลลอฮ์ และผู้ที่อยู่ในระหว่างเดินทาง ทั้งนี้เป็นบัญญัติอันจำเป็นซึ่งมาจากอัลลอฮ์ และอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ทรงรอบรู้ ผู้ทรงปรีชาญาณ

อิสลามส่งเสริมระบบการช่วยเหลือซึ่งกันและกันดังพระองค์อัลลอฮ์ได้ตรัสไว้ว่า

وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ (2)
(المائدة)

ความว่า : และพวกจงช่วยเหลือกันในเรื่องที่เป็นคุณธรรม และความยำเกรง และจงอย่าช่วยกันในเรื่องที่เป็นบาป และเป็นศัตรูกันและพึงกลัวเกรงอัลลอฮ์เถิด แท้จริงอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ทรงรุนแรงในการลงโทษ

จากหลักการทั้งหมดได้เป็นรากฐานของการดำเนินงานของกองทุนออมทรัพย์ฆามาเราะห์ ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือด้านการให้เงินทุนที่ปลอดดอกเบี้ย เพื่อสร้างรายได้ การให้สวัสดิการสมาชิกกองทุน สร้างโอกาสให้แก่คนในชุมชนมาใช้บริการเพื่อรองรับพื้นที่เศรษฐกิจในอนาคต ในลักษณะการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ด้วยเหตุผลดังกล่าวกลุ่มฆามาเราะห์จึงได้เกิดขึ้นมาเพื่อสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

กองทุนออมทรัพย์ฆามาเราะห์บ้านโคกม่วง(บ้านปลาหมอ) อ.หนองจิก จ.ปัตตานีตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการในชุมชน โดยตั้งเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2554 โดย มีการบริหารแบบคณะกรรมการรวม 13 คน เพื่อทำหน้าที่เป็นแหล่งเงินทุนและเป็นตัวแทนด้านการเงินให้กับชุมชนซึ่งเป็นการเพิ่มโอกาสให้สมาชิกในชุมชนสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพมากขึ้น ทำให้ไม่ต้องตกอยู่ในภาวะความยากจนตลอดไป ทั้งนี้กองทุนออมทรัพย์ฆามาเราะห์กับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบ้านโคกม่วงอยู่บนหลักการให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกในกลุ่มหรือชุมชน โดยมีหลักการดำเนินงาน คือ รับฝากเงินจากสมาชิกในลักษณะของการออม การให้สินเชื่อและนำเงินฝากเหล่านั้นปล่อยให้กับสมาชิกที่มีความต้องการนำไปประกอบอาชีพหรือนำไปปลดหนี้เงินกู้ยืมในระบบ ปัจจุบันมีสมาชิกมาใช้บริการกองทุนออมทรัพย์ฆามาเราะห์จำนวน 126 คน ซึ่งเป็นกลุ่มชาวบ้านในชุมชน กลุ่มสตรี กลุ่มเยาวชน และกลุ่มทั่วไป ส่วนใหญ่แล้วสมาชิกจะใช้บริการกองทุนในรูปแบบการกู้ยืมเพื่อนำไปลงทุนสร้างงานหารายได้ เพื่อซื้อของอุปโภค บริโภค และเครื่องใช้ภายในบ้าน เป็นหลัก ซึ่งสมาชิกจะยืมเงินตั้งแต่ 1000 บาท จนถึง 15000 บาท รวมเงินหมุนเวียนปัจจุบันเป็นเงิน 500,000 บาท

การบริหารจัดการกองทุน ดำเนินการโดยคณะกรรมการกองทุนจำนวน 13 คน ทุกคนเป็นสมาชิกกองทุนที่ได้รับการคัดเลือกจากสมาชิกมาเป็นผู้บริหารกองทุน ซึ่งชาวบ้านที่สนใจสามารถมาสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ทุกคนตามระเบียบข้อบังคับของกองทุน เมื่อสมาชิกกู้แล้วมีข้อกำหนดในการผ่อนชำระ/จ่ายคืนแต่ละเดือนตามระเบียบการซื้อขายเกี่ยวกับราคาสินค้า วิธีการจ่ายคืน ซึ่งกองทุนจะได้กำไรจากสินค้า 20 เปอร์เซ็นต์จากราคาสินค้า ซึ่งกำไรที่ได้จะกลับไปคิดเป็นปันผลประจำปีแก่สมาชิก และช่วยเหลือสมาชิกกองทุนที่มีรายได้น้อยและทุนการศึกษาในรูปแบบของการจ่ายชากาด รวมทั้งมีการจัดสวัสดิการให้กับเยาวชนโดยการสนับสนุนทุนสมทบกิจกรรมของเยาวชนในหมู่บ้าน

นอกจากนี้กองทุนยังให้บริการลักษณะกู้ยืมพิเศษให้กับสมาชิกที่มีรายได้น้อยโดยไม่คิดกำไร ซึ่งมีจำนวน 20 % ของจำนวนสมาชิก

การบริหารกองทุนปัจจุบันมีปัญหาในด้าน เงินทุนของกองทุนมีจำนวนจำกัด ทำให้ไม่สามารถให้บริการกู้ยืมกับสมาชิกที่เสนอขอซื้อสินค้าและกู้ยืมเพื่อลงทุนในวงเงินที่สูงกว่าหนึ่งหมื่นห้าพันไม่ได้ สมาชิกบางรายผ่อนชำระไม่ตรงต่อเวลา ไม่ชำระคืนทำให้เงินหมุนเวียนไม่สามารถปล่อยกู้ให้กับสมาชิกคนต่อไปได้ (5 %) อย่างไรก็ตามก็ไม่กระทบกับการให้บริการเงินหมุนเวียนกับคนอื่นแต่อย่างใด

ผลที่เกิดขึ้นของกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ กับการพัฒนารายได้ชุมชนบ้านโคกม่วงต่อระบบเศรษฐกิจของชุมชน ได้แก่ เป็นการส่งเสริมให้ชุมชนมีการบริหารจัดการทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ เสริมสร้างวินัยทางการเงินให้กับประชาชนในชุมชน และเพิ่มโอกาส ให้กับสมาชิกได้รับความสะดวกในการฝากเงินและสามารถยืมเงินได้โดยไม่คือนำหลักทรัพย์มาค้ำประกัน และยังมีอัตรากำไรที่เหมาะสมเมื่อเทียบกับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ธนาคาร รวมทั้งยังมีการจัดสวัสดิการในเรื่องต่างๆ ให้กับสมาชิกและการจัดกิจกรรมทางสังคมที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น ส่งผลให้เศรษฐกิจในระดับชุมชนฐานรากมีความเข้มแข็งมากขึ้น

อย่างไรก็ตามการดำเนินการของกองทุนทรัพย์ยามาเราะห์ ยังเป็นห่วงเรื่องความยั่งยืนที่อาจจะเกิดเหมือนกองทุนทั่วไปที่ดำเนินการได้ไม่นาน และกองทุนจะนำไปสู่การสร้างอาชีพเพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชนทุกกลุ่มเป้าหมายได้อย่างไร โดยเฉพาะการแก้ปัญหาเยาวชนที่ว่างงาน ในขณะที่ยังมีปัญหาในเรื่องเงินทุนหมุนเวียนเพื่อปล่อยสินเชื่อในวงเงินที่สูงขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเสนอโครงการนี้ขึ้นเพื่อศึกษา บทบาทกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์กับการพัฒนารายได้ของชุมชนและการบริหารจัดการกองทุนยามาเราะห์ที่มีความยั่งยืน องค์ความรู้ในการดำเนินการกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ เพื่อการพัฒนากองทุนและสร้างอาชีพให้แก่คนในชุมชน บ้านโคกม่วงสู่ระบบสวัสดิการที่ยั่งยืน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนและแก้ไขปัญหาหนี้สินของคนในชุมชนตลอดจนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไปในอนาคตต่อไป

2. โจทย์วิจัย

บทบาทกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ในการพัฒนารายได้สมาชิกตามวิถีอิสลามสู่สวัสดิการชุมชนบ้านโคกม่วงที่ยั่งยืน สามารถทำได้อย่างไร

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการของสมาชิก เยาวชนและชุมชนที่มีต่อกองทุนยามาเราะห์
2. เพื่อศึกษาบทบาทกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์กับการพัฒนารายได้ของชุมชน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการกองทุนยามาเราะห์ที่มีวิธีการดำเนินงานแบบอิสลามที่ยั่งยืน
4. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสมาชิกและชุมชนที่ยั่งยืนของระบบกองทุนออมทรัพย์

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

- ใช้ชุมชนที่เลือกมาเป็นกรณีศึกษา 2 ชุมชน ที่เป็นสมาชิกกองทุนฯ คือ ชุมชนบ้านโคกม่วง(บ้านปลาหมอ) ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 8 ตำบลดอยง อำเภอนองจิก จังหวัดปัตตานี และชุมชนหมู่ 2 บ้านปลาหมอ อ.เมือง จ.ปัตตานี

4.2 ขอบเขตกลุ่มเป้าหมาย

- กลุ่มเป้าหมายและผู้เกี่ยวข้อง คือ คณะกรรมการกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์, ผู้ใหญ่บ้าน, ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน, คณะกรรมการรักษาความปลอดภัยในหมู่บ้าน, สมาชิกกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ และเยาวชน กรรมการมัสยิด กองทุนอื่นๆที่เกี่ยวข้อง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี เทศาบลูสะมิแล พมข. เครือข่ายสตรียุติความรุนแรง มูลนิธิรักไทย โรงเรียนบ้านปลาหมอ และ รร.ประชาอุทิศบ้านโคกม่วง ปลัดตำบล

4.3 ขอบเขตระยะเวลาการเก็บข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษากับ สกว. ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นเริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม 2559 จนถึงเดือนกันยายน 2560

5. ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย ตลอดโครงการ

ขั้นเตรียมพร้อมนักวิจัยและชุมชน

1. เวทีเตรียมพร้อมทีมนักวิจัย เพื่อเข้าใจโครงการ สัญญาโครงการ การบริหารงบประมาณ และการเขียน รายงาน 2 วัน (สถานที่ จัดที่มหาวิทยาลัย)
2. ศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประเภทกองทุนในอิสลาม และการยกระดับกองทุนเป็นสหกรณ์ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง แนวคิดของ ศ.ดร.มุฮัมมัดยูนุส ธนาคารคนจน

3. สํารวจรายได้ รายจ่ายของสมาชิกชุมชน เพื่อทราบรายได้รับ รายจ่ายของครอบครัวปัจจุบัน
จำนวนเยาวชนว่างงาน และสรุปข้อมูลจากการสำรวจ

ชั้นวิเคราะห์ข้อมูลและวางแผนปฏิบัติการ

4. ประชุมคณะกรรมการ จำนวน 3 ครั้ง เพื่อทบทวนข้อระเบียบสมาชิก การระดมทุน
ที่ผ่านมา สมาชิกที่สามารถให้การช่วยเหลือได้ การจัดสรรระบบซากาด ศักยภาพชุมชน
อาชีพของคนในชุมชนปัจจุบัน และอนาคต
5. เวทีคณะกรรมการและสมาชิกทบทวนการดำเนินงานกองทุนที่ผ่านมาจนปัจจุบันมีข้อดี
ข้อเสียที่เกิดขึ้นต่อกองทุนและสมาชิก การพัฒนารายได้ สวัสดิการ
6. เวทีเยาวชนและชุมชนระดมความรู้สึก ความคาดหวังและความต้องการที่มีต่อกองทุน
การจัดสวัสดิการที่ต้องการ
7. เวทีแลกเปลี่ยนระหว่างกองทุนในชุมชน
8. คณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกศึกษาดูงานสหกรณ์อโชนอุเฝ้า เพื่อศึกษาระบบไฟแนนซ์
ในรูปแบบอิสลามความแตกต่างกับระบบดอกเบี้ย การบริหารจัดการ วิธระดมทุน วิธการ
ขยายความช่วยเหลือสู่ชุมชนอื่นๆ แนวทางการจัดสวัสดิการสมาชิก
9. คณะกรรมการศึกษาดูงานไบศุลมาล(กองทุนซากาด) ในรูปแบบอิสลาม การบริหารจัดการ
ที่มีวิธการดำเนินงานแบบอิสลามที่ยั่งยืน วิธระดมทุน วิธการขยายความช่วยเหลือสู่ชุมชน
แนวทางการจัดสวัสดิการสมาชิก
10. เวทีนักวิจัยสรุปผลการศึกษาดูงานและข้อมูลผลการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

-ชั้นปฏิบัติการ

11. ปฏิบัติการพัฒนาระบบกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ เพื่อพัฒนารายได้ของชุมชน
 - a. เปิดรับสมัครสมาชิก
 - b. การจัดเก็บค่าหุ้นและเงินออมทรัพย์สะสมสมาชิก โดยให้คณะกรรมการ
ดำเนินการการทำหน้าที่จัดเก็บค่าหุ้นและเงินออมสะสมของสมาชิกตามอัตราที่
กำหนดโดยคณะกรรมการบริหารกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์
 - c. การขอรับการสนับสนุนงบประมาณเงินอุดหนุนเพื่อเป็นเงินทุนโครงการต่อไป
 - d. การปล่อยสินเชื่อและขายสินค้าในระบบไฟแนนซ์ โดยให้คณะกรรมการ
ดำเนินการทำหน้าที่อนุมัติการปล่อยสินเชื่อ ประเภทสินค้าที่จะปล่อยสินเชื่อการ
จัดทำสัญญาต่างๆ และงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
 - e. การจัดเก็บเงินงวดโดยให้คณะกรรมการดำเนินการทำหน้าที่จัดเก็บเงินงวดสำหรับ
สมาชิกที่รับสินเชื่อ

f. การจัดสรรผลกำไรและการจัดระบบสวัสดิการชุมชนด้านต่างๆ โดยดำเนินการจัดสรรผลประโยชน์ประกอบการตามระเบียบและข้อบังคับต่างๆ ที่กำหนดโดยคณะกรรมการบริหารระบบไฟแนนซ์ชุมชน พร้อมกับจัดแบ่งผลประโยชน์เพื่อใช้เป็นระบบสวัสดิการชุมชนต่อไป

12. เปิดบัญชีสำหรับเด็กเรียนดี เด็กกำพร้า เพื่อหาแนวทางการจัดสวัสดิการสมาชิกและชุมชนที่ยั่งยืน

13. จัดเวทีระดมทุนช่วยเหลือเด็กกำพร้าประจำปี

14. เวทีพบปะกลุ่มอาชีพ เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมอาชีพ

- ติดตามประเมินผล และนำเสนอผลการศึกษา

15. เวทีประชุมสามัญประจำปี เพื่อสรุปผลการดำเนินงานกองทุนออมทรัพย์ แบ่งผลกำไร

16. เวทีนักวิจัยสรุปผลการดำเนินงานประจำเดือน

17. เวทีนำเสนอผลการวิจัย

18. เวทีนักวิจัยจัดทำรายงานความก้าวหน้าและรายงานฉบับสมบูรณ์

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ผลเชิงวิจัย

1. ได้ทราบความต้องการของเยาวชนและชุมชนที่มีต่อกองทุนมาเราะห์
2. ได้ทราบบทบาทกองทุนออมทรัพย์มาเราะห์กับการพัฒนารายได้ของชุมชน
3. ได้ทราบแนวทางการบริหารจัดการกองทุนมาเราะห์ที่มีวิธีการดำเนินงานแบบอิสลามที่ยั่งยืน
4. ได้ทราบแนวทางการจัดสวัสดิการสมาชิกและชุมชนที่ยั่งยืนของระบบกองทุนออมทรัพย์

ผลเชิงพัฒนา

4. ชุมชนมีระบบกองทุนที่มีวิธีการดำเนินงานสอดคล้องกับหลักการอิสลามที่สามารถสร้างรายได้และความมั่นคงให้แก่สมาชิกและชุมชนได้
5. ผลประกอบการจากระบบกองทุนชุมชนสามารถนำไปจัดสรรเป็นสวัสดิการสมาชิกและชุมชนได้อย่างยั่งยืน
6. ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง มีแหล่งทุนสำหรับการพัฒนารายได้ชุมชนต่อไปในอนาคต
7. เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับหน่วยงานอื่นที่สนใจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
8. ลดปัญหาการว่างงานของเยาวชนและสมาชิกในชุมชน

7. นิยามศัพท์

1. อีบาอะห์ หมายถึง การปฏิบัติศาสนกิจตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม เช่น การละหมาด การถือศีลอด การประกอบพิธีฮัจย์ การจ่ายซากาต และอื่นๆ
2. ซอคาเกาะฮญารียะห์ คือ การจ่ายทานที่ผลบุญต่อเนื่องและไม่สูญสลายแม้เขาจะเสียชีวิตแล้วก็ตาม
3. ลุกซอแลฮ คือ ลูกที่สรีรชาติต่ออัลลอฮ
4. อีมาเราะห์ คือ กระบวนการจัดเกลาทางจิตวิญญาณโดยการปฏิบัติศาสนกิจในช่วงหลังเที่ยงคืนที่มีสยิด
5. เอียะติกาฟ คือ การดำรงอยู่ในมัสยิดโดยมีเจตนาเพื่อการภักดีต่ออัลลอฮ
6. กิยามุลลัย คือ การละหมาดสุนัตอย่างหนึ่งซึ่งอยู่ช่วงเวลาระหว่างเสร็จสิ้นการละหมาดอิชาจนกระทั่งถึงละหมาดซุบฮิ
7. ฮาลาเกาะฮอัลกุรอาน คือ กลุ่มศึกษาและอ่านอัลกุรอาน
8. ษัยฏอน คือ มารร้าย
9. ซากาต คือ ทานประจำปี หมายถึงทานส่วนเกินจำนวนหนึ่งซึ่งมุสลิมต้องจ่ายให้แก่ผู้ที่มีสิทธิได้รับเมื่อครบรอบปี

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่สอดคล้องกับแนวคิดกองทุนและบทบาทกองทุน ซึ่งทีมวิจัยนำเสนอตามประเด็น ดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับกองทุน

2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท

2.3 ภูมิหลังบ้านปลาหมอ

2.4 กองทุนขามาระห์

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับกองทุน

2.1.1 ความหมายของกองทุน

กองทุน หมายถึง กองทุนชุมชนเป็นชื่อรวมๆซึ่งมีความหมายที่กว้างขวางและลึกซึ้ง กองทุนหรือการนำทุนมากองรวมกัน ไม่ได้หมายถึงเพียงทุนเงินแต่กินความกว้างไปถึงโภคทรัพย์อื่นๆ เช่น ดิน น้ำ ป่า เขา รวมไปถึงฟ้าอากาศ ที่ผู้คนร่วมอยู่ได้ชยคา ที่ผู้คนต้องพึ่งพาอาศัยและดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกัน รวมไปถึง วัวควาย ไร่นา ข้าวผัก ผลไม้ ผลผลิตและที่สุดคือเงินสดที่มีอยู่ในมือซึ่งเอามากองรวมกันเดือนละครั้งเพื่อให้คนที่มีความต้องการได้นำไปใช้ ลักษณะการรวมตัวเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกันของชุมชนต่างๆ เมื่อชาวบ้านได้เรียนรู้ได้ค้นพบความรู้ ผู้ทรัพยากรในท้องถิ่น ได้ค้นพบ ทุน ซึ่งยังมีอยู่มากมายในท้องถิ่นก็เริ่มจัดการใหม่ ทำให้“ทุน” เกิดเป็น “กองทุน” ขึ้นมาเพื่อเป็นสวัสดิการให้แก่ผู้คนที่ท้องถิ่นโดยตรงผลสำคัญที่เกิดขึ้นจากการค้นพบศักยภาพตนเองและค่อยๆพัฒนาศักยภาพเหล่านี้ คือเกิดความเชื่อมั่นในตัวเองเชื่อมั่นว่าชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ สามารถจัดระบบชุมชนให้จัดการทรัพยากรใหม่จัดสวัสดิการใหม่ทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันในชุมชนและอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนและเป็นสุข (เสรี พงศ์พิศ,2544:16)

อารีย์ เชื้อเมืองพาน และ คณะ(2547:45) ได้เสนอว่ากองทุนชุมชน เป็นองค์กรชุมชนประเภทหนึ่งที่ทำหน้าที่สำคัญในด้านการสะสมทุนและการใช้ทุนอย่างเหมาะสม ที่สำคัญองค์กรดังกล่าวยังเป็นกลไกที่จะทำให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันซึ่งจะเป็นพลังในการพัฒนาที่ยั่งยืน

ต่อไปอย่างไรก็ตามการพัฒนากองทุนชุมชนให้มีความเข้มแข็งได้นั้นจะต้องอาศัยกระบวนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการพึ่งพาตนเองจนพัฒนาชุมชนของตนเอง การเรียนรู้ดังกล่าวเป็นการเรียนรู้จากฐานภูมิปัญญาที่ชุมชนท้องถิ่นมีอยู่ผสมผสานกับวิทยาการใหม่ๆ เพื่อเสริมสร้างให้องค์กรมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้นไปซึ่งตามแนวคิดในการพัฒนากองทุนชุมชนที่สำคัญก็คือ “การใช้วัฒนธรรมชุมชน” ในการสร้าง “พลังทางสังคม” ในรูปของ “พหุพาติ” เพื่อประสานงานกับทุกฝ่ายในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาชุมชนโดยการยึดพื้นที่เป็นหลัก รวมถึงการกระตุ้นให้มีการใช้ กิจกรรม ของชุมชนเป็นเครื่องมือสร้างกระบวนการเรียนรู้ในอันที่จะให้มีการพัฒนาคน พร้อมทั้งสร้างโอกาสที่หลายเพื่อเป็นทางเลือกให้คนในชุมชน การสร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กรชุมชน

แมทิวส์(อ้างใน จีรูจดี เสนาคำ,2540:25-26) กล่าวถึง แนวทางการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนและ ชัยยศ อิ่มสุวรรณ(2543:173-174)เสนอแนวทางการดำเนินงาน คือ

- 1.การรวมกลุ่มประชาชน เพื่อทำกิจกรรมเรียนรู้ควบคู่ไปกับการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจตาม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 2.ขั้นตอนการรวมกลุ่มควรได้รับการสนับสนุนทุนเป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนรู้
- 3.กิจกรรมการเรียนรู้ควรได้รับการส่งเสริมพัฒนา บูรณาการความรู้พื้นฐานข่าวสารข้อมูลและพัฒนาอาชีพเข้าด้วยกัน
- 4.เน้นการเสริมกระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชนควบคู่กับการพัฒนาระบบให้เป็นคนคิดเป็น
- 5.ระยะแรกทำงานควบคู่กับผู้นำชุมชน เมื่อบรรลุเป้าหมายการสร้างกระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชนแล้ว เจ้าหน้าที่จะเป็นผู้ให้การสนับสนุนและชุมชนจะต้องสร้างกลไกสำหรับติดต่อสื่อสารกับภายนอกชุมชน

นอกจากนี้ ชัยยศ อิ่มสุวรรณ (2543: 176) เสนอว่า ถ้าคนในชุมชนหรือ องค์กรในชุมชนไม่เข้มแข็ง ไม่มีความรู้ความสามารถจัดการที่ดี เจ้าหน้าที่ควรส่งเสริมฟื้นฟูศักยภาพคนในชุมชนให้รวมพลัง สร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้น โดยวิธีการ

1. กระบวนการที่เกิดในชุมชน โดยกระตุ้นผู้นำเข้าใจความเป็นกระบวนการขับเคลื่อนกิจกรรมตามขั้นตอน เพื่อให้สมาชิกมีส่วนร่วมและเรียนรู้ร่วมกัน
2. การพัฒนากลไกที่เป็นรากฐาน ด้วยการสร้างระบบคุณค่าใหม่ให้เห็นคุณค่ามีความภาคภูมิใจ ทำการพัฒนาไปสู่กระบวนการคิดในระดับวิพากษ์วิจารณ์ และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ของคน ระบบ

คุณค่าใหม่และการเรียนรู้จะส่งเสริมกิจกรรมด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม สุขภาพแวดล้อมและ วัฒนธรรมให้เป็นรูปธรรมเกิดความเข้มแข็งในชุมชนต่อไป

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบนความเชื่อมโยงกับความเป็นชุมชนเข้มแข็ง

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง(2547:25)ชุมชนเข้มแข็ง คือ ชุมชนที่มีจิตสำนึก สาธารณะ มีความเอื้ออาทร มีผู้นำที่ดี มีคุณธรรม เมตตาธรรม รู้จักวิเคราะห์ข้อมูลของตนเอง มี กระบวนการเรียนรู้ พัฒนากิจกรรมบนพื้นฐานของศักยภาพชุมชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างสมดุล และมีกระบวนการพัฒนาและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นชุมชนเข้มแข็งจึงเป็นชุมชนที่มีความ เข้มแข็งทางด้านความคิด ที่อยู่บนพื้นฐานของการคิดที่จะพึ่งตนเองให้ได้ก่อนในเบื้องต้น คิดที่จะ แบ่งปัน เอื้อเพื่อเผื่อแผ่กันและกัน ตลอดจนตั้งอยู่บนเหตุผล และความสมดุลของแต่ละชุมชน

จากลักษณะที่กล่าวมาข้างต้นนั้น จะเห็นว่าแนวทางการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งสอดคล้องกับ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กล่าวคือ การประยุกต์ใช้ปรัชญาในระดับครอบครัวและชุมชนนั้น ส่งเสริมการดำเนินชีวิตของครอบครัวและชุมชนที่พอกินพอใช้เป็นพื้นฐาน โดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น ขณะเดียวกันผู้ที่มีฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเองได้แล้วนั้น ย่อมสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับชุมชน และสังคมได้บนพื้นฐานการแบ่งปัน ร่วมมือ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งท้ายที่สุดแล้วก็จะนำไปสู่ การเป็นชุมชนที่เข้มแข็งและการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน

นอกจากนี้ อารีย์ เชื้อเมืองพาน และคณะ(2547:62-63)ได้เสนอว่า การพัฒนาตามแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียง หรือเศรษฐกิจชุมชนนั้นเป็นการพัฒนาอย่างบูรณาการกล่าวคือ มีการพัฒนาทั้ง ทางด้านเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและการเมือง โดยอาศัยความร่วมมือจาก องค์กรต่างๆทั้งเอกชนและภาครัฐเข้ามาร่วมกันในการพัฒนาโดยยึดพื้นที่เป็นหลัก และการสร้าง เศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งจะต้องอาศัย"องค์กรชุมชน"เป็นศูนย์กลางในการร่วมคิด ร่วมสร้าง และร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งนี้หากการพัฒนาประสบความสำเร็จจะทำให้ชุมชนเกิดการพึ่งพา ตนเองอันจะทำให้เศรษฐกิจดี สังคมดี และสิ่งแวดล้อมดีมีความยั่งยืน ซึ่งถือว่าเป็น"ทุนทางสังคม"ที่ สำคัญในการพัฒนาประเทศที่สมดุลและยั่งยืน

2.1.2 ประเภทของกองทุน

กองทุนธนาคารข้าว

กองทุนธนาคารข้าวได้จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2543ทุกหลังคาเรือนได้เข้าร่วมในกองทุนทั้งสิ้น โดย ในระยะแรกได้ทุนสนับสนุนจาก อบต. บ้านโป่ง อ.เวียงป่าเป้า จ.เชียงราย จำนวน 1,000 บาท และ หน่วยจัดการต้นน้ำพร้าว กรมป่าไม้ 5,000 บาท ต่อมาภายหลังได้รับสมทบจากมูลนิธิไทย-ลำหู่ 35000

บาทและรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 ในการประกวดโครงการหมู่บ้านสะอาด งานเสริมสร้างจิตสำนึกเพื่อการพึ่งพาตนเอง มูลนิธิโครงการหลวง 8,000 บาท มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนซื้อข้าวสาร (เนื่องจากมีพื้นที่ทำกินจำกัด ไม่สามารถปลูกข้าวเลี้ยงตัวเองได้ทั้งชุมชน เนื่องจากอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติและมีพื้นที่ราบทำนาได้เพียง 3 หลังคาเรือน จำนวนไม่เกิน 5 ไร่) และเกิดเหตุฉุกเฉินให้สามารถยืมเงินได้โดยไม่มีดอกเบี้ย ในระยะเวลาไม่เกิน 1 เดือนซึ่งการดำเนินงานจะไม่มีแบ่งปันรายได้เป็นตัวเงิน แต่ใช้การแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกันแทนโดยคาดหวังว่าในอนาคตถ้ากองทุนเติบโตพอพูนขึ้น จะสามารถช่วยเหลือสมาชิกในเรื่องเงินทุนไม่ต้องไปยืมเงินกู้ของหมู่บ้านซึ่งเสียดอกเบี้ยแพงกว่า สำหรับการตรวจสอบบัญชี ใช้วิธีประชุมสมาชิกเปิดเผยรายรับ-รายจ่ายร่วมกันปัจจุบันมีเงินทุนหมุนเวียน 43,000 บาทและมีคณะกรรมการ

ในอดีตให้เงินสดแก่สมาชิกไปซื้อข้าวสารเองแต่ไม่ได้ผลดีเพราะสมาชิกไม่ได้นำเงินไปซื้อข้าวสารปัจจุบัน นายปะอู จองหล้า ได้แนะนำให้เปลี่ยนกติกาเป็นการสำรวจความต้องการของสมาชิกทุก 2 เดือนแล้วไปรวมกันซื้อข้าวสารให้สมาชิกซึ่งจะทำให้ได้ข้าวสารราคาถูกขึ้น ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย โดยมีเงื่อนไข ดังนี้ ถ้าข้าวสารกระสอบละ 500 บาทรวมกับค่ารถกระสอบละ 25 บาทรวมดอกเบี้ยเข้ากองทุนกระสอบละ 10 บาท (สุข จะแล และ จะหา จอง หล้า, 2548)

กองทุนสหกรณ์ร้านค้า

กองทุนสหกรณ์ร้านค้า ตั้งขึ้นมาในปี พ.ศ.2548 โดยเริ่มต้นจากโครงการกลุ่มเยาวชนได้รับการฝึกอบรมและนำเสนอกิจกรรมพัฒนาให้แก่ งานพัฒนาการศึกษาและสังคมมูลนิธิโครงการหลวง เพื่อขอรับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนพัฒนาอาชีพ จำนวน 10,000 บาทต่อมาได้มีผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนสนับสนุนเงินทุน ในลักษณะให้ขาด 10,000 บาทและให้ยืมหมุนเวียนอีก 10,000 บาท (ภายหลังได้คืนเงินทุนหมุนเวียนแล้วเช่นกัน) ในอดีตก่อนปี 2545 มีร้านค้าหลายแห่ง ภายหลังปี 2545 ได้มีมติชุมชนให้ยุบเหลือสหกรณ์ร้านค้าเพียงแห่งเดียวโดยถือว่าของส่วนรวมดีกว่าส่วนตัว ในช่วงเริ่มต้นมีสมาชิกสมทบหุ้นๆละ 30 บาท จำนวน 15 หลังคาเรือนปัจจุบันเป็นสมาชิกทุกหลังคาเรือนทั้งนี้มีการแบ่งปันผลและคืนหุ้นสมทบให้สมาชิกหมดแล้ว คงเหลือเงินสดเป็นทุนหมุนเวียน 10,600 บาทและได้มีมติจากสมาชิกให้ยืมเงินทุนไปดำเนินการในลักษณะนำเงินสดไปให้สมาชิกในชุมชน เสนอตัวรับเหมาทำร้านค้า ปีละ 1 ราย โดยยืมเงินทุนไปดำเนินการแล้วคิดดอกเบี้ยให้ชุมชนในอัตราร้อยละ 6 ต่อปี โดยมีกติกา ดังนี้ ไม่ให้ขายของที่ไม่น่าเป็น หรือฟุ่มเฟือย เช่น เครื่องเสพติด บุหรี่ เหล้า เบียร์ ของมีเนมาทุกประเภทสำหรับการตรวจสอบดูแลใช้คณะกรรมการของชุมชน และวาระครบรอบทุก 1 ปีต้องรายงานกิจการต่อที่ประชุมหมู่บ้าน(สุข จะแล และ จะหา จอง หล้า, 2548)

กองทุนหมู่บ้าน

ในปี พ.ศ.2546 กองทุนหมู่บ้านได้รับการสนับสนุนจากนโยบายรัฐบาล ให้จัดตั้งขึ้น โดยให้เงินทุนหมุนเวียนแก่หมู่บ้านละ 1 ล้านบาท แต่ด้วยชุมชนห้วยทรายขาวเป็นหย่อมบ้านบริวาร ขึ้นกับหมู่บ้านหลัก(บ้านห้วยหินลาดใน) จึงได้รับการแบ่งปันผ่าน จำนวน 200,000 บาท ซึ่งในปีที่ผ่านมาสามารถนำให้สมาชิกยืมลงทุนได้คนละไม่เกิน 20,000 บาท ในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 6 ต่อปี โดยมีเงื่อนไข ต้องมีบัตรประชาชนถึงจะกู้ได้ ทำให้ไม่สามารถให้บริการสมาชิกทุกหลังคาเรือนได้ เนื่องจากยังมีอยู่ 3 หลังคาเรือน ที่ตกหล่นจากการสำรวจยังไม่ได้รับสัญชาติไทย ปัจจุบันมี นายคำริ จะแล และ นายจะอือ จะกำ เป็นคณะกรรมการดูแล (นายคำริ จะแล และ นายจะอือ จะกำ ,2548)

กองทุนกลุ่มแม่บ้าน

กองทุนกลุ่มแม่บ้าน จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2546 โดยเริ่มต้นรับการสนับสนุนเงินทุนจากศูนย์ส่งเสริมเกษตรที่สูงแม่ปูนาหลวง กรมส่งเสริมการเกษตร 50,000 บาท และชาวบ้านสมทบหุ้นละ 50 บาท ต่อหลังคาเรือน จำนวน 17 หลังคาเรือน ในช่วงแรกได้นำเงินไปซื้อวัสดุอุปกรณ์ทำถ้ายาบ เหลือเป็นเงินสดใช้เป็นเงินต้น 30,000 บาท ซึ่งมีคณะกรรมการได้ดำเนินกิจกรรมที่ผ่านมา ได้แก่

- 1.ทำการแปรรูปผลผลิตเกษตร คือ ถ้ายาบสมุนไพร ถ้ายาบบาร์บีคิว เนื่องจากวัตถุดิบ(ถ้ายาบ)มีมากชุมชนและมีเจ้าหน้าที่เกษตรกรมการเกษตรมาถ่ายทอดความรู้ให้แต่ไม่มีตลาดรองรับที่ถาวรจะทำต่อเมื่อมีผู้สั่งสินค้า ซึ่งได้ดำเนินการในปี 2546และ 2547 แต่ปี 2548 ได้ยกเลิกการดำเนินการเนื่องจากไม่คุ้มค่าเวลาและค่าใช้จ่าย

- 2.ทำกิจกรรมให้สินเชื่อกู้ยืมเงินทุน ประมาณปลายปี 2547 เปิดโอกาสให้ทุกคนในชุมชนมากู้ยืมได้โดยคณะกรรมการกลุ่มจะมีการตรวจสอบและสอบถามความจำเป็นที่เดือดร้อนซึ่งใช้อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 บาท ต่อเดือน กู้ได้ 2 เดือน ต้องชำระคืนเงินต้นทั้งหมดพร้อมดอกเบี้ยที่ผ่านมามีปันผลไปแล้ว 1 ครั้ง ได้ดอกเบี้ย 4,000 บาทนำมาจัดสรร เป็น 2 ส่วน ดังนี้ในช่วงแรกแบ่งคืนให้กองทุน 50% และในส่วนที่สองอีก 50% แบ่งปันผลเฉลี่ยให้ตามหุ้นสมาชิก ซึ่งปัจจุบันเป็นสมาชิกทุกหลังคาเรือนและในส่วนนี้ได้ให้คณะกรรมการ 4 คนๆละ 150 บาท

- 3.ทำผลิตภัณฑ์ใช้เองในครัวเรือน ได้แก่ น้ำยาล้างจานผงซักฟอก เป็นต้น โดยได้รับการถ่ายทอดความรู้จากวิทยากร ของกรมส่งเสริมการเกษตรและ ร.ก.ส ทำให้สามารถลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนได้ ความคาดหวังในอนาคตจะซื้อหัวเชื้อน้ำยามาเป็นกลุ่ม แล้วขายให้แก่สมาชิกการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน ในการทำข้าวกล้อง แปรรูปไม้พล (โพะ จะแล และ นาอือ จอหงส์, 2548)

กองทุนกลุ่มออมทรัพย์

กองทุนกลุ่มออมทรัพย์ได้เริ่มต้นจากชาวบ้านหัวทรายชาวช่วยกันรวมกลุ่มสะสมทรัพย์ในปี 2548 ภายหลังจาก นายสุข จะแล ผู้นำชุมชน ได้ไปศึกษาดูงานการออมทรัพย์ของสหกรณ์โครงการหลวงแม่แฮ ชุมชนเข้มแข็งบ้านมูเซอห้วยตาด อำเภอแม่แตง และมูเซอบ้านห้วยป่าไร่ที่อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ตลอดจนการได้รับการศึกษาอบรมงานสวัสดิการสังคม ของกรมพัฒนาและสวัสดิการสังคม ที่ผ่านมามีการดำเนินการมาแล้วแต่ล้มเหลว เนื่องจากสาเหตุที่ชาวบ้านไม่เข้าใจเกี่ยวกับการที่คนออมมาก ได้มาก คนอมน้อยได้น้อยทำให้คนที่ได้น้อย ไม่เข้าใจจึง ได้ประยุกต์การศึกษาดูงานมาปรับใช้โดยใช้หลักการออมทรัพย์พื้นฐานความเท่าเทียมกัน คนละ 30 บาท ต่อเดือน ปัจจุบันออมทรัพย์มาได้แล้ว 6 เดือน มีเงินอม 5,700 บาทสำหรับสมาชิกที่ย้ายออกไปจากหมู่บ้านสามารถถอนคืนได้ในอนาคต มีความคาดหวังให้กองทุนพอกพูนเติบโต เป็นสวัสดิการชุมชนดูแลสมาชิกได้ดีขึ้น (สุข จะแล, 2548)

2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท

2.2.1 ความหมายของบทบาท

คำหนึ่งที่ใช้ในความหมายที่ใกล้เคียงกับคำว่า “บทบาท” ก็คือ “สถานภาพ” (Status) ซึ่งหมายถึงตำแหน่งของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม ซึ่งที่จริงแล้วเป็นมีความหมายที่แตกต่างจากคำว่า บทบาท (Role) เพราะบทบาทเป็นสิ่งที่บุคคลถือว่าตนเป็นเช่นนั้น มีพฤติกรรมบางอย่างที่พึงกระทำ รวมทั้งถูกคาดหวังจากบุคคลอื่นว่าต้องกระทำด้วย การที่ต้อง “สวมบทบาท” นั้นๆ มีผลให้ต้องมีการกระทำ การแสดงออกบางอย่างไปตามบทบาทในสังคมที่ตนสวมอยู่นั้น ผู้บริโภคเพศชาย (บทบาทของความเป็นผู้ชายในสังคม) ย่อมเลือกดื่ม ใช้น้ำ บริโภคสินค้าที่มีภาพลักษณ์เป็นชาย และไม่ยอมใช้สินค้าที่มีภาพลักษณ์เป็นของเพศหญิง หรืออ่อนนุ่ม อ่อนไหว หวาน แสดงออกถึงอารมณ์ หรือผู้สูงอายุก็จะตระหนักถึงบทบาทการเป็นผู้สูงอายุที่จะไม่เลือกสวมใส่เสื้อผ้าที่แบบเดียวกับวัยรุ่น หรือยอมโกรกผมสีตามสมัยนิยม แต่อย่างไรก็ตาม บ่อยครั้งที่บทบาท (Role) เป็นสิ่งที่มักไปควบคู่กับสถานภาพ โดยที่บทบาทคือสิ่งที่กลุ่มคาดหวังการแสดงออกของผู้ที่มีสถานภาพนั้นๆ นั้นเอง อีกประการหนึ่งการมี “บทบาท” แตกต่างจากการมี “หน้าที่” เพราะการแสดง พฤติกรรมตามบทบาทเป็นสิ่งที่ไม่ได้มีการระบุแจ้งไว้อย่างชัดเจนเหมือนการมีหน้าที่ แต่เป็นเพียงการแสดงพฤติกรรมตามที่บุคคลนั้นๆ เลือกที่จะแสดงตามที่เขาเห็นว่าเหมาะสมสมควรหรือเป็นไปตามความคาดหวังของครอบครัวหรือสังคม

บทบาท หมายถึง การปฏิบัติตามหน้าที่และสิทธิของตนตามสถานภาพของตน สถานภาพ คือ ตำแหน่ง ส่วนบทบาทคือการกระทำตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพ สถานภาพและบทบาท มักจะเป็นของคู่กัน ซึ่งเมื่อมีสถานภาพจะต้อง มีบทบาทด้วย เช่น นายคำกับนางสาวชาวแต่งงานกัน นายคำ

เป็นสามี นางสาวชาวเป็นภรรยา ความเป็นสามีของนายคำและความเป็นภรรยา ของนางขาว ถือว่าเป็น สถานภาพ คือ ตำแหน่งทางสังคม นายคำ จะต้อง ปฏิบัติหน้าที่สามี เป็นคณว่า ประกอบอาชีพการงาน หาเงินมาเลี้ยงดูครอบครัว จะต้องรัก ซื่อสัตย์ต่อนางขาวผู้เป็นภรรยา จะต้องให้ความคุ้มครองดูแลนาง ขาวผู้เป็นภรรยา ให้มีความสุขกาย สบายใจ นางสาวผู้เป็นภรรยาก็จะต้องปฏิบัติหน้าที่ความ เป็นภรรยา ด้วยการซื่อสัตย์ต่อ นายคำผู้สามี ดูแลทุกข์สุขของนายคำผู้สามีให้มีความสุขกายสบายใจ ฯลฯ การ ปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ต่าง ๆ ดังนี้เรียกว่า บทบาท การที่บุคคลมีบทบาทต่อสังคม และปฏิบัติตามหน้าที่ ที่สังคมยอมรับ มีความสำคัญเป็นอันมาก เพราะทำให้การจัดระเบียบสังคมดีขึ้น เป็นการควบคุมสังคม ให้เป็นระเบียบ ถ้าคนไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ ตามบทบาทของตนในสังคมให้สมกับสถานภาพที่ได้รับ ก็จะทำให้สังคมเสียระเบียบ ทำให้เกิดปัญหาและความยุ่งยากให้แก่สังคม

2.2.2 ความสำคัญของบทบาทในสังคม

บทบาท เป็นสิ่งสำคัญที่กำหนดแนวทางให้บุคคลแสดงความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และการ แสดงพฤติกรรมในสังคม ในแต่ละสถานการณ์การแสดงออกของบุคคลมักต้องเป็นไปตาม บทบาทไม่ว่าเขาจะพึงพอใจที่จะแสดงหรือไม่ก็ตาม เช่น บทบาทของหัวหน้าที่ต้องมีการทักทาย ให้กำลังใจ ลูกน้อง บทบาทของผู้ปกครองที่ต้องการว่ากล่าวสั่งสอนลูกเมื่อเขาทำผิด บทบาทของพนักงานขายใน ร้านค้าที่ต้องทักทายลูกค้าด้วยอัธยาศัยที่ดีและพร้อมที่จะให้บริการ ฯลฯ และโดย อันที่จริงแล้ว ใน สังคมที่เป็นอยู่เรามักตัดสินบุคคลตามบทบาทของเขา คือ ตัดสินว่าเขาทำหน้าที่ตามบทบาทนั้นๆ ได้ดี เพียงพอหรือไม่ หรือการแสดงบทบาทของเขาเป็นที่พึงพอใจแก่สังคมหรือไม่

2.2.3 ประเภทของบทบาท

1. บทบาทที่ถูกกำหนดตามคุณสมบัติ (Ascribed Role) ไม่ว่าจะโดยสมัครใจหรือไม่ก็ตาม บุคคลจะต้องรับบทบาทตามคุณสมบัติส่วนตัว เช่น บทบาทการเป็นผู้ชาย บทบาทตามวัยและอายุ เป็นต้น ซึ่งบทบาทนี้ถูกกำหนดมาจากสังคม

2. บทบาทตามทีเลือก (Acquired Role) บทบาทนี้เป็นไปโดยสมัครใจมากกว่า บทบาทกลุ่มแรก เช่น บทบาทตามอาชีพและตำแหน่งงาน

2.2.4 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท (Role)

คำว่า "บทบาท" (Role) ที่ใช้พูดถึงความคิดทางวิชาการมีฮอจ จีเยเมล (George Scmmiel) ใช้เป็นคนแรกในปี ค. ศ. 1920 ต่อมาในปี ค. ศ. 1921 ปาร์ค (Park) และเบอร์เวส (Burgess) ใช้บทบาทใน

เรื่อง "The Self as the Individual CONCEPTION OF His Role" นักทฤษฎีที่สำคัญของทฤษฎีบทบาทที่ได้อธิบายขยายความเรื่องนี้ที่สำคัญมีอยู่ 3 คน คือ ชอร์จ มีด (Gcorge H. Mead) จาค็อบ โมเรโน (Jacob Moreno) และราฟ ลินตัน (Ralph Linton)

คำว่า "บทบาท" ได้มีหน่วยงานและนักวิชาการให้ไว้หลายลักษณะพอจะประมวลได้ดังนี้

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้ความหมายไว้ว่า บทบาท หมายถึง การทำหน้าที่ที่กำหนดไว้ เช่น บทบาทพ่อแม่ บทบาทครู หรือหน้าที่ซึ่งหมายถึง การปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย

สำหรับพจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาอังกฤษ-ไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายไว้ว่า บทบาท หมายถึง หน้าที่หรือพฤติกรรมที่สังคมกำหนดและคาดหวังให้บุคคลกระทำ

พจนานุกรมคอลลิנס ให้คำจำกัดความหมายของบทบาทไว้ 3 ลักษณะ คือ

1. บทบาทการแสดงที่แสดงโดยผู้แสดงหญิงหรือชาย
2. บทบาททางจิตวิทยาที่บุคคลแสดงตามกฎเกณฑ์ของสังคม ด้วยอิทธิพลของความคาดหวังของบุคคลที่คิดว่าเหมาะสม
3. บทบาทที่เป็นหน้าที่ปกติ ซึ่งองค์กรเป็นผู้กำหนดให้

รุจา ภูไพบูลย์ ได้สรุปความหมายของบทบาทไว้ดังนี้ บทบาท หมายถึง กลุ่มของพฤติกรรมที่แสดงออกตามความคาดหวังของสังคมตามสถานภาพของกลุ่มบุคคลนั้นๆ หรือการปฏิบัติตามบทบาทของบุคคล บทบาทจะถูกนำมาใช้เพื่อสิ่งต่างๆ ที่ถูกตนและบุคคลอื่นกระทำ

สุชา จันทรเฒ และสุรางค์ จันทรเฒ อธิบายถึงความหมายของบทบาทไว้ว่า บทบาทที่ใกล้เคียงกับสถานภาพมาก บทบาทเป็นสิ่งที่บุคคลในสถานภาพต่างๆ พึงกระทำ นั่นคือเมื่อสังคมกำหนดสิทธิและหน้าที่ให้สถานภาพใดอย่างใดแล้ว บุคคลในสถานภาพนั้นๆ จะต้องประพฤติหรือปฏิบัติหน้าที่ที่กำหนดไว้

โสภา ชูพิบูลย์ กล่าวว่า บทบาท คือ ลักษณะความคาดหวังที่บุคคลอื่นให้คนหนึ่งกระทำ เพื่อใช้เครื่องมือวินิจฉัยตำแหน่งฐานะของคนคนนั้น

ขบวน พลตรี บทบาท คือ แบบแผนพฤติกรรมเกี่ยวเนื่องกับสถานภาพหรือตำแหน่งทางสังคม บทบาทเป็นการเคลื่อนไหวของสถานภาพหรือหน้าที่ตามสถานภาพนั่นเอง จากความจำกัดความข้างต้น บทบาท คือหน้าที่ที่บุคคลต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่ได้รับทางสังคมและต้องแสดงออกตามความคาดหวังของสังคม แต่ในขณะเดียวกันทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา วัฒนธรรมและจิตวิทยา มีความเห็นว่าบทบาทเป็นเครื่องมือสำคัญในการวิเคราะห์สังคมศาสตร์โดยมีนักสังคมวิทยาและนักจิตวิทยาได้มีแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทไว้ดังนี้

สุพัตรา สุภาพ ได้กล่าวไว้ว่า บทบาท คือ การปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพ (ตำแหน่ง) ซึ่งมนุษย์แต่ละคนจะมีหลายบทบาท และแต่ละบทบาทจะมีความสมบูรณ์หรือสมดุลกัน พอดี นอกจากนี้ยังได้กล่าวไว้ว่า บทบาทจะกำหนดความรับผิดชอบของงานต่างๆ ที่ปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยให้บุคคลมีพฤติกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

งามพิศ ลัดยศสงวน ได้ให้ความหมายไว้ว่า บทบาทหมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลหนึ่งคาดหวัง สำหรับผู้ที่อยู่ในสถานภาพต่างๆ จะต้องปฏิบัติอย่างไร เป็นบทบาทที่คาดหวังโดยกลุ่มคนหรือสังคม เพื่อให้ผู้สัมพันธ์มีการกระทำระหว่างทางสังคมได้ รวมทั้งสามารถคาดการณ์พฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นได้

ซึ่งมีความสอดคล้องกับ โกลเสนและออร์บุช ที่กล่าวว่า บทบาทหมายถึงพฤติกรรมที่บุคคลหนึ่งคาดหวังว่าบุคคลอื่นจะปฏิบัติตามตำแหน่งหรือสถานภาพและบทบาทที่เหมาะสมเรียนรู้ได้จากกระบวนการต่างๆ ในสังคมที่ผ่านมาแล้วซึมซับเข้าไปในตัวบุคคล

ฮาร์ดี และคอนเวย์ (Hardy & Conway, 1988 อ้างถึงใน วราลี วิริยานันตะและทัศนยา บุญทอง และได้ให้ความหมายของบทบาทเพิ่มเติมว่า บทบาทที่แสดงออกจะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับกระบวนการทางสังคม (Socialization) เพราะถ้าการคาดหวังในบทบาทของทุกฝ่ายไม่ตรงกันย่อมทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งขึ้นมาได้ ผู้สวมบทบาทจึงต้องตระหนักถึงปัจจัยต่อไปนี้ในการสวมบทบาทในสังคมที่มีประสิทธิภาพ

1. ความเข้าใจในบทบาทที่ตนต้องแสดงหรือปฏิบัติ
2. ประสบการณ์ของผู้ที่ต้องแสดงบทบาท

บุคลิกของผู้แสดงบทบาทนั้น

จากคำจำกัดความข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การแสดงบทบาทที่ประสบผลสำเร็จต้องมีพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ ค่านิยม และแรงจูงใจของบุคคลประกอบ

พัทธยา สายหู ได้อธิบายบทบาทหน้าที่ไว้ว่า เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความเป็นบุคคลและเปรียบได้เสมือน "บท" ของตัวละครที่กำหนดให้ผู้แสดงในละครเรื่องนั้นๆ เป็นตัว (ละคร) อะไร มีบทบาทต้องแสดงอย่างไร ถ้าแสดงผิดบทบาทหรือไม่สมบทก็อาจถูกเปลี่ยนตัวไม่ให้แสดงไปเลยในความหมายเช่นนี้ "บทบาท" ก็คือ การกระทำต่างๆ ที่ "บท" กำหนดไว้ให้ผู้แสดงต้องทำตราบใดที่อยู่ใน "บท" นั้น

จิตยา สุวรรณขุ ได้แสดงความคิดไว้ว่า บทบาทเป็นลักษณะพฤติกรรมที่กำหนด และยังสามารถแบ่งหน้าที่ออกเป็น "บทบาทในอุดมคติ" (Ideal Role) หรือบทบาทที่ผู้ดำรงตำแหน่ง อารมณ์ขณะแสดง บทบาท และอุปกรณ์ของผู้ดำรงตำแหน่งที่มีอยู่ ปฏิกริยาของผู้เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตามได้สรุปฐานะ ตำแหน่ง และบทบาททางสังคมไว้ดังนี้

1. มีสถานภาพ (status) อยู่จริงในสังคม และมีอยู่ก่อนตัวตนจะเข้าไปครอง
2. มีบทบาทที่ควรจะเป็นอยู่แต่ละตำแหน่ง
3. วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีในสังคมนั้นๆ เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการกำหนดฐานตำแหน่ง และบทบาทที่ควรจะเป็น
4. ฐานะ ตำแหน่งแต่ละบทบาทนั้น ได้มาจากการขัดเกลาทางสังคม (Socialization)
5. บทบาทที่ควรจะเป็น นั้นไม่แน่นอนเสมอไปว่าจะเหมือนกัน พฤติกรรมที่เป็นจริงของคนที่ครองฐานะตำแหน่ง เพราะพฤติกรรมจริงเป็นผลของปฏิกิริยาของคนที่ครองตำแหน่งที่มีต่อบทบาทที่ควรจะเป็นบุคลิกภาพของตนเอง และคนอื่นที่เข้าร่วมพฤติกรรมและเครื่องกระตุ้นที่อยู่ในเวลา และสถานที่เกิดจากการติดต่อทางสังคม

นอกจากนี้ ชูดา จิตพิทักษ์ (2528:61) มีความเห็นว่าบทบาทอาจพิจารณาได้ 2 ความหมายคือ

1. พิจารณาในโครงการโครงสร้างทางสังคม บทบาท หมายถึง ตำแหน่งทางสังคมที่มีชื่อเรียกต่าง ๆ ซึ่งแสดงลักษณะโดยคุณสมบัติและกิจกรรมของบุคคลที่ครองตำแหน่งนั้น
2. พิจารณาในโครงการการกระทำต่อกันหรือปฏิสัมพันธ์ทางสังคม บทบาทจึงหมายถึงผลสืบเนื่องที่มีแบบแผนของการกระทำเกิดการเรียนรู้ของบุคคลที่อยู่ในสถานภาพการปฏิสัมพันธ์นั้น

นอกจากนี้ สงวนศรี วิรัชชัย (2527 : 23-24) กล่าวว่าถ้าพิจารณาให้ลึกซึ้งจะพบบทบาทอยู่ 5 ลักษณะ คือ

1. บทบาทตามที่กำหนด หมายถึง บทบาทที่สังคม กลุ่ม หรือองค์การกำหนดไว้ว่าเป็นรูปแบบของพฤติกรรมประจำตำแหน่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคม กลุ่ม หรือองค์การนั้น ๆ
2. บทบาทที่ผู้อื่นคาดหวัง หมายถึง บทบาทหรือรูปแบบของพฤติกรรมที่ผู้เกี่ยวข้องคาดหวังว่าผู้อยู่ในตำแหน่งจะถือปฏิบัติ
3. บทบาทตามความคิดของผู้อยู่ในตำแหน่ง หมายถึง รูปแบบของพฤติกรรมที่บุคคลผู้อยู่ในตำแหน่ง คิดและเชื่อว่าเป็นบทบาทของตำแหน่งที่ตนดำรงอยู่
4. บทบาทที่ปฏิบัติจริง หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้อยู่ในตำแหน่ง ได้ปฏิบัติหรือแสดงออกมาให้เห็น ซึ่งมักจะเป็นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับบทบาทตามความคิดของผู้อยู่ในตำแหน่ง
5. บทบาทที่ผู้อื่นรับรู้ หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมที่ผู้อื่น ได้รับทราบเกี่ยวกับการปฏิบัติบทบาทของผู้อยู่ในตำแหน่ง ซึ่งมักจะมีการเลือกรับรู้และรับรู้ที่ผิดไปจากความเป็นจริงได้

บรูม (Broom) และเซลซ์นิก (Selznick, 1977 : 34-35) ได้อธิบายความหมายของบทบาทไว้ อีก
ดังนี้

1. บทบาทที่กำหนดไว้หรือบทบาทตามอุดมคติ (The Socially Prescribed or Ideal Role) เป็น
บทบาทที่กำหนดสิทธิและหน้าที่ของตำแหน่งทางสังคมไว้

2. บทบาทที่ควรกระทำ (The Perceived Role) เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลเชื่อว่าควรกระทำใน
หน้าที่ตำแหน่งนั้น ๆ ซึ่งอาจไม่ตรงตามบทบาทที่กำหนดไว้ ไม่ตรงตามอุดมคติทุกประการและอาจ
แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลก็ได้

3. บทบาทที่กระทำจริง (The Performed Role) เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลได้กระทำไปจริงตาม
ความเชื่อ ความคาดหวัง ตลอดจนความกดดันและโอกาสที่จะกระทำในแต่ละสังคม ในช่วงระยะเวลา
หนึ่ง

จากคำจำกัดความข้างต้น

ลีวินสัน (Levinson, 1971, p. 11) ได้สรุปความหมายของบทบาทไว้ 3 ประการ คือ

1. บทบาท หมายถึง บรรทัดฐาน (norm) ความคาดหวังข้อห้ามความรับผิดชอบซึ่งผูกพันอยู่กับ
ตำแหน่งทางสังคมที่กำหนดไว้ บทบาทตามความหมายนี้ คำนึงถึงตัวบุคคลน้อยที่สุดแต่มุ่งไปที่การชี้
หน้าที่อันควรกระทำ

2. บทบาท หมายถึง ความคิดเห็นของบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งที่จะคิด และทำเมื่อดำรงตำแหน่ง
นั้นๆ

3. บทบาท หมายถึง การกระทำของบุคคลแต่ละคนที่มีจะกระทำโดยให้สัมพันธ์กับโครงสร้าง
ของสังคมหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ แนวทางอันบุคคลที่พึงกระทำเมื่อตนดำรงตำแหน่งนั้นๆ นั้นเอง

ดังนั้น บทบาทจึงเป็นความคาดหวังทางการกระทำว่า ในสถานภาพหนึ่งๆ บุคคลควรจะมี
บทบาทเช่นไร โดยมีการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญ เพื่อให้ทราบว่า แต่ละบุคคลจะต้องแสดง
บทบาทเช่นไร ซึ่งการเรียนรู้บทบาทนี้จะเกิดจากการเลียนแบบอย่างและการสังเกตจากบุคคลที่เรา
ยึดถือ เพื่อนำมาเป็นแบบอย่างของบทบาทของตน ที่จะแสดงต่อผู้อื่นในสถานการณ์ต่างๆ ในสังคม
ที่ตนเองต้องการ แต่ทั้งนี้การเสนอภาพของตนเองหรือการแสดงบทบาทและการสวมบทบาทนี้ อาจจะ
สอดคล้องหรือขัดแย้งกับความคาดหวังของสังคมก็ได้

กล่าวโดยสรุปแล้ว บทบาท หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมหรือการกระทำต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ
อำนาจ หน้าที่และสิทธิ ซึ่งผูกพันอยู่กับสภาพหรือฐานะตำแหน่งทางสังคมโดยที่สังคมจะกำหนดหรือ
คาดหวังบทบาทและบุคคลในแต่ละสถานภาพ หรือฐานะตำแหน่งไว้เพื่อให้ผู้ที่อยู่ในสถานภาพ หรือ
ตำแหน่งนั้นๆ ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2525, หน้า 56-57) ได้สรุปทฤษฎีบทบาทต่อไปนี้

1. ทฤษฎีบทบาทของราล์ฟ ลินตัน (Ralph Linton, role theory) ได้กล่าวว่า ตำแหน่งหรือสถานภาพเป็นผู้กำหนดบทบาท เช่น บุคคลที่มีตำแหน่งเป็นครูต้องแสดงพฤติกรรมเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูกศิษย์

2. ทฤษฎีบทบาทของแนเดล (Nadel, role theory) ได้กล่าวไว้ว่า บทบาทคือส่วนประกอบที่ส่งผลต่อพฤติกรรม 3 ลักษณะ คือส่วนประกอบที่ส่งเสริมบทบาท เช่น ครู ต้องพูดเก่งหรือมีอารมณ์ขัน ส่วนประกอบที่มีผลต่อบทบาทและขาดมิได้ เช่น เป็นแพทย์ต้องรักษากันไข้และส่วนประกอบที่เป็นไปตามกฎหมาย เช่น ครูต้องเป็นสมาชิกคุรุสภาโดยกำหนดให้เป็นสมการ ได้ดังนี้

$P = f(a, b, c, \dots)$ ถ้ากำหนดให้

P คือ บทบาท

a คือ ส่วนประกอบที่ส่งเสริมบทบาท

b คือ ส่วนประกอบที่มีผลต่อบทบาทและขาดมิได้

c คือ ส่วนประกอบที่เป็นไปตามกฎหมาย

จากสมการอธิบายได้ว่า บทบาทจะต้องประกอบด้วยส่วนประกอบหลายๆส่วน อย่างน้อย 3 ส่วน ขึ้นไปจนถึง n ส่วน

3. ทฤษฎีบทบาทของโฮมันน์ (Homann, role theory) ได้กล่าวว่าบุคคลจะเปลี่ยนบทบาทไปตามตำแหน่งเสมอ เช่น ตลอดกลางวันแสดงบทบาทสอนหนังสือเพราะมีตำแหน่งเป็นครูสอนตอนเย็นแสดงบทบาทเรียนหนังสือ เพราะมีตำแหน่งเป็นนิสิตภาคสมทบ เป็นต้น

4. ทฤษฎีบทบาทของพาร์สันส์ (Parson, role theory) กล่าวว่าไว้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในสังคมทำให้มนุษย์ต้องเพิ่มบทบาทของตนเช่น บุคคลที่มีเพื่อนมากก็ต้องแสดงบทบาทมากขึ้นเป็นเงาตามตัว

5. ทฤษฎีบทบาทของเมอร์ตัน (Merton, role theory) ได้กล่าวไว้ว่า บุคคลแต่ละคนจะต้องมีตำแหน่งและบทบาทควบคู่กัน ไปซึ่งไม่เหมือนกัน บทบาทจะมีอย่างน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับทักษะของสังคมที่เขาสังกัดอยู่ตลอดจนลักษณะของบุคคลในสังคมนั้น

6. ทฤษฎีบทบาทของกู๊ด (Good, role theory) กล่าวว่าไว้ว่า บทบาทคือ แบบแผนของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของแต่ละบุคคลและบทบาทดังกล่าวควรเป็นไปตามข้อตกลงที่มีต่อสังคมนั้นๆ

7. ทฤษฎีบทบาทของกัสกิน (Guskin, role theory) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมของบุคคลแต่ละคนคือผลที่ได้จากตำแหน่งทางสังคมของเขานั้นเองและทฤษฎีบทบาทจัดเป็นข้อตกลงประการแรกที่สถาบันต่างๆในสังคมคาดหวังว่าบุคคลที่ได้รับตำแหน่งต่างๆ ควรปฏิบัติอย่างไรบ้าง

จากทฤษฎีที่ระบุข้างต้น สกวน สุทธิเลิศอรุณ (2522, หน้า 37) ได้สรุปแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังและบทบาท แบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1. บทบาทที่เป็นจริง (Actual Role) เป็นบทบาทที่เจ้าของสถานภาพแสดงจริง ซึ่งอาจจะเป็นบทบาทหน้าที่ที่สังคมคาดหวัง หรือบทบาทที่ตนคาดหวัง หรืออาจไม่เป็นบทบาทที่ตนเองหรือสังคมคาดหวังก็ได้

2. บทบาทตามความคาดหวัง (Expected Role) เป็นบทบาทหน้าที่ที่ผู้อื่นคาดหวังว่า เจ้าของควรจะมีบทบาทเช่นไร

3. บทบาทตามลักษณะการรับรู้ (Perceived Role) เป็นบทบาทหน้าที่ที่เจ้าของสถานภาพรับรู้ว่าเป็นบทบาทที่ตนเองควรจะมีบทบาทเช่นไร

จากทฤษฎีทั้งหลายที่กล่าวมานี้ พอจะสรุปได้ว่า บทบาท หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ตามหน้าที่ตำแหน่งตามสถานภาพที่ตนเองเป็นอยู่ ถ้าตำแหน่งหรือสถานภาพเปลี่ยนไป บทบาทก็เปลี่ยนตามไปด้วย ดังนั้นตำแหน่งและสถานภาพกับการปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบตามตำแหน่งและสถานภาพจึงควบคู่กันเสมอ

การแสดงบทบาทของบุคคลนั้น ต้องเข้าใจความหมายของบทบาท 4 ประการได้แก่

1. ความคาดหวังในบทบาท (Role-expectation) คือ บทบาทที่มีอยู่ระบบสังคมเป็นบทบาทที่บุคคลในสังคมคาดหวังให้บุคคลอื่นปฏิบัติอยู่เมื่อดำรงตำแหน่งอยู่ในสังคม

2. การรับรู้บทบาท (Role-perception) คือ การที่บุคคลมองเห็นหรือคาดหวังว่าตนเองควรมีบทบาทเช่นไร ซึ่งอาจจะสอดคล้องกับความคาดหวังของสังคมหรือไม่ก็ได้

3. บทบาทของพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริง (Actual behavior) ของบุคคลซึ่งอยู่ในสถานะทางอาชีพหรือการเงิน (Zanden & Vander, ๑๙๕๓, p.๔๗)

4. การยอมรับบทบาท (Role-acceptation) คือ การที่บุคคลปฏิบัติตามความคิดโดยผ่านกระบวนการของบทบาททั้ง 3 ที่กล่าวมาแล้ว

บรูมและเชลล์นิก ได้กล่าวถึงบทบาทว่าประกอบลักษณะต่างๆ 3 ประการ คือ

1. บทบาทในอุดมคติหรือสิ่งที่สังคมกำหนด (The Socially Prescribed or Ideal Role) เป็นบทบาทในอุดมคติที่มีการกำหนดสิทธิและหน้าที่ตามตำแหน่งทางสังคมไว้

2. บทบาทที่ควรกระทำ (The Perceived Role) เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลเชื่อว่าควรกระทำตามตำแหน่งที่ได้รับซึ่งอาจไม่เหมือนกับบทบาทในอุดมคติหรืออาจแตกต่างกันในแต่ละบุคคล

3. บทบาทที่กระทำจริง (The Performance Role) เป็นบทบาทที่บุคคลได้กระทำจริง ขึ้นอยู่กับความเชื่อความคาดหวังและการรับรู้ของแต่ละบุคคลตลอดจนความกดดันและโอกาสในแต่ละสังคมใน

ระยะเวลาหนึ่งรวมถึงบุคลิกภาพและประสบการณ์ของแต่ละบุคคลด้วย

(http://gobaleart.blogspot.com/2011/07/blog-post_9597.html วันที่ 2 พฤษภาคม 2561 เวลา 11.54)

2.3 ภูมิหลังบ้านปลาหมอ

2.3.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับชุมชน

ประวัติความเป็นมาตำบลดอยง อำเภอนองจิก

ตำบลดอยง เดิมเป็นชื่อของกลุ่มบ้านดอยง ซึ่งจากการที่เล่าสืบกันมา เดิมบ้านดอยงเป็นป่าทึบ มีแม่น้ำกว้างใหญ่ไหลผ่าน คือแม่น้ำหนองจิก มีคนไทยนับถือศาสนาพุทธ ได้ติดตามเจ้าเมืองหนองจิกมาจับจองที่ดินตั้งถิ่นฐานขึ้น ต่อมาได้มีราษฎรจากเมือง สงขลา พัทลุง มาตั้งบ้านเรือนขึ้นในปี พ.ศ. ใดไม่แน่ชัด สมัยพระยาวิเชียรภักดี ได้ย้ายเมืองหนองจิกมาสร้างที่บ้านดอยง และเรียกชื่อบ้านดอยงเป็นตำบลดอยง มาจนถึงปัจจุบันนี้

พื้นที่

ตำบลดอยง แบ่งการปกครองเป็น 8 หมู่บ้าน หมู่ที่ 1,2 เป็นเขตเทศบาลตำบลหนองจิก และหมู่ที่ 3 ถึงหมู่ที่ 8 เป็นเขต อบต. ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร เช่น ทำนา ,เพาะปลูก เลี้ยงสัตว์และประมง

เขตพื้นที่

ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลบางดาวา อำเภอนองจิก จังหวัดปัตตานี

ทิศใต้ ติดกับ ตำบลบ่อทอง อำเภอนองจิก จังหวัดปัตตานี

ทิศตะวันออก ติดกับ ตำบลคอนรัก, ตำบลเกาะเปาะ อำเภอนองจิก จังหวัดปัตตานี

ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลบางเขา อำเภอนองจิก จังหวัดปัตตานี

อาชีพ

อาชีพหลัก ทำนา

อาชีพเสริม ค้าขายและประมง

สาธารณูปโภค

มีระบบประปาและไฟฟ้าใช้ทุกหมู่บ้าน

การเดินทาง

การเดินทางเข้าหมู่บ้านได้หลายเส้นทาง อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอนองจิกประมาณ 5 กิโลเมตร เป็นถนนลาดยางตลอดสาย และถนนภายในหมู่บ้านเป็นถนนคอนกรีต

ผลิตภัณฑ์

พืชมเส่น้ำ

2.3.2 ประวัติของชุมชน บ้านโคกม่วง(บ้านปลาหมอ)

หมู่บ้านบางปลาหมอ เป็นชุมชนที่เพ็งก่อตั้งได้ไม่นานมากนัก ประมาณ ปี 2500 - 2509 เกิดจากการขยายตัวและการอพยพเคลื่อนย้ายจากหมู่บ้านบางปลาหมอ ม.2 ต.รูสะมิแล อ.เมือง จ.ปัตตานี (หมู่บ้านบางปลาหมอเดิม) ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านบางปลาหมอ (โคกม่วง) ไม่มีหลักฐานอ้างอิงทางเอกสารที่แน่ชัดว่ามีความเป็นมาอย่างไร แต่จากคำบอกเล่าของคนรุ่นก่อน ๆ (ยังมีชีวิต) ที่สืบต่อกันมาถึงคนรุ่นหลัง ว่าชื่อหมู่บ้าน แรกก่อนเดิมชื่อ " ปากา(ปาโหวง)" แปลว่า "ดินมะม่วง" ซึ่งตั้งตามลักษณะของพื้นที่ ที่สมัยก่อนมีดินมะม่วงเป็นมาก บางคน จะเรียก "บาโง (ปาโหวง)" ปัจจุบันทางราชการหรือชาวบ้านทั่วไปจะเรียก "บางปลาหมอ" ซึ่งเรียกตามชื่อเดิมของหมู่บ้านบางปลาหมอ หมู่ 2 ต.รูสะมิแล(หมู่บ้านบางปลาหมอเดิม) แต่ชาวบ้านในพื้นที่จะชอบเรียก "โคกม่วง" มากกว่าบางปลาหมอ หรือเรียก บางปลาหมอ(โคกม่วง)

ชุมชนบ้านโคกม่วง ตั้งอยู่หมู่ที่ 8 ต.ตุง อำเภอนงจิก จังหวัดปัตตานี มีระยะทางห่างจากอำเภอนงจิก ประมาณ 3.5 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดปัตตานี ประมาณ 10 กิโลเมตร พื้นที่บ้านโคกม่วงมีประมาณ 625 ไร่ โดยส่วนใหญ่่นับถือศาสนาอิสลาม มีประชากรจำนวน 150 ครอบครัว และมีลักษณะเป็นที่ราบชายฝั่งทะเล จึงมีป่าชายเลนและป่าสน แต่ปัจจุบันป่าไม้ถูกทำลาย เพราะการปลูกสร้างที่อยู่อาศัยและการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้มีป่าเหลือน้อย นอกจากนี้ประชาชนไม่รู้จักหวงแหนรักษา และการปลูกทดแทนในส่วนที่ถูกทำลายทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมประชาชนในพื้นที่ส่วนหนึ่งยังคงมีสุขภาพที่ไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร(องค์การบริหารส่วนตำบลตุง , 2550)

ชุมชนบ้านโคกม่วงมีไฟฟ้าใช้ แต่ครัวเรือนขาดน้ำประปาจำเป็นต้องขุดบ่อบาดาลสูบน้ำขึ้นมาใช้เองบางบ้าน ถนนเล็กๆในชุมชนเป็นถนนลาดยางที่ได้รับการปรับปรุงแล้วมีซอยเล็กๆเป็นทางเข้าไปยังแต่ละบ้านที่ปลูกติดกัน

ความเป็นอยู่ของคนในชุมชนมีลักษณะเป็นครอบครัวขยายและครอบครัวเดี่ยว ส่วนใหญ่ปลูกบ้านในบริเวณใกล้เคียงกัน และไปมาหาสู่กันประจำ ชาวบ้านมีความรักความสามัคคีกันภายในชุมชนอยู่ด้วยกันฉันท์พี่น้อง ชาวบ้านจะช่วยเหลือกันแก้ไขและให้ความร่วมมือ ความเป็นอยู่ชาวบ้านจะอยู่กันอย่างเรียบง่ายมีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น โทรศัพท์ ตู้เย็น รถจักรยานยนต์ โทรศัพท์ เป็นต้น

ด้านประเพณี-วัฒนธรรม มีการรักษาสืบทอดประเพณีมาอย่างยืมนั้นมีภาษาพูดเป็นของตัวเองเรียกว่า ภาษามลายูท้องถิ่นหรือภาษาขาว ภาษาใต้ ซึ่งเป็นภาษาของชนพื้นเมืองดั้งเดิมของหมู่บ้าน

มีการรวมตัวกันของชาวบ้านเมื่อมีงานสำคัญของชุมชนต่างพึ่งพิงอาศัยซึ่งกันและกันชาวบ้านจะทำศาสนกิจที่มีสัทธิเป็นประจามีประเพณีพิธีกรรมที่สำคัญ คือ กวนอาชुरอ แต่งงาน มาแกปูโล๊ะ-มาแกแด สำหรับการปฏิบัติศาสนกิจมีการละหมาด การถือศีลอด การจ่ายซะกาต การทำฮัจย์ การเข้าสู่นัต (มาโซะยาวิ) การบริจาคทาน

ด้านการศึกษา ชาวบ้านจะให้ความสำคัญกับการศึกษาโดยในชุมชนจะมีโรงเรียนอยู่ สำหรับการศึกษาก่อนในชุมชนส่วนใหญ่จะจบการศึกษาภาคบังคับและสามารถอ่านออกเขียนได้ การศึกษาของเด็กในชุมชนบ้านโคกม่วงส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมีบางส่วนที่เรียนต่อระดับอาชีวะและระดับอุดมศึกษา

ชาวบ้านจะให้ความสำคัญกับการเมืองการปกครอง เช่นการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศชาวบ้านก็จะให้ความสำคัญอย่างเท่าเทียมกันนอกจากนี้รัฐยังให้ความสำคัญกับการปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การมีองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นการกระจายการปกครองไปสู่ในระดับท้องถิ่นชาวบ้านส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของการเลือกตั้งและการใช้สิทธิของตนเอง

ชาวบ้านในชุมชนบ้านโคกม่วงให้ความสำคัญทั้งรักษาโรคแผนปัจจุบันและแผนโบราณ ชาวบ้านจึงใช้บริการสาธารณสุขและในโรงพยาบาลประจำ ตำบลและจังหวัดแต่ถ้าอาการไม่หนักมากก็จะใช้การรักษาที่สาธารณสุขตำบล(องค์การบริหารส่วนตำบลดอย: 2550)

จุดเด่นของหมู่บ้านแห่งนี้ พบว่า ชาวชนมีฝีมือ (เก่งทุกอย่าง) ทั้งแกะสลัก นายช่างก่อสร้าง เป็นต้นแบบ(แบบอย่าง)ให้ชุมชนอื่นๆ ตาติกาเป็นอันดับ 1 ในตำบลดอย(กิจกรรม) บุคลากรในหมู่บ้านเป็นผู้มีความสามารถมีความรู้หลากหลาย มีชมรมปั่นจักรยาน(วันศุกร์จะปั่นจักรยานและรวมตัวกัน) มีทรัพยากรธรรมชาติคือต้นมะพร้าวมีจำนวนมาก มีมหาวิทยาลัยประมาณในพื้นที่ และในอนาคตพื้นที่ชายฝั่งทะเลของชุมชนจะมีการปรับพื้นที่เป็นสวนสาธารณะ ให้บริการท่องเที่ยวแก่ประชาชนทุกคน

ปัญหาของชุมชน สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนบ้านโคกม่วง ในอดีตประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการประมงแต่ปัจจุบันชาวบ้านเลิกอาชีพประมงแล้ว เนื่องจากรัฐบาลกำหนดเขตอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง ห้ามชาวบ้านจับปลาด้วยเครื่องมือทุกชนิด ทำให้กระทบกับชาวบ้านที่มีเรือเล็กและทำอาชีพประมงของชุมชนค่อยๆ หดไป ชาวบ้านจึงหันไปประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป บางคนไปมาเลเซีย เลี้ยงแพะ บางคนมีรายได้น้อย ไม่เพียงพอค่าใช้จ่าย ส่วนประชาชนที่ทำอาชีพทำนา ทำสวน ได้ผลผลิตน้อย มีรายได้ไม่เพียงพอกับต้นทุนที่ลงทุน รายได้ของประชาชนอยู่ในระดับที่ต่ำกว่า 20,000บาท/ปี และเกิดปัญหาว่างงาน เป็นอันดับหนึ่งของชุมชน เพราะไม่มีความรู้ความชำนาญในการ

ประกอบอาชีพได้ ถูกแรงงานต่างด้าวแย่งงาน และมีการอพยพไปทำงานต่างถิ่น ประชาชนมีรายได้น้อย แต่ค่าครองชีพในปัจจุบันสูงขึ้นเรื่อย ๆ

ในขณะที่ประชาชนขาดเงินทุนในการประกอบอาชีพและขาดการส่งเสริมการประกอบอาชีพ ความล้มเหลวของภาคเกษตรกรรม ประชาชนบางส่วนว่างงาน ไม่มีที่ดินทำกินในการประกอบอาชีพ ประชาชนมีรายได้น้อยไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต และในชุมชน ยังมีสตรีบางส่วนที่ไม่ได้รับการส่งเสริมอาชีพไม่มีรายได้ จนเป็นเหตุหัวหน้าครอบครัวที่ต้องทำงานคนเดียวทำให้รายได้เลี้ยงชีพและการใช้จ่ายเพื่อประกอบอาชีพทำให้ทำให้ประชาชนบางส่วนต้องหันไปพึ่งพิงแหล่งเงินทุนนอกระบบ ที่คิดดอกเบี้ยในอัตราสูงจนก่อให้เกิดภาระหนี้สินที่พอกพูนมากขึ้นเรื่อย ๆ นอกจากนี้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้ประกอบกับการที่ไม่มีสถาบันการเงินตั้งอยู่ในชนบทหรือมีอยู่จำนวนน้อยด้วยความยากในการบริหารจัดการที่เกิดจากโครงสร้างพื้นฐานที่ไม่เพียงพอ ส่งผลให้โอกาสในการทำกำไรของสถาบันการเงินเอกชน จากจุดนี้ทำให้ในชุมชนมีการรวมตัวกันจัดตั้งกองทุน ออมทรัพย์ยามาเราะห์ซึ่งได้รับการจัดสรรงบประมาณตามโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน (องค์การบริหารส่วนตำบลดอย, 2550)

2.4 กองทุนยามาเราะห์

2.4.1 กลุ่มออมทรัพย์ยามาเราะห์

กลุ่มยามาเราะห์ตั้งขึ้นเมื่อปี 2554 โดยเริ่มจากความคิดของผู้ใหญ่บ้านชื่ออับดุลเลาะ ปือราเฮง และ นายอับดุลเลาะ อูมา ที่จะก่อตั้งกองทุนหมู่บ้านเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนระดับหมู่บ้านในรูปแบบปลอดดอกเบี้ยเพื่อสร้างอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ส่งเสริมสร้างสวัสดิภาพและสวัสดิการให้กับชุมชนในพื้นที่รวมถึงพัฒนาศักยภาพของประชาชนในพื้นที่และเครือข่าย โดยเฉพาะการรวมคนในหมู่บ้านที่มีรายได้น้อย เพื่อให้คนในหมู่บ้านมีโอกาสได้ช่วยเหลือกันในการเงินตามหลักการอิสลาม ดังที่อัลลอฮ์ได้อนุญาตให้มีการซื้อขาย และห้ามใช้ระบบดอกเบี้ย (ริบา)

الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَانْتَهَى فَلَهُ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ وَمَنْ عَادَ فَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ (البقرة 275)

ความว่า : บรรดาผู้กินดอกเบี้ยนั้น พวกเขาจะไม่ทรงตัว นอกจากจะเป็นเช่นเดียวกับผู้ที่ชัยฏอนทำร้ายเขาทรงตัว พวกเขาถือว่า ที่จริงการค้าขายนั้นก็เหมือนการเอาดอกเบี้ยนั่นเอง และอัลลอฮ์นั้นทรงอนุมัติการค้าขาย และทรงห้ามการเอาดอกเบี้ย ดังนั้นผู้ใดที่การดัดเดือนจากพระเจ้าของเขาได้มายังเขา

แล้วเขาก็เลิก สิ่งที่ล่วงแล้วมาก็เป็นสิทธิของเขา และเรื่องของเขานั้นย่อมกลับไปสู่อัลลอฮ์ และผู้ใดกลับ (กระทำ) อีก ชนเหล่านี้แหละคือชาวนรก โดยที่พวกเขาจะอยู่ในนรกนั้นตลอดกาล

อิสลามส่งเสริมระบบชาคาดังพระองค์อัลลอฮ์ได้ตรัสไว้ว่า
إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَامِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَارِمِينَ
وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةٌ مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ (60) التوبة
ความว่า : แท้จริงทานทั้งหลาย นั้น สำหรับบรรดาผู้ที่ยากจน และบรรดาผู้ที่ขัดสน และบรรดาเจ้าหน้าที่
ในการรวบรวมมัน และบรรดาผู้ที่หัวใจของพวกเขาสนิทสนม และในการไถ่ทาส และบรรดาผู้ที่หนี้สิน
ล้นตัว และในทางของอัลลอฮ์ และผู้ที่อยู่ในระหว่างเดินทาง ทั้งนี้เป็นบัญญัติอันจำเป็นซึ่งมาจากอัลลอฮ์
และอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ทรงรอบรู้ ผู้ทรงปรีชาญาณ

อิสลามส่งเสริมระบบการช่วยเหลือซึ่งกันและกันดังพระองค์อัลลอฮ์ได้ตรัสไว้ว่า
وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ (2)
(المائدة)

ความว่า : และพวกจงช่วยเหลือกันในเรื่องที่เป็นคุณธรรม และความยำเกรง และจงอย่าช่วยกันในเรื่องที่เป็น
บาป และเป็นศัตรูกันและพึงกลัวเกรงอัลลอฮ์เถิด แท้จริงอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ทรงรุนแรงในการลงโทษ

จากหลักการทั้งหมดได้เป็นรากฐานของการดำเนินงานของกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ ซึ่งมี
เป้าหมายเพื่อช่วยเหลือด้านการให้เงินทุนที่ปลอดดอกเบี้ย เพื่อสร้างรายได้ การให้สวัสดิการสมาชิก
กองทุน สร้างโอกาสให้แก่คนในชุมชนมาใช้บริการเพื่อรองรับพื้นที่เศรษฐกิจในอนาคต ในลักษณะ
การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ด้วยเหตุผลดังกล่าวกลุ่มยามาเราะห์จึงได้เกิดขึ้นมาเพื่อสนองความต้องการ
ของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

กองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์บ้านโคกม่วง(บ้านปลาหมอ) อ.หนองจิก จ.ปัตตานีตั้งขึ้นอย่าง
เป็นทางการในชุมชน โดยตั้งเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2554 โดย มีการบริหารแบบคณะกรรมการรวม 13
คน เพื่อทำหน้าที่เป็นแหล่งเงินทุนและเป็นตัวแทนด้านการเงินให้กับชุมชนซึ่งเป็นการเพิ่มโอกาสให้
สมาชิกในชุมชนสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพมากขึ้น ทำให้ไม่ต้องตกอยู่
ในภาวะความยากจนตลอดไป ทั้งนี้กองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์กับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบ้าน
โคกม่วงอยู่บนหลักการให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกในกลุ่มหรือชุมชน โดยมีหลักการดำเนินงาน คือ
รับฝากเงินจากสมาชิกในลักษณะของการออม การให้สินเชื่อและนำเงินฝากเหล่านั้นไปปล่อยให้กับ
สมาชิกที่มีความต้องการนำไปประกอบอาชีพหรือนำไปปลดหนี้เงินกู้ยืมในระบบ ปัจจุบันมีสมาชิกมา
ใช้บริการกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์จำนวน 126 คน ซึ่งเป็นกลุ่มชาวบ้านในชุมชน กลุ่มสตรี กลุ่ม

เยาวชน และกลุ่มทั่วไป ส่วนใหญ่แล้วสมาชิกจะใช้บริการกองทุนในรูปการกู้ยืมเพื่อนำไปลงทุนสร้างงานหารายได้ เพื่อซื้อของอุปโภค บริโภค และเครื่องใช้ภายในบ้าน เป็นหลัก ซึ่งสมาชิกจะยืมเงินตั้งแต่ 1000 บาท จนถึง 15000 บาท รวมเงินหมุนเวียนปัจจุบันเป็นเงิน 500,000 บาท

การบริหารจัดการกองทุน ดำเนินการโดยคณะกรรมการกองทุนจำนวน 13 คน ทุกคนเป็นสมาชิกกองทุนที่ได้รับการคัดเลือกจากสมาชิกมาเป็นผู้บริหารกองทุน ซึ่งชาวบ้านที่สนใจสามารถสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ทุกคนตามระเบียบข้อบังคับของกองทุน เมื่อสมาชิกกู้แล้วมีข้อกำหนดในการผ่อนชำระ/จ่ายคืนแต่ละเดือนตามระเบียบการซื้อขายเกี่ยวกับราคาสินค้า วิธีการจ่ายคืน ซึ่งกองทุนจะได้กำไรจากสินค้า 20 เปอร์เซ็นต์จากราคาสินค้า ซึ่งกำไรที่ได้จะกลับไปคิดเป็นปันผลประจำปีแก่สมาชิก และช่วยเหลือสมาชิกกองทุนที่มีรายได้น้อยและทุนการศึกษาในรูปแบบของการจ่ายชากาตรวมทั้งมีการจัดสวัสดิการให้กับเยาวชนโดยการสนับสนุนทุนสมทบกิจกรรมของเยาวชนในหมู่บ้าน นอกจากนี้กองทุนยังให้บริการลักษณะกู้ยืมพิเศษให้กับสมาชิกที่มีรายได้น้อยโดยไม่คิดกำไร ซึ่งมีจำนวน 20 % ของจำนวนสมาชิก

การบริหารกองทุนปัจจุบันมีปัญหาในด้าน เงินทุนของกองทุนมีจำนวนจำกัด ทำให้ไม่สามารถให้บริการกู้ยืมกับสมาชิกที่เสนอขอซื้อสินค้าและกู้ยืมเพื่อลงทุนในวงเงินที่สูงกว่าหนึ่งหมื่นห้าพันไม่ได้ สมาชิกบางรายผ่อนชำระไม่ตรงต่อเวลา ไม่ชำระคืนทำให้เงินหมุนเวียนไม่สามารถปล่อยกู้ให้กับสมาชิกคนต่อไปได้ (5 %) อย่างไรก็ตามก็ไม่กระทบกับการให้บริการเงินหมุนเวียนกับคนอื่นแต่อย่างใด

ผลที่เกิดขึ้นของกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ กับการพัฒนารายได้ชุมชนบ้านโคกม่วงต่อระบบเศรษฐกิจของชุมชน ได้แก่ เป็นการส่งเสริมให้ชุมชนมีการบริหารจัดการทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ เสริมสร้างวินัยทางการเงินให้กับประชาชนในชุมชน และเพิ่มโอกาส ให้กับสมาชิกได้รับความสะดวกในการฝากเงินและสามารถยืมเงินได้โดยไม่ต้องนำหลักทรัพย์สินมาค้ำประกัน และยังมีอัตรากำไรที่เหมาะสมเมื่อเทียบกับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ในระบบ รวมทั้งยังมีการจัดสวัสดิการในเรื่องต่างๆ ให้กับสมาชิกและการจัดกิจกรรมทางสังคมที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น ส่งผลให้เศรษฐกิจในระดับชุมชนฐานรากมีความเข้มแข็งมากขึ้น

2.4.2 ข้อระเบียบสมาชิกกองทุนออมทรัพย์ฆามาเราะห์ บ้านปลาหมอ(บ้านโคกม่วง)

1. ชื่อกองทุน : กองทุนออมทรัพย์ฆามาเราะห์ บางปลาหมอ(บ้านโคกม่วง / KOPERASI AL-THAMARAH / صندوق النمرة كوالا فلما بغكولفاوه
2. ที่อยู่ : บ้านปลาหมอ หมู่ที่ 8 ต.ตุง อ.หนองจิก จ.ปัตตานี 94170
- 3.วัตถุประสงค์ของกองทุน
 1. เพื่อช่วยเหลือสมาชิกและสังคมอิสลามในหมู่บ้าน
 2. เพื่อสร้างความมั่นคงด้านเศรษฐกิจในหมู่บ้านนี้ พร้อมสนับสนุนการค้าขายตามหลักการของอิสลาม และให้การช่วยเหลือแก่สังคม
 3. เพื่อให้สอดคล้องตามหลักการของอิสลามด้านการค้าขายและการเงิน
 4. เพื่อให้เจริญเติบโตระบบของชะกาดในการช่วยเหลือแก่ผู้ยากจน อนาคต
 5. เพื่อเป็นจุดศูนย์กลางของการออมทรัพย์ และเป็นการลงทุนตามหลักการของอิสลาม
 6. เพื่อหลีกเลี่ยง ห่างไกลจากการใช้ระบบดอกเบี้ยของการค้าขาย
- 4.คุณสมบัติของสมาชิกกองทุน
 1. เป็นสมาชิกกองทุน ฯ ด้วยความสมัครใจ พร้อมให้ความเชื่อมั่นต่อกองทุน ฯ
 2. เป็นผู้เห็นชอบด้วยกับวัตถุประสงค์ของกองทุน ฯ และพร้อมที่จะปฏิบัติตามมติของกองทุน ฯ
 3. มีการเสียสละ หมั่นเพียรในการปฏิบัติ เพื่อความเจริญเติบโตของกองทุน ฯ
- 5.หลักการเข้าเป็นสมาชิก / ออมทรัพย์
 1. ยื่นใบสมัครแก่เจ้าหน้าที่กองทุน ฯ
 2. ต้องผ่านการพิจารณาความเห็นชอบของคณะกรรมการกองทุน ฯ
 3. ชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้าให้แก่กองทุน ฯ คนละ 30 บาท (สามสิบสามบาท) พร้อมจะได้รับสมุดคู่ฝากเงินออมทรัพย์
 4. ต้องชำระค่าหุ้น 100 บาท ประจำทุกเดือนอย่างสม่ำเสมอภายในวันที่ 1 – 10 ของทุกเดือน
- 6.การถอนหุ้น / การขาดจากสมาชิกภาพ
 1. สมาชิกจะถอนเงินฝากไม่ได้ เว้นแต่ต้องครบ 1 ปี จากการเป็นสมาชิกกองทุน ฯ
 2. สมาชิกจะถอนเงินฝากไม่ได้ เว้นแต่จะต้องแจ้งให้ทราบแก่เจ้าหน้าที่กองทุน ฯ ภายใน 1 เดือนก่อนเงินฝาก
 3. สามารถถอนเงินฝาก เมื่อมีการเสียชีวิตหรือประสบอุบัติเหตุ
 4. ขาดจากการเป็นสมาชิก และไม่คิดค่าไถ่ เมื่อสมาชิกไม่จ่ายค่าหุ้น 3 เดือนติดต่อกัน ด้วยความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารกองทุน ฯ เว้นแต่สมาชิกได้ชำระค่าหุ้นเกิน 6 เดือน

7. สิทธิและหน้าที่สำหรับสมาชิกกองทุน

1. ต้องชำระค่าหุ้นประจำเดือน
2. ปฏิบัติข้อบังคับ ระเบียบ และมติของกองทุน
3. หากควมมีข้อสงสัยใด ๆ โปรดติดต่อสอบถามคณะกรรมการกองทุน ฯ ด้วยตัวเองหรือโทรศัพท์
4. สมาชิกสามารถถอนเงินฝากตามข้อบังคับที่ได้กำหนดไว้
5. สมาชิกสามารถซื้อสินค้าจากกองทุน ฯ ในเมื่อครบ 6 เดือนจากการเป็นสมาชิกกองทุน ฯ
6. สมาชิกสามารถยื่นใบคำขอ เพื่อซื้อสินค้าจากกองทุน พร้อมระบุประเภทและราคาของสินค้า
7. สามารถจ่ายผ่อนตามที่กำหนด

8. สิทธิและหน้าที่ของกองทุน ฯ

1. ทางกองทุนจะรับผิดชอบทรัพย์สินของสมาชิก และมีสัญญารับประกัน
2. การปันผล ทางกองทุนจะปันผลปีละ 1 ครั้ง ตามหลักการของกฎอรรถบะฐัทั่วไป

9. การประกันสัญญาซื้อขาย

1. บุคคลที่ได้รับความเชื่อถือจากคณะกรรมการบริหารกองทุน ฯ
2. หลักทรัพย์ / รถจักรยานยนต์ / รถยนต์ ตามความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารกองทุน ฯ
3. หนังสือสัญญาที่รัฐบาลยอมรับ

10. หลักฐานการซื้อขาย

1. สำเนาทะเบียนบ้าน 1 ฉบับ (ถ่ายเอกสาร)
2. บัตรประชาชน 1 ฉบับ (ถ่ายเอกสาร)

11. สมุด

- รับการเป็นสมาชิกพร้อมมีสมุดคู่ฝากเงิน
- เมื่อสมุดคู่ฝากสูญหาย โปรดแจ้งกองทุน ฯ พร้อมจ่าย 30 บาท เพื่อออกสมุดคู่ฝากใหม่
- เมื่อสมุดบันทึกการชำระเงินสูญหาย โปรดแจ้งกองทุน ฯ พร้อมจ่าย 15 บาท เพื่อออกสมุดบันทึกการชำระเงินใหม่
- ให้นำสมุดคู่ฝากหรือสมุดบันทึกการชำระเงินทุกครั้งที่ต้องการชำระหนี้หรือผ่อน

12. เวลาการทำงานของสำนักงาน

ทุกๆ วันที่ 1-5 ของทุกเดือน

13. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกของกองทุน

13.1 สมาชิก หมายถึง สมาชิกของกองทุนออมทรัพย์ฯ มาเราะห์

13.2 สมาชิกของกองทุนออมทรัพย์ฯ มาเราะห์ ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

1. ต้องเป็นมุสลิมโดยสมบูรณ์
2. เป็นผู้ที่เข้าใจและเห็นชอบในวัตถุประสงค์ของกองทุน

3. เป็นผู้ที่ยินดีปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของกองทุน
4. เป็นผู้ที่ไม่เสียผลประโยชน์ก้ำวหน้าของกองทุน

13.2 ขั้นตอนการสมัครสมาชิก

1. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน 1 ชุด
2. สำเนาทะเบียนบ้าน 1 ชุด
3. ค่าธรรมเนียมการสมัครสมาชิก 30 บาท (ห้าสิบบาทถ้วน)
4. ชำระค่าหุ้น 1 หุ้น 100 บาท (หนึ่งร้อยบาท)

13.3 สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
2. เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญ และแสดงความคิดเห็นต่อกองทุน
3. ดำเนินการทุกอย่างเพื่อความเจริญก้าวหน้าของกองทุน
4. เลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน

13.4 การสิ้นสุดการเป็นสมาชิกของกองทุน

1. ลาออก จะต้องแจ้งกองทุนให้รับทราบ
2. ไม่ปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
3. ถอนเงินหุ้นออกจากกองทุน
4. คณะกรรมการดำเนินงานเห็นสมควรให้ออกจากการเป็นสมาชิก
5. เป็นบุคคลที่ล้มละลาย
6. เสียชีวิต

13.5 การจ่ายคืนค่าหุ้น

กองทุนจะจ่ายค่าหุ้นและเงินรับฝากคืนแก่สมาชิกที่สิ้นสุดจากการเป็นสมาชิกเท่านั้น แต่จะไม่จ่ายเงินปันผลสำหรับสมาชิกที่มีค่าหุ้นและและเงินฝากไม่ครบปี

13.6 สิทธิของการเป็นสมาชิก

1. กองทุนจะรับผิดชอบถึงความปลอดภัยต่อเงินของสมาชิกทุกประการ
2. สมาชิกสามารถฝากเงินหรือถอนเงินฝากได้ ตามจำนวนที่ต้องการได้ทุกวัน (ยกเว้นวันหยุดราชการ)
3. สมาชิกจะได้รับเงินปันผลทุกครั้ง เมื่อมีการฝากเงินและหุ้นครบรอบปี
4. เมื่อสมาชิกเสียชีวิต ครอบครัวจะได้รับเงินช่วยเหลือจากกองทุน
5. สมาชิกจะได้รับความช่วยเหลือเมื่อประสบอุทกภัย หรือ วาตภัย และ อัคคีภัย

13.7 เอกสารที่ต้องมีเบื้องต้น ประกอบด้วย

1. สมุดคู่ฝากเงินออมทรัพย์

2. สมุดบันทึกการชำระเงินผ่อน
3. ใบผ่อนชำระ
4. ทะเบียนหุ้นสมาชิก
5. ใบคำขอซื้อสินค้า
6. ใบสัญญาเงินกู้
7. แบบคำขอเป็นสมาชิก
8. ใบขอซื้อ, ขอเบิกเงิน, ถอนหุ้น และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.4.3 รายชื่อคณะกรรมการกองทุน

คณะกรรมการดำเนินการของกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์บ้านโคกม่วง(บ้านปลาหมอค)
ประกอบด้วย

1. ดร.อับดุลเลาะ อูมา	ประธาน
2. นายแวญโซะ หะยีก็่อจิ	รองประธาน
3. นายอับดุลเลาะ บือราเฮง	ผู้ใหญ่บ้าน/ กรรมการ
4. นายบือราเฮง ดือราแม	กรรมการ
5. นายมะกือยี่ อูมา	กรรมการ
6. นายอับดุลเลาะ หะยีสุหลง	กรรมการ
7. นายกอยา ดีมุง	กรรมการ
8. นายหะยา ยะโกะ	กรรมการ
9. เจะยี่ อูมา	กรรมการ
10. เจะยอ หะยีสุหลง	กรรมการ
11. นางสุดาร์ตน์ อูมา	กรรมการ/ผู้ช่วยเลขานุการ
12. นางสาวนิสรินหะยีก็่อจิ	กรรมการ/เลขานุการฯ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภูมิธรรม เวชยชัย (2527) ทำการศึกษาบทบาทขององค์การอาสาสมัครเอกชนในการสร้างสถาบันเกษตรกรเพื่อการพัฒนา: ศึกษากรณีการสร้างกลุ่มธนาคารข้าวขององค์การอนุเคราะห์เด็ก เปรียบเทียบอ้างอิงการสร้างกลุ่มธนาคารข้าวของกรมการพัฒนาชุมชน พบว่า ความสามัคคีและเอกภาพในการทำงานของผู้นำ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ระบบการทำงานแบบกระจายอำนาจ แบ่งงานกันทำและไม่ก้าวท้าวกัน ทำให้ทีมงานมีประสิทธิภาพ ความเชื่อมั่นในความสามารถของผู้นำแต่ละ

คน การประชุมสม่ำเสมอ รู้จักประยุกต์ และอาศัยกลไกของชุมชนให้ให้เป็นประโยชน์มีผลให้กลุ่มเจริญก้าวหน้า

พิมาน วงศ์อภัย (2533) ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยส่งเสริมให้องค์กรประชาชนสามารถพึ่งตนเอง : กรณีศูนย์บริการสมาชิกนิคมสร้างตนเองโนนสังข์ อำเภอโนนสังข์ จังหวัดอุดรธานี พบว่า คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการสมาชิกนิคมสร้างตนเองโนนสังข์ ได้พยายามปรับปรุงกิจกรรมหลายอย่าง เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิกเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนในชุมชน โดยจัดตั้งกองทุนปุย ข้าว โรงสีข้าว และร้านค้าประจำหมู่บ้านทำให้จำนวนสมาชิกที่ไปกู้ยืมเงินทุนจากพ่อค้า และบุคคลภายนอกลดน้อยลง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในศูนย์บริการนิคมสร้างตนเองโนนสังข์ขึ้นอยู่กับความพร้อมอำนาจการตัดสินใจ และบทบาทในการดำเนินงานของคณะกรรมการ ได้แก่ การใช้ข้อมูลข่าวสาร การออกเยี่ยมสมาชิกในหมู่บ้าน การเป็นที่ปรึกษาแก่สมาชิก การติดต่อประสานงานกับสังคมภายนอก การชักนำ หรือการโน้มน้าวให้ผู้อื่นมาร่วมกันทำงานเพื่อส่วนรวมเป็นสำคัญ

อารมณ นิลวิสุทธิ (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.ขจ.) ประจำหมู่บ้าน: กรณีศึกษาอำเภอนองจิก จังหวัดปัตตานี พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุน กข.ขจ. ประจำหมู่บ้าน คือ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน รายได้เฉลี่ยของครอบครัว การได้รับการฝึกอบรม ทักษะติดต่อโครงการ และความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ส่วนปัจจัยเพศ อายุ ตำแหน่ง สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการปฏิบัติงานไม่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุน กข.ขจ. ประจำหมู่บ้าน

สำราญ ชัยวงศ์ (2545) การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาความยากจน โดยเสริมสร้างกระบวนการพึ่งตนเองของหมู่บ้านในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน เสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกกระบวนการ ยึดหมู่บ้านเป็นเป้าหมายของการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก บุคลากรกองทุนหมู่บ้านมีการปฏิบัติงานในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน โดยรวมและเป็นรายด้าน 5 ด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านความรู้ ความสามารถ ของคณะกรรมการ และด้านการสนับสนุนจากองค์กรภายนอก ส่วนอีก 3 ด้านมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกกองทุน ด้านกระบวนการเสริมสร้างการเรียนรู้และด้านการสร้างเครือข่ายกองทุน บุคลากรกองทุนหมู่บ้านที่มีระดับกองทุนต่างกันมีการปฏิบัติงานในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านโดยรวมและเป็นรายด้านต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยบุคลากรกองทุนหมู่บ้านระดับต้องปรับปรุงมีระดับการปฏิบัติงานในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านน้อยกว่าบุคลากร

กองทุนหมู่บ้านระดับปานกลาง และระดับบุคลากรกองทุนหมู่บ้านระดับดี จากผลการศึกษาในครั้งนี้ ช่วยชี้ให้เห็นถึงการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา และทำให้ได้รับข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านอื่นต่อไป

จากการทบทวนเอกสารและการศึกษาที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่าการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านตามนโยบายรัฐบาล มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน และนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้าน ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการการเงินทุนของตนเอง เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตัวเองของหมู่บ้าน ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้าน ตลอดจนความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต ซึ่งกลไกในการบริหารกองทุนมีทั้งระดับชาติ โดยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (กทบช.) สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี และคณะอนุกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับจังหวัด โดยคณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จึงถือว่าเป็นโครงการที่ใหญ่ในระดับชาติที่ประกอบด้วยปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดคุณภาพชีวิตของคนไทยได้ คือ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ความสามารถในการผลิต ปัจจัยความมั่นคงทางการเมือง ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนแก้ไขปัญหาของตนเอง ปัจจัยทางด้านโครงสร้างประชากร ได้แก่ การกระจายรายได้ (อภิชัย พันธเสน และ ดวงมณี เลาวกุล, 2537)

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

1. สรุปกระบวนการวิจัย

โครงการวิจัย“บทบาทกองทุนออมทรัพย์ชามาระห์กับการพัฒนารายได้ตามวิถีอิสลามสู่สวัสดิการชุมชนบ้าน” เรื่องนี้ เป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีการออกแบบงานวิจัยอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่การเตรียมพร้อมนักวิจัยและชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลและวางแผนปฏิบัติการ มีการปฏิบัติการทดลองในการร่วมเป็นสมาชิกของกองทุน การจัดทำและปรับปรุงข้อระเบียบต่างๆ การดำเนินกิจกรรมการสอนศาสนาและการส่งเสริมอาชีพในกลุ่มสตรีตามข้อเสนอแนะในเวทีระดมความคิดของสมาชิก รวมทั้งนำเสนอผลการศึกษา จึงสามารถสรุปกรอบและกระบวนการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

การศึกษาเรื่องนี้ ให้ความสำคัญ 4 ประเด็นหลัก คือ 1. การศึกษาความต้องการของสมาชิกและชุมชน 2. บทบาทกองทุนกับการพัฒนารายได้ของชุมชน 3. การบริหารจัดการกองทุนแบบอิสลามที่ยั่งยืน 4. การจัดสวัสดิการสมาชิกและชุมชนที่ยั่งยืน ซึ่งแยกประเด็น ดังนี้

1. การศึกษาความต้องการของสมาชิก และชุมชน ประกอบด้วยเนื้อหาที่ต้องการรู้ในเรื่องข้อมูลทั่วไปของสมาชิกกองทุน ความคาดหวังของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของกองทุน การตอบสนองของกองทุนต่อสมาชิกและชุมชน จำนวนสมาชิกก่อนและหลังทำวิจัย
2. บทบาทกองทุนกับการพัฒนารายได้ของชุมชน ประกอบด้วยเนื้อหาที่ต้องการรู้ในเรื่องระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อบทบาทในประเด็นนี้ ความคาดหวังของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของกองทุน แนวทางการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของชุมชนที่ยั่งยืน จำนวนเยาวชนที่ว่างงานปัจจุบัน ความสนใจอาชีพของเยาวชน รายรับและรายจ่ายของครอบครัว การประกอบอาชีพของคนส่วนใหญ่ในชุมชน อาชีพที่เหมาะสมในชุมชน ระดับมีอาชีพของคนในชุมชน วิธีการให้สมาชิกมีความรู้เรื่องอาชีพที่สนใจ อาชีพทางเลือกที่เหมาะสมกับบริบทชุมชน กลุ่มอาชีพที่ดำเนินการอยู่ การสร้างอาชีพให้กับผู้มีรายได้น้อย การสนับสนุนอาชีพ ศักยภาพชุมชน แนวทางการพัฒนากองทุน การพัฒนาระบบกองทุนการส่งเสริมอาชีพกองทุน บทบาทของกองทุนกับการพัฒนารายได้
3. การบริหารจัดการกองทุนแบบอิสลามที่ยั่งยืน ประกอบด้วยเนื้อหาที่ต้องการรู้ในเรื่องความแตกต่างระบบกองทุนในรูปแบบอิสลามกับระบบดอกเบี้ย ข้อดี ข้อเสียของกองทุน

ผลดี/ผลเสีย ที่เกิดขึ้นต่อกองทุนฯและสมาชิก การระดมทุนของกองทุนฯ การจัดสรรระบบจากกองทุนฯเป็นทุนการศึกษา การขยายความช่วยเหลือสู่หมู่บ้านอื่น การยกระดับเป็นสหกรณ์ การบริหารจัดการที่ดีและประสบความสำเร็จ ระบบการติดตามการขยายการกู้ยืมของสมาชิกให้เพิ่มขึ้น

4. การจัดสวัสดิการสมาชิกและชุมชนที่ยั่งยืน ประกอบด้วยเนื้อหาที่ต้องการรู้ในเรื่อง ระดับความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการของกองทุนออมทรัพย์มาเราะห์ บทบาทกองทุนด้านการให้การช่วยเหลือสมาชิก รูปแบบการจัดสวัสดิการสู่สมาชิก และที่ชาวบ้านต้องการ

2. การออกแบบการวิจัย

การออกแบบการวิจัยเพื่อหาข้อมูล ความจริง ต่อข้อสงสัยในงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในเรื่อง ได้ดำเนินการวางแผนร่วมกับนักวิจัยร่วมกัน โดยแบ่งเป็นแผนดำเนินงานตั้งแต่ ขั้นตอนเตรียมพร้อมนักวิจัยและชุมชน ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและวางแผนปฏิบัติการ ขั้นปฏิบัติการ และขั้นติดตามประเมินผล และนำเสนอผลการวิจัย และเน้นการออกแบบเพื่อตอบโจทย์วิจัยที่ต้องการศึกษาในหลายวิธีการ

งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ที่เน้นโจทย์วิจัยชุมชน และดำเนินงานโดยนักวิจัยในชุมชนทั้งหมด ซึ่งจะต้องให้ความสำคัญกับการรับรู้ รับทราบ มีความเข้าใจในเป้าหมายร่วมของคนในชุมชนให้มากที่สุดเพื่อจะให้เกิดความร่วมมือและร่วมสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นกับชุมชนตั้งแต่ต้น นอกจากนี้เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ทางโครงการวิจัยได้ออกแบบเครื่องมือการเก็บข้อมูลโดยผสมผสานวิธีการสำรวจข้อมูลชุมชนร่วมกับการใช้กระบวนการวิจัยตามกิจกรรมเวที รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมเพิ่มเติมตามข้อเสนอในที่ประชุมระดมความคิดเห็นสำหรับกลุ่มเยาวชนสมาชิกกองทุน กลุ่มสตรี และคนในชุมชน ทั้งนี้ใช้ “กิจกรรม” เป็นตัวนำในการเชื่อมร้อยคนในชุมชนและการออกแบบทั้งหมดเน้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีโอกาสนำเสนอความคิดของตนเองให้มากที่สุด

นอกจากนี้ ยังมีการออกแบบกระบวนการวิจัยด้วยการทดลองการปฏิบัติการศึกษาบทบาทกองทุนออมทรัพย์มาเราะห์กับการพัฒนารายได้ตามวิถีอิสลามสู่สวัสดิการชุมชนด้วยกระบวนการวิจัยทั้งหมด โดยสรุปดังนี้

1. ให้ทุกคนมีความเข้าใจความสำคัญและเป้าหมายร่วมของโครงการวิจัย พร้อมให้ความร่วมมือกับโครงการตลอดโครงการ ในขั้นตอนนี้นักวิจัยได้ชี้แจงโครงการในมัสยิดของชุมชน เพื่อให้ทุกคนเห็นความสำคัญการดำเนินการของกองทุน
2. มีการศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประเภทกองทุนในอิสลาม และการยกระดับกองทุนให้มีคุณภาพ
3. มีการสำรวจข้อมูลทั่วไปของสมาชิกกองทุน ข้อมูลสมาชิกกองทุนด้านรายได้ รายจ่าย รวมทั้งความคาดหวังของสมาชิกที่มีต่อกองทุน ความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการของกองทุนออมทรัพย์มาเราะห์

4. มีการทบทวนการดำเนินงานกองทุนที่ผ่าน โดยร่วมกับคณะกรรมการและสมาชิก
5. มีการจัดเวทีระดมความคิดเห็นด้านความต้องการของสมาชิก เยาวชน และชุมชน
6. มีการศึกษาดูงาน และเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกองทุน
7. จากนั้นจึงมีการปฏิบัติการทดลอง และสรุปผลร่วมกัน

3. การเลือกแหล่งข้อมูล

การวิจัยเรื่องนี้มีวิธีการเลือกแหล่งข้อมูลมาจากภายในชุมชนทั้งหมด ในพื้นที่ขอบเขตการวิจัย ด้านพื้นที่ 2 ชุมชน ที่เป็นสมาชิกกองทุนฯ คือ ชุมชนบ้านโคกม่วง(บ้านปลาหมอ) ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 8 ตำบลดอย อำเภอนองจิก จังหวัดปัตตานี และชุมชนหมู่ 2 บ้านปลาหมอ อ.เมือง จ.ปัตตานี

กลุ่มเป้าหมายและผู้เกี่ยวข้อง ในโครงการนี้ มีทั้งคณะกรรมการกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ , ผู้ใหญ่บ้าน, ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน, คณะกรรมการรักษาความปลอดภัยในหมู่บ้าน, สมาชิกกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ และเยาวชน ผู้นำศาสนาและกรรมการมัสยิด กองทุนอื่นๆที่เกี่ยวข้อง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี เทศาบลูสะมิแล พมข. เครือข่ายสตรียุคความรุนแรง มูลนิธิรักไทย ครูโรงเรียนบ้านปลาหมอ และ โรงเรียนประชาอุทิศบ้านโคกม่วง ปลัดตำบล ในแต่ละกิจกรรมสมาชิกจะเข้าร่วมประมาณ ร้อยละ 70 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ วัน เวลา ความพร้อมของสมาชิก

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเชิญสมาชิก ชาวบ้านทั่วไป ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่จะเข้าร่วมในงานวิจัย นักวิจัยได้ใช้วิธีการให้กลุ่มต่างๆเข้าร่วมในกิจกรรม โดยประสานจัดประชุม วางแผนกับทีมงานวิจัย เพื่อชี้แจงรายละเอียดในการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้ง จัดทำหนังสือเชิญสมาชิกเป็นรายบุคคล โดยนักวิจัยใช้วิธีการระบุในหนังสือเชิญถึงสิ่งที่ผู้เข้าร่วมจะได้รับในวันที่เข้าร่วมประชุม เพื่อเป็นแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละครั้ง

การเก็บข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนตามขั้นตอนการวิจัยที่ชุมชนร่วมกันออกแบบไว้ ซึ่งมีกิจกรรมตั้งแต่การศึกษาข้อมูล การวางแผน การปฏิบัติการ และสรุปผลร่วมกัน เพื่อตอบโจทย์วิจัย ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประเภทกองทุนในอิสลาม และการยกระดับกองทุนให้มีคุณภาพ เช่น การเป็นสหกรณ์ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและธนาคารคนจน ทำให้นักวิจัยทราบรูปแบบการบริหารกองทุนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องนำมาเป็นแนวทางปรับใช้ให้ดีขึ้น

2. การสำรวจรายได้ รายจ่ายของสมาชิกชุมชน รวมทั้งจำนวนเยาวชนที่ว่างงาน และทราบความต้องการและความคาดหวังของเยาวชนและชุมชนที่มีต่อกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ ความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการของกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ ซึ่งการสำรวจข้อมูลได้ดำเนินการโดยเยาวชนที่เป็นชมรมปลวกน้อย ซึ่งอุปสรรคในด้านข้อมูลไม่สมบูรณ์ในช่วงแรก แต่ด้วยพลังของเยาวชนทำให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ในที่สุด
3. ทบทวนข้อระเบียบ การระดมทุนที่ผ่านมา การศึกษาข้อมูลสมาชิกให้เป็นปัจจุบัน วางระบบการช่วยเหลือสมาชิกและเด็กในชุมชน รวมทั้งการประชุมเพื่อรู้ถึงศักยภาพชุมชน อาชีพของคนในชุมชนปัจจุบัน/อนาคตกองทุนในการช่วยเหลือหมู่บ้านอื่นๆ ทบทวนการดำเนินงานกองทุนที่ผ่านมาจนปัจจุบันมีข้อดี ข้อเสียที่เกิดขึ้นต่อกองทุนและสมาชิก การพัฒนารายได้ ระดมรูปแบบการดำเนินการกิจการของกองทุนในอนาคตต่อไป โดยมีคณะกรรมการกองทุนร่วมกับสมาชิก และนักวิจัยประชุมร่วมกัน
4. การจัดเวทีระดมความรู้สึก ความคาดหวังและความต้องการที่มีต่อกองทุน การจัดสวัสดิการที่ต้องการในกลุ่มเยาวชนและชุมชน
5. ศึกษาดูงาน เพื่อศึกษาระบบไฟแนนซ์ในรูปแบบอิสลาม ความแตกต่างกับระบบดอกเบี้ย การบริหารจัดการ วิธีระดมทุน วิธีการขยายความช่วยเหลือสู่ชุมชนอื่นๆ แนวทางการจัดสวัสดิการสมาชิก การดำเนินงานในระบบใบตุลมาล(กองทุนชากาต) วิธีการดำเนินงานแบบอิสลามที่ยั่งยืน วิธีระดมทุน วิธีการขยายความช่วยเหลือสู่ชุมชนแนวทางการจัดสวัสดิการสมาชิก การจัดเวทีแลกเปลี่ยนระหว่างกองทุนในชุมชน
6. ปฏิบัติการพัฒนาระบบกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์เพื่อพัฒนารายได้ของชุมชน โดย การเปิดรับสมัครสมาชิกใหม่ การจัดเก็บค่าหุ้นและเงินออมทรัพย์ การปล่อยสินเชื่อ การติดตามหนี้ การปันผล ซึ่งจากการประชาสัมพันธ์ปากต่อปากทำให้สมาชิกเพิ่มจำนวนมากขึ้นเป็น 120 คน การพัฒนาระบบกองทุนทำให้สามารถเพิ่มวงเงินการกู้จากเดิม 5,000 บาท เป็น 7,000-10,000 บาท นอกจากนี้มีการดำเนินการเปิดบัญชีสำหรับเด็ก เรียนดี เด็กกำพร้า การระดมทุนช่วยเหลือเด็กกำพร้าประจำปี การจัดอบรมกลุ่มสตรี ด้านการขนม เพื่อหาแนวทางการจัดสวัสดิการสมาชิกและชุมชนที่ยั่งยืน
7. การประชุมสามัญประจำปี เพื่อสรุปผลการดำเนินงานกองทุนออมทรัพย์ แบ่งผลกำไร สร้างแรงจูงใจแก่สมาชิกดีเด่น จ่ายชากาต ระดมความพึงพอใจของสมาชิกรวมทั้งนำเสนอผลการวิจัยสู่ชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง

รายละเอียด กระบวนการวิจัย บรรยายแต่ละกิจกรรม

รายละเอียดกระบวนการวิจัย ในแต่ละกิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1

1.1 ชื่อกิจกรรม : เวทีเตรียมพร้อมนักวิจัย

1.2 ผู้เข้าร่วมประกอบด้วย :

ทีมนักวิจัย 9 คน ดังต่อไปนี้

1. ดร.อับดุลเลาะ อูมา รองคณบดีฝ่ายบริหารและแผน/อาจารย์สาขารัฐศาสตร์การปกครอง คณะศิลปศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี หัวหน้าวิจัย
2. ดร.อาหะมะกอชี กาชอ อาจารย์ประจำสาขาวิชาอิสลามศึกษา คณะอิสลามศึกษา และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนีผู้วิจัยร่วม
3. ดร.อับดุลอาชี กะดูแป อาจารย์สาขารัฐศาสตร์การปกครอง คณะศิลปศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยฟาฏอนี ผู้วิจัยร่วม
4. นายรอเซะ มะเซ็ง ผู้ใหญ่หมู่ที่ 2
5. นายซุลกีปลี ลือโมะ สมาชิก / ผู้วิจัย
6. นายตุรมีชี อุมาร์ สมาชิก / ผู้วิจัย
7. นางสาวรัตน์ อูมา ครูโรงเรียนบำรุงอิสลาม การเงิน/ ผู้วิจัยร่วม
8. นางสาวนิสริน หะยีก็อจี ครูโรงเรียนบ้านปลาหมอ เลขานุการวิจัย / ผู้วิจัยร่วม
9. นายนูรุดีง คาริ ผู้ช่วยเลขานุการวิจัย / ผู้วิจัย
10. นางสาวสาวดะห์ เจ๊ะมะ สมาชิก / ผู้วิจัย

1.3 สถานที่ : สำนักวิทยบริการ ชั้น 6 มหาวิทยาลัยฟาฏอนี ต.เขาตุม อ.ยะรัง จ.ปัตตานี 94160

1.4 วัน เดือน ปี : วันศุกร์ที่ 5 กุมภาพันธ์ 2559

1.5 วัตถุประสงค์ : 1. เพื่อทำความเข้าใจโครงการ สัญญาโครงการ การบริหารงบประมาณ และการเขียนรายงาน

1.6 กระบวนการดำเนินการ :

1. ประชุมทีมวิจัยเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ต่างๆ เกี่ยวกับการทำวิจัย
2. สืบค้นข้อมูลการวิจัย

เวทีเตรียมนักวิจัย จัดขึ้นเมื่อวันศุกร์ที่ 5 พฤศจิกายน 2558 วัตถุประสงค์ของโครงการคือการทำความเข้าใจโครงการสัญญาโครงการงบประมาณ การเขียนรายงาน วิธีการหรือกระบวนการของการจัดโครงการมีการเปิดพิธีด้วยการอ่านคัมภีร์อัลอัลกุรอาน ต่อด้วยการบรรยาย ซึ่งนำโดย Node เขตพื้นที่

วิจัยท้องถิ่น ณ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี โดยบรรยายในภาพกว้างเกี่ยวกับสัญญาฉบับทุนอุดหนุนการวิจัย (สกว.) ที่ตั้งของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ตั้งอยู่ที่ชั้น 14 อาคารเอสเอ็มทาวเวอร์ เลขที่ 979/17-21 ถนน พหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร การทำสัญญาในครั้งนี้ ทำสัญญาขึ้นระหว่าง กองทุนสนับสนุนการวิจัยกับผู้ทำวิจัย ซึ่งหัวหน้าโครงการวิจัยเป็นผู้ทำสัญญา ตามเรื่องวิจัยของแต่ละโครงการซึ่งหัวข้อเรื่องมีชื่อว่า "บทบาทกองทุนออมทรัพย์ยามาเระกับการพัฒนา รายได้ตามวิถีอิสลามสู่สวัสดิการชุมชนบ้านโคกม่วง(บ้านปลาหมอ)ที่ยั่งยืน" ผู้บรรยายได้อธิบายเกี่ยวกับความเข้าใจเรื่องสัญญาการบริหาร โครงการและจัดทำหลักฐานการเงิน ซึ่งผู้รับทุนจะต้องรู้เกี่ยวกับบัญชีเพื่อป้องกันการทุจริต ดังนั้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลขึ้น ตามวัตถุประสงค์หรือตามโครงการที่ได้วางเอาไว้ ซึ่งจะต้องใช้อย่างประหยัดและเหมาะสม ตามระเบียบการเงินและการจัดเตรียมหลักฐานการรับและการจ่ายเงินให้ถูกต้องครบถ้วนเพื่อให้สำนักงานตรวจสอบได้ทุกๆ 6 เดือนหรือตามสำนักงานเห็นสมควร หลังจากการเสนอแบบบรรยาย Node มีการแบ่งกลุ่มเพื่อจะได้ทำในเชิงทดลอง ปฏิบัติการพร้อมกันมีการซักถาม Node ถึงวิธีการเขียนรายงานการเงิน การลงทะเบียนผู้เข้าร่วมในแต่ละเวที ดังที่ได้อนุมัติตามโครงการที่นำเสนอไปและไม่มีการต่อเติมนอกจากว่าจะได้รับการอนุมัติจาก (สกว.) หรืออะไรสมควรที่จะเพิ่มเติมได้ทั้งนี้ทั้งนั้นขึ้นอยู่กับความสำคัญที่จะเสริมแต่งงานวิจัยให้ดีขึ้นนักวิจัยเข้าใจสัญญาตามที่ (สกว.) ได้กล่าวมา เวทีเตรียมนักวิจัยครั้งนี้แต่ละกลุ่มก็มีการซักถามและ Note มีการตอบคำถามเพื่อความกระจ่างชัดในการทำงานวิจัย

1.7 ผลการดำเนินการดำเนินกิจกรรม (สิ่งที่ได้จากกิจกรรม)

ผลการดำเนินการดำเนินกิจกรรม (สิ่งที่ได้จากกิจกรรม) สรุปดังนี้

การเตรียมพร้อมของนักวิจัยมีสิ่งต่างๆที่ต้องเปลี่ยนแปลง และดำเนินงานตามแนววิจัย ซึ่งนักวิจัยของบ้านปลาหมอ ทั้งหมด 9 คน ได้เข้าร่วมโครงการดังกล่าว เมื่อวันศุกร์ที่ 5/2/59 ดังนี้ การปฏิบัติการเตรียมพร้อมนักวิจัยทั้งหมด 4 โครงการซึ่งวิจัยในเขตจังหวัดปัตตานี ของปี พ.ศ. 2559 เพื่อให้ นักวิจัยเข้าใจโครงการสัญญาโครงการงบประมาณและการเขียนรายงาน โดยมีนักวิจัย 9 คน และทีมงานของ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เป็นพี่เลี้ยงในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ เมื่อวันศุกร์ที่ 5 กุมภาพันธ์ 2559 ณ สำนักงานวิทยบริการ ชั้น 6 มหาวิทยาลัยฟาฏอนี ต.เขาตุม อ.ยะรัง จ.ปัตตานี 94160

ซึ่งมีกระบวนการบรรยายโดย ตัวนครีเยาะห์ ซึ่งเป็นพี่เลี้ยงหรือฝ่ายประสานงานของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ซึ่งแจ้งสร้างความเข้าใจ มีการแบ่งกลุ่มและทดลองปฏิบัติจริง โดยให้แต่ละกลุ่มนำเสนอ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสัญญาโครงการและเพิ่มเติมเวทีอื่นๆ ทั้งนี้ทั้งนั้นขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของโครงการวิจัยฯ โดยไม่ออกนอกกรอบที่ได้วางไว้ ในเวลาดังกล่าวได้

แลกเปลี่ยนสรุปปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับสัญญาของ โครงการในภาคเข้าดังกล่าวและได้ต่อในภาคบ่าย โดยการอบรมเทคนิคการสืบค้นข้อมูลวิจัยจากข้อมูล Thales และฐานข้อมูลอื่นๆ โดยมีผู้อบรม คือ ดร. คาวุด บินรามาณ ได้ชี้แจงและให้ความกระจ่างในฐานข้อมูลดังกล่าว

เวทีในการเตรียมนักวิจัยในครั้งนี้ ทำให้นักวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องสัญญาการบริหาร โครงการและการจัดทำหลักฐานการเงินและการดำเนินการตามปฏิทินที่ได้วางไว้พร้อมกับการติดตาม งาน

กิจกรรมที่ 2

2.1 ชื่อกิจกรรม : ศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประเภทกองทุนในอิสลาม และการยกระดับ กองทุนให้มีคุณภาพ

2.2 ผู้เข้าร่วมประกอบด้วย :

ทีมนักวิจัย 4 คน ดังต่อไปนี้

1. ดร.อับดุลเลาะ อูมา รองคณบดีฝ่ายบริหารและแผน/อาจารย์สาขารัฐศาสตร์ การปกครอง คณะศิลปศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี หัวหน้าวิจัย
2. ดร.อาหะมะกอชี กาซอ อาจารย์ประจำสาขาวิชาอิสลามศึกษา คณะอิสลามศึกษา และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนีผู้วิจัยร่วม
3. ดร.อับดุลอาชี กะดูแป อาจารย์สาขารัฐศาสตร์การปกครอง คณะศิลปศาสตร์และ สังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยฟาฏอนี ผู้วิจัยร่วม
4. นางสาวนิสริน หะยีกือจิ ครูโรงเรียนบ้านปลาลหมอ เลขานุการวิจัย /ผู้วิจัยร่วม

2.3 สถานที่ : 5 วัน ตามแผนที่ได้กำหนดไว้ (มหาวิทยาลัยต่างๆ เช่น มฟน. วอศ.มอ. และเว็บไซต์ ต่างๆ)

2.4 วัน เดือน ปี : ตั้งแต่เดือน มกราคม – มีนาคม 2559

2.5 วัตถุประสงค์ : 1. เพื่อรู้และเข้าใจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเภทกองทุนในอิสลาม และการยกระดับ กองทุนเป็นสหกรณ์ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและธนาคารคนจน

2.6 กระบวนการดำเนินการ :

1. ค้นหาข้อมูลจากแหล่งความรู้วิทยบริการ ม.อ./ มฟน.
2. ค้นหาข้อมูลปฐมภูมิ ทุติขภูมิที่เกี่ยวข้องประเภทกองทุนในอิสลาม และการยกระดับกองทุนให้มี คุณภาพ

ก่อนที่จะเริ่มกระบวนการค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประเภทกองทุนในอิสลาม และการยกระดับกองทุนให้มีคุณภาพ ทีมนักวิจัย 4 คน คือ ดร.อับดุลเลาะ อูมา ซึ่งเป็นหัวหน้าวิจัย, ดร.อาหะมะกอชี กาซอ เป็นผู้ร่วมวิจัย, ดร.อับดุลอาซิ กะตุแป ผู้ร่วมวิจัย และ นางสาวนิสริน หะยีก็อจีเป็นเลขานุการวิจัย ได้ประชุมหารือเพื่อรูปแบบการค้นคว้าข้อมูลและได้กำหนดวัน ตามแผนการวิจัย พร้อมได้แบ่งหน้าที่ประเด็นต่างๆ ให้กับทีมค้นคว้าข้อมูลเชิงเอกสาร สุดท้ายทีมค้นคว้า ข้อมูลให้เป็นวัน 5 วันตามแผนที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งได้ลงพื้นที่ตามมหาวิทยาลัยต่างๆ เช่น มฟน. วอศ.มอ. และเว็บไซต์ต่างๆ

การศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประเภทกองทุนในอิสลาม ในครั้งนี้"บทบาทกองทุน ออมทรัพย์นำมาเราะห์กับการพัฒนารายได้ตามวิถีอิสลามสู่สวัสดิการชุมชนบ้าน โคกม่วง(บ้านปลา หอม)ที่ยั่งยืน" โดยวิธีการศึกษาค้นคว้าคือ 1. การศึกษาข้อมูลเอกสาร (Documentary research) โดย การศึกษา ค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ บทความ วารสาร และข้อมูลจาก อินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นข้อมูลระดับทุติยภูมิเกี่ยวกับประเด็นที่ศึกษา 2. การศึกษาโดยใช้แบบที่ใช้ในการ สอบถามคณะกรรมการกองทุน และสมาชิกกองทุนออมทรัพย์นำมาเราะห์ที่เกี่ยวข้อง

การรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลจากห้องสมุด มหาวิทยาลัยและสมาชิกของกองทุนกองทุนออมทรัพย์นำมาเราะห์ชุมชนบ้าน โคกม่วง (บ้านปลาหอม) อีกด้วย แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยแปลงผลการบรรยายตามลำดับต่อไป

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมๆ กับการเก็บข้อมูลซึ่งเมื่อเก็บ ข้อมูลเสร็จแต่ละครั้งผู้วิจัยจะมาทำการบันทึกข้อมูล โดยแยกข้อมูลเป็นหมวดหมู่เพื่อสะดวกในการ นำมาวิเคราะห์ข้อมูล นอกจากนี้ยังทำการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่ออธิบายให้เห็นบทบาทกองทุนออมทรัพย์ นำมาเราะห์กับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบ้าน โคกม่วง ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.7 ผลการดำเนินการดำเนินกิจกรรม (สิ่งที่ได้จากกิจกรรม)

ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเภทกองทุนในอิสลาม และ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

1. ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเภทกองทุน ในอิสลาม และแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

2. ได้ทราบรูปแบบการบริหารกองทุนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องนำมาเป็นแนวทางปรับใช้ให้ดีขึ้น

กิจกรรมที่ 3

3.1 ชื่อกิจกรรม : สำรวจรายได้ รายจ่ายของสมาชิกชุมชน

3.2 ผู้เข้าร่วมประกอบด้วย :

340 ครั้วเรือน นักวิจัย 9 คน และเยาวชนชมรมปลวกน้อยสำรวจจำนวน 13 คน

3.3 สถานที่ : 5 วัน (ณ หมู่บ้านบางปลาหมอ)

3.4 วัน เดือน ปี : ตั้งแต่เดือน มกราคม – มีนาคม 2559

3.5 วัตถุประสงค์ :

1. เพื่อทราบรายรับรายจ่ายของแต่ละครัวเรือนในชุมชนและ จำนวนเยาวชนที่ว่างงาน
2. เพื่อทราบอาชีพหลักและอาชีพเสริมของแต่ละคน

3.6 กระบวนการดำเนินการ :

- นักวิจัยประชุมระดมออกแบบสำรวจข้อมูล (เอกสารภาคผนวก)

มีการระดมทำแบบสำรวจ

-ประชุมประเมินแบบสำรวจ แก้ไขปรับปรุง

-จัดพิมพ์ – สำรวจโดยเยาวชนชมรมปลวกน้อย

-สรุปผลข้อมูลจากการสำรวจ

กระบวนการสร้างแบบสำรวจอย่างไร

กิจกรรมนี้เป็นสำรวจรายได้ รายจ่ายของสมาชิกชุมชน นักวิจัยโดยการนำของหัวหน้าวิจัย วางแผนประชุมและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบกับโครงการ สำรวจรายได้ ซึ่งหัวหน้าโครงการได้แบ่งหน้าที่ต่อไปนี้ ให้เยาวชนชมรมปลวกน้อยที่มีอยู่ในหมู่บ้านอยู่แล้วซึ่งก่อนหน้านี้เคยมีกิจกรรมจิตอาสาทำประโยชน์ในเรื่องความสะอาดในหมู่ที่ 2 ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ทำหน้าที่สำรวจรายได้ รายจ่ายของสมาชิกกองทุนและชุมชน จำนวน 13 คน เป็นผู้รับผิดชอบสำรวจข้อมูล ผู้เข้าร่วมประชุม วางแผน ตามเป้าหมายที่ได้กำหนด ทีมวิจัย 9 คน และเยาวชน และให้หัวหน้าโครงการวิจัยและทีมวิจัยออกแบบสำรวจรายได้ และรายจ่าย ในที่ประชุมพูดคุยประเด็นต่างๆ ที่ต้องการข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อออกแบบสำรวจ ทีมวิจัยได้ออกแบบสำรวจและมีการประเมินแบบสำรวจ แก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นเป็นลำดับ โดยทีมผู้วิจัยได้สร้างแบบสำรวจสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล มีลำดับขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสำรวจเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเพื่อเก็บข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล เป็นคำถามชนิดกำหนดให้เลือกตอบ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลบทบาท ด้านรายได้ ด้านสวัสดิการ ด้านการจ้างงาน เป็นคำถามชนิดกำหนดให้เลือกตอบ

เมื่อกำหนดรูปแบบเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็จะนำพิมพ์และในลำดับแรก หัวหน้าโครงการได้ชี้แจงให้เยาวชนชมรมปลวกน้อย ในการลงพื้นที่ ในภาพกว้างเกี่ยวกับการสำรวจข้อมูลในหมู่บ้าน อะไรหลายๆอย่างคงจะมีความยากลำบากโดยเฉพาะงานบริการสังคม งานส่วนรวมที่ต้องการพลังของเยาวชนและทุกฝ่ายทำงานเพื่ออุทิศตนให้กับสังคมในทุกๆด้าน และในลำดับต่อมาได้ข้อมูลแล้วนำมา สรุปต่อไป

3.7 ผลการดำเนินการดำเนินกิจกรรม (สิ่งที่ได้จากกิจกรรม)

ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรายรับรายจ่ายของแต่ละครัวเรือนในชุมชนและจำนวนเยาวชนที่ว่างงาน และทราบความต้องการของเยาวชนและชุมชนที่มีต่อกองทุนยามาเราะห์ (ข้อมูลดังกล่าวจะอยู่ในบทที่ 3 ต่อไป) เยาวชนพบว่า ความยากในการได้ข้อมูลจากการสำรวจในครั้งนี้ แต่อย่างไรก็ตาม เยาวชนชมรมปลวกน้อยพยายามทุกวิถีทางเพื่อได้มาซึ่งข้อมูล สุดท้ายประสบความสำเร็จในการสำรวจจนได้

กิจกรรมที่ 4

- 4.1 ชื่อกิจกรรม : ประชุมคณะกรรมการ จำนวน 3 ครั้ง
- 4.2 ผู้เข้าร่วมประกอบด้วย : - ทีมวิจัย 9 คน- กรรมการกองทุนฯ 12 คน กรรมการมัสยิด 5 คน
- 4.3 สถานที่ : 3 วัน (ณ หมู่บ้านบางปลาหมอ)
- 4.4 วัน เดือน ปี : ตั้งแต่เดือน มกราคม – มีนาคม 2559
- 4.5 วัตถุประสงค์ :
 1. เพื่อทบทวนข้อระเบียบสมาชิก/ทบทวนการระดมทุนที่ผ่านมา
 2. เพื่อรู้สมาชิกที่สามารถให้การช่วยเหลือได้
 3. เพื่อจัดสรรระบบซากาตให้กับสมาชิกและชุมชน
 4. เพื่อรู้ถึงศักยภาพชุมชน อาชีพของคนในชุมชนปัจจุบัน/อนาคตกองทุนในการช่วยเหลือหมู่บ้านอื่นๆ
5. กระบวนการในการดำเนินงานกิจกรรม:

รายละเอียดกระบวนการจัดกิจกรรม

การประชุม ครั้งที่ 1 ทบทวนข้อระเบียบสมาชิก/ทบทวนการระดมทุนที่ผ่านมา

ก่อนประชุมระดมความคิดเห็นคณะกรรมการสามครั้ง ทางทีมงานวิจัยได้ประชุมกันเพื่อวางแผนทางการดำเนินประชุมและแบ่งงานกันทำซึ่งหัวหน้าจะมอบให้เลขาวิจัยจะเป็นผู้ประสานกับคณะกรรมการกองทุนยามาเราะห์และจัดแบ่งหน้าที่ รับผิดชอบตามความเหมาะสม

เมื่อถึงวันประชุมแล้ว จะมีทีมวิจัย 9 คน กรรมการกองทุนฯ 12 คน กรรมการมัสยิด 5 คน เมื่อถึงเวลา หัวหน้าโครงการวิจัยได้เริ่มเปิดเวทีการประชุมด้วยคำกล่าวอัลฟาติสะห์พร้อมๆกัน และได้ชี้แจงในที่ประชุมทราบวัตถุประสงค์ของประชุมในครั้งนี้ว่า การประชุมของเรามีวัตถุประสงค์ ดังนี้ เพื่อทบทวนข้อระเบียบสมาชิก/ทบทวนการระดมทุนที่ผ่านมา , เพื่อรู้สมาชิกที่สามารถให้การช่วยเหลือ

ได้ เพื่อจัดสรรระบบซากาตให้กับสมาชิกและชุมชน และ เพื่อรู้ถึงศักยภาพชุมชน อาชีพของคนในชุมชนปัจจุบัน/อนาคตกองทุนในการช่วยเหลือหมู่บ้านอื่นๆ แต่ที่สำคัญการประชุมครั้งที่หนึ่งนี้ จะเน้นหรือทบทวนเรื่องข้อระเบียบสมาชิกและทบทวนการระดมทุนที่ผ่านมา

การประชุม ครั้งที่ 2 สมาชิกที่สามารถให้การช่วยเหลือได้/การจัดสรรระบบซากาตให้กับสมาชิกและชุมชน

การประชุมครั้งนี้ จะมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อหาสมาชิกที่สามารถให้การช่วยเหลือได้ และ การจัดสรรระบบซากาตให้กับสมาชิกและชุมชน ในที่ประชุมได้คุยถึงเรื่องกลุ่มสมาชิกที่จะคัดสรรมาให้ความช่วยเหลือนั้น ควรจะเป็นลักษณะใด หลังจากได้คุยกันแล้วทีมวิจัยและกรรมการกองทุนแล้ว ทำให้ได้แนวทางในการช่วยเหลือได้

การประชุม ครั้งที่ 3 ทบทวนศักยภาพชุมชน อาชีพของคนในชุมชนปัจจุบัน/อนาคตกองทุนในการช่วยเหลือหมู่บ้านอื่นๆ

เมื่อถึงวันประชุมแล้ว จะมีทีมวิจัย 9 คน กรรมการกองทุนฯ 12 คน กรรมการมัสยิด 5 คน เมื่อถึงเวลา หัวหน้าโครงการวิจัยได้เริ่มเปิดเวทีการประชุมด้วยคำกล่าวอัลฟาติฮะห์พร้อมๆกัน และได้ชี้แจงในที่ประชุมทราบวัตถุประสงค์ของประชุมในครั้งนี้ว่า การประชุมของเรามีวัตถุประสงค์ ดังนี้ และ เพื่อรู้ถึงศักยภาพชุมชน อาชีพของคนในชุมชนปัจจุบัน/อนาคตกองทุนในการช่วยเหลือหมู่บ้านอื่นๆ แต่ที่สำคัญการประชุมครั้งที่หนึ่งนี้ จะเน้นหรือทบทวนศักยภาพชุมชน อาชีพของคนในชุมชนปัจจุบัน/อนาคตกองทุนในการช่วยเหลือหมู่บ้านอื่นๆ ตามเช่นเคยประชุมในครั้งที่หนึ่งและสอง

ผลการดำเนินการดำเนินกิจกรรม (สิ่งที่ได้จากกิจกรรม) จากการประชุมครั้งที่ 1-3

ผลการดำเนินการจากกิจกรรมทางกองทุนได้ ข้อระเบียบสมาชิกกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ บ้านปลาหมอ(บ้านโคกม่วง) ตามเอกสารภาคผนวก

กิจกรรมที่ 5

- 5.1 ชื่อกิจกรรม : เวทีคณะกรรมการและสมาชิกทบทวนการดำเนินงานกองทุนที่ผ่านมาจนปัจจุบันมีข้อดี ข้อเสียที่เกิดขึ้นต่อกองทุนและสมาชิก การพัฒนารายได้ โดยคณะกรรมการและตัวแทนสมาชิก
- 5.2 ผู้เข้าร่วมประกอบด้วย : - ทีมวิจัย 9 คน - กรรมการกองทุนฯ 12 คน - สมาชิกกองทุน 163 คน รวม 185 คน
- 5.3 สถานที่ : 1 วัน โรงเรียนประชาอุทิศบ้านโคกม่วง

5.4 วัน เดือน ปี : 15 เมษายน 2559

5.5 วัตถุประสงค์ :

1. เพื่อทบทวนการดำเนินงานของกองทุนที่ผ่านมา
2. เพื่อศึกษาข้อดีข้อเสียของกองทุน
3. เพื่อหารูปแบบการดำเนินการกิจการของกองทุนในอนาคตต่อไป

5.6 กระบวนการดำเนินการ : - กำหนดสถานที่ประชุม - จัดทำเอกสารประกอบการประชุม - แบ่งกลุ่มระดมความคิด - กำหนดวาระ และสรุปประเด็นข้อดีข้อเสียของการดำเนินงานของกองทุนที่ผ่านมา

ก่อนจัดเวทีคณะกรรมการและสมาชิกทบทวนการดำเนินงานกองทุนที่ผ่านมาจนปัจจุบันมีข้อดีข้อเสียที่เกิดขึ้นต่อกองทุนและสมาชิก การพัฒนารายได้ โดยคณะกรรมการและตัวแทนสมาชิก ทางทีมงานวิจัยได้ประชุมกันเพื่อวางแผนทางการดำเนินกิจกรรมและแบ่งงานกันทำ ซึ่งหัวหน้าโครงการจะแบ่งหน้าที่ในการประสานกับกลุ่มเป้าหมาย และจัดหาอุปกรณ์ต่างๆ และได้กำหนดวันประชุมในวันที่ 15 เมษายน 2559 เป็น 1 วัน. ต่อมาทางทีมงานวิจัยและกรรมการกองทุนได้จัดทำเอกสารประกอบการประชุมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และทำหนังสือเชิญสมาชิกกองทุนฯ เข้าร่วมในวันดังกล่าว

เมื่อถึงวันจัดเวทีก็ดำเนินตามแผนที่วางไว้ หัวหน้าโครงการได้ชี้แจงความเป็นมาของเวทีนี้ และได้กำหนดรูปแบบกิจกรรมในวันนี้โดยได้แบ่งกลุ่ม ระดมความคิดและกำหนด และสรุปประเด็นข้อดีข้อเสียของการดำเนินงานของกองทุนที่ผ่านมา

5.7 ผลการดำเนินการดำเนินกิจกรรม (สิ่งที่ได้จากกิจกรรม)

5.7.1 ความคาดหวังจากกองทุน

1. สมาชิกคาดหวังให้ขยายกลุ่มเป้าหมายกลุ่มออมทรัพย์ให้อยู่ในระดับดีขึ้น หมายถึงการเพิ่มจำนวนสมาชิกและเสนอให้ลูกหลานสมัครเป็นสมาชิกและฝากเงินออมทรัพย์กับกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์
2. สมาชิกคาดหวังให้กองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ประสบความสำเร็จในอนาคต
3. ให้มีสำนักงานเป็นทางการในอนาคต
4. ให้มีสวัสดิการเจ็บป่วยให้สมาชิก / ชุมชน
5. ให้มีการจับสลากไปอุมเราะฮ์
6. ให้กำหนดวันเก็บค่าหุ้นให้ชัดเจน

5.7.2 ข้อเสียของกองทุน

1. ไม่มีสำนักงานเป็นที่แน่นอน
2. ยาก / ลำบากในการติดต่อกับกองทุน
3. ไม่มีเจ้าหน้าที่ที่แน่นอน

5.7.3 ข้อดีของกองทุน

1. เป็นโครงการที่ช่วยเหลือสมาชิก
2. ช่วยเหลือเด็กกำพร้า
3. ชาวบ้านจะได้มีเงินออมทุกเดือน
4. ปราศจากระบบดอกเบี้ย
5. มีกองทุนในหมู่บ้าน
6. สะดวกในการซื้อสินค้า
7. สมาชิกให้ความร่วมมือ
8. มีการปันผลทุกปี
9. ง่ายในการกู้เงิน
10. มีความเป็นธรรมในราคา

กิจกรรมที่ 6

- 6.1 ชื่อกิจกรรม : เวทีเยาวชนและชุมชนระดมความรู้สึก ความคาดหวังและความต้องการที่มีต่อกองทุน การจัดสวัสดิการที่ต้องการ
- 6.2 ผู้เข้าร่วมประกอบด้วย : เยาวชน ม. 2 บ้านปลาหมอ
 - 1.กรรมการมัสยิด 12 คน
 - 2.เยาวชนชมรมปลวกน้อย 15 คน
 - 3.เยาวชนมัสยิด 15 คน
 - 4.ครอบครัวที่มีเด็กกำพร้าในชุมชน 20 คน
 - 5.กลุ่มสตรี และแม่บ้าน 20 คน
 6. ทีมวิจัย 9 คน
- 6.3 สถานที่ : อาคารตาดีกา มัสยิด ม. 2 บ้านปลาหมอ
- 6.4 วัน เดือน ปี : 30-4-2559
- 6.5 วัตถุประสงค์ :

1. เพื่อศึกษาความรู้สึกของผู้เข้าร่วม
2. เพื่อศึกษาความคาดหวังด้านอาชีพ และสวัสดิการ
3. เพื่อศึกษารูปแบบความช่วยเหลือชุมชน
4. เพื่อศึกษาความรู้สึก คาดหวังและความต้องการของสมาชิกด้านอาชีพ
5. เพื่อศึกษาวิเคราะห์บริบทชุมชน ศักยภาพชุมชน และแนวทางการมีส่วนร่วมในอนาคต

6.6 กระบวนการดำเนินการ :

1. กำหนดสถานที่ประชุม
2. จัดทำเอกสารประกอบการประชุม
3. เวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสมาชิกกับกรรมการผู้สร้างอาชีพ แนวทางการมีส่วนร่วม และ แต่งตั้งคณะกรรมการเยาวชน
4. วิเคราะห์บริบทชุมชน พุทธศุภเรื่องการพัฒนาเยาวชนอิสลามมัศยิดบ้านปลาหมอ ศักยภาพชุมชนสู่การสร้างอาชีพและแนวทางการมีส่วนร่วม

ก่อนจัดเวทีเยาวชนและชุมชนระดมความรู้สึก ความคาดหวังและความต้องการที่มีต่อกองทุนการจัดสวัสดิการที่ต้องการ ทางทีมงานวิจัยได้ประชุมกันเพื่อวางแนวทางการดำเนินกิจกรรมและแบ่งงานกันทำ ซึ่งหัวหน้าโครงการจะแบ่งหน้าที่ในการประสานกับกลุ่มเป้าหมาย และจัดหาอุปกรณ์ต่างๆ และเวทีนี้ได้กำหนดในวันที่ 30 เมษายน 2559 เป็น 1 วัน ต่อมาทางทีมวิจัยได้จัดทำเอกสารประกอบการประชุมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และทำหนังสือเชิญเยาวชน เข้าเวทีเยาวชนในวันดังกล่าว กิจกรรมนี้ใช้เวลาหนึ่งวันในการในการจัดกิจกรรมมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 71 คน โดยมีคณะกรรมการมัศยิด 12 คน , เยาวชนชมรมปลวกน้อย 15 คน, เยาวชนมัศยิด 15 คน, กลุ่มสตรี และแม่บ้าน 20 คน และทีมวิจัย 9 คน

การเตรียมกาในการจัดเวทีเยาวชน ทีมวิจัยได้เรียกประชุมก่อนการจัดกิจกรรมจริงหนึ่งสัปดาห์ เพื่อเตรียมงานวางแผนและประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มเป้าหมายได้รับทราบข้อมูลรูปแบบการจัดเวทีเยาวชน มีการลงทะเบียนผู้เข้าร่วม มีการชี้แจงกิจกรรมให้ผู้เข้าร่วมทราบที่มาที่ไปของกิจกรรมวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมครั้งนี้โดยหัวหน้ากิจกรรมเป็นผู้ให้ข้อมูล และเติมเต็มด้วยประธานชมรมฯจากนั้นเป็นการบรรยายพิเศษโดยหัวหน้าโครงการในหัวข้อเรื่อง “ความสำคัญของเยาวชน” โดยตระหนัก และให้ความสำคัญกับเยาวชนโดยมอบหมายให้เยาวชนปฏิบัติภารกิจสำคัญ ดังนี้

1. สร้างความสำนึกแห่งความรับผิดชอบ เยาวชนต้องสำนึกถึง สิ่งต่างๆ เวลา อายุ พลละกำลัง ที่อัลลอฮ์ประทานให้และต้องตอบคำถามในวันอาคีรัต
2. มีความภูมิใจในอิสลาม

3. ต้องเขาสลามอย่างถูกต้องแท้โดยปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งอิสลาม
4. ต้องมีความรู้
5. ทำงานจะวะฮ์และรับใช้สังคม
6. ร่วมมือระหว่างพี่น้องมุสลิม

วัตถุประสงค์ของเวทีเยาวชนเพื่อระดมความคิดเรื่องสิ่งที่ได้รับจากชมรมฯที่ผ่านมากิจกรรมที่ชอบ ไม่ชอบ การเปลี่ยนแปลงของเยาวชนที่เกิดขึ้นและสิ่งที่ควรแก้ไขแนวทางการมีส่วนร่วมของเยาวชนที่มีต่อกองทุนฯ และสังคมตอบทบาทในอนาคตของเยาวชน

6.7 ผลการดำเนินการดำเนินกิจกรรม (สิ่งที่ได้จากกิจกรรม)

ผลที่ได้จากเวทีเยาวชนและชุมชนระดมความรู้สึก ความคาดหวังและความต้องการที่มีต่อกองทุน การจัดสวัสดิการที่ต้องการ สรุปได้ดังต่อไปนี้ 1. เสนอให้มีการพบปะเยาวชนประจำเดือน 2. เสนอให้มีการเรียนพิเศษวิชาศาสนาสำหรับเยาวชนประจำเดือน 3. เสนอให้มีการช่วยด้านอาชีพสำหรับเยาวชน โดยให้มีการอบรมด้านอาชีพ 4. เสนอให้มีทัศนศึกษาดูงานและกิจกรรมอิมาระห์(การทำกิจกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่มัสยิด) สำหรับเยาวชน 5. เสนอให้มีกิจกรรมจิตอาสาสำหรับเยาวชน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.สิ่งที่ได้รับจากเยาวชน คือ สามัคคี ความร่วมมือ การมีวินัย ความรู้ การตรงต่อเวลา ความสัมพันธ์ของครอบครัว

2.กิจกรรมที่ชอบ/ไม่ชอบ

กิจกรรมศาสนา(ชอบ) คือ ค่ายฤดูร้อน เอียะติกาฟ กีฬามุสลิม ฮาลาเกาะห์อัลกรุอัน

กิจกรรมกีฬา(ชอบ) คือ ฟุตบอล ตะกร้อ ฟุตซอล กิจกรรมศึกษาดูงาน(ชอบ) ทัศนศึกษาดูงาน

จากการจัดเวทีเยาวชนครั้งนี้ ทำให้เยาวชนเสนอบทบาทความคิดเห็น ความร่วมมือ ร่วมใจ สามัคคีของเยาวชน เพื่อการพัฒนาเยาวชน ที่สำคัญเยาวชนได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างมากในการนำมาปรับปรุงแก้ไข และหาแนวทางการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม ของเยาวชน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืนหลังจากหัวหน้าโครงการนำเสนอประเด็นเพื่อให้เยาวชนทราบการทำงานในสังคมในอนาคต

กิจกรรมที่ 7

1.1 ชื่อกิจกรรม : คณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกศึกษาดูงานสหกรณ์อินูเฮ้าฟ เพื่อศึกษาระบบไฟแนนซ์ในรูปแบบอิสลามความแตกต่างกับระบบดอกเบี้ย การบริหารจัดการ วิธีระดมทุน วิธีการขยายความช่วยเหลือสู่ชุมชนอื่นๆ แนวทางการจัดสวัสดิการสมาชิก

1.2 ผู้เข้าร่วมประกอบด้วย :

- ทีมวิจัย 9 คน
- กรรมการกองทุน 12 คน
- ทีม สกว. 3 คน

1.3 สถานที่ :

2 วัน 1 คืน (จ.สตูล)

1.4 วัน เดือน ปี :

27-28 เมษายน 2559

1.5 วัตถุประสงค์ :

- ช่วยเหลือสู่ชุมชนอื่นๆ แนวทางการจัดสวัสดิการสมาชิกเพื่อศึกษาระบบไฟแนนซ์ในรูปแบบอิสลามความแตกต่างกับระบบดอกเบี้ย การบริหารจัดการ วิธีระดมทุน วิธีการขยายความ

1.6 กระบวนการดำเนินการ : - ประชุม - ติดต่อประสานงานกับองค์กรที่เกี่ยวข้อง - ดำเนินการ

กระบวนการดูงาน และบรรยากาศการดูงาน

ก่อนจัดทัศนศึกษาดูงานสหกรณ์อินูเฮ้าฟ เพื่อศึกษาระบบไฟแนนซ์ในรูปแบบอิสลามความแตกต่างกับระบบดอกเบี้ย การบริหารจัดการ วิธีระดมทุน วิธีการขยายความช่วยเหลือสู่ชุมชนอื่นๆ แนวทางการจัดสวัสดิการสมาชิก ทางทีมงานวิจัยได้ประชุมกันเพื่อวางแผนการดำเนินกิจกรรมและแบ่งงานกันทำ ซึ่งหัวหน้าโครงการจะแบ่งหน้าที่ในการประสานกับกลุ่มเป้าหมาย และจัดหาอุปกรณ์ต่างๆ และได้ประสานกับผู้จัดการสหกรณ์ว่า จะขอเข้าศึกษาดูงานที่สหกรณ์ของท่าน ซึ่งหัวหน้าโครงการได้ตกลงทางวาจาแล้วทำหนังสืออย่างเป็นทางการ และเวทีนี้ได้กำหนดในวันที่ 27-28 เมษายน 2559 ต่อมาทางทีมวิจัยได้จัดกิจกรรมทัศนศึกษาดูงานครั้งนี้ โดยมีทีมวิจัย 9 คน กรรมการกองทุน 12 คน ทีม สกว. 3 คน

วันที่ 1 วันที่ 27 เมษายน 2559 เวลาช่วงเช้าคณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกศึกษาดูงานสหกรณ์ จังหวัด สตูล

วันที่ 2 วันที่ 27 เมษายน 2559 ช่วงเช้าออกจังหวัดสตูลมุ่งสู่ รัฐเปอร์ลิส เพื่อศึกษาดูงานใบ
ตุลมาล(กองทุนชาภาค) ในรูปแบบอิสลาม การบริหารจัดการที่มีวิธีการดำเนินงานแบบอิสลามที่ยั่งยืน
วิธีระดมทุน วิธีการขยายความช่วยเหลือสู่ชุมชนแนวทางการจัดสวัสดิการสมาชิก

1.7 ผลการดำเนินการดำเนินกิจกรรม (สิ่งที่ได้จากกิจกรรม)

1. ได้ทราบถึงระบบไฟแนนซ์ในรูปแบบอิสลามความแตกต่างกับระบบดอกเบี้ย การ
บริหารจัดการ วิธีระดมทุน วิธีการขยายความช่วยเหลือสู่ชุมชนอื่นๆแนวทางการจัดสวัสดิการ
สมาชิก

2. ได้รู้ถึงแนวทางการบริหารจัดการกองทุนออมทรัพย์ฮาลาลที่มีวิธีการดำเนินงาน
แบบอิสลามที่ยั่งยืน

3. ได้รู้ถึงแนวทางการจัดสวัสดิการสมาชิกและชุมชนที่ยั่งยืนของระบบกองทุนออมทรัพย์

กิจกรรมที่ 8

1.1 ชื่อกิจกรรม : คณะกรรมการศึกษาดูงานใบตุลมาล(กองทุนชาภาค) ในรูปแบบอิสลาม การ
บริหารจัดการที่มีวิธีการดำเนินงานแบบอิสลามที่ยั่งยืนวิธีระดมทุน วิธีการขยายความ
ช่วยเหลือสู่ชุมชนแนวทางการจัดสวัสดิการสมาชิก

1.2 ผู้เข้าร่วมประกอบด้วย :

ตัวแทนทีมวิจัย กรรมการ ตัวแทน สกว และ ตัวแทนสมาชิก 18 คน

1.3 สถานที่ : รัฐเปอร์ลิส ประเทศมาเลเซีย

1.4 วัน เดือน ปี :

27-28 เมษายน 2559

1.5 วัตถุประสงค์ :

1.เพื่อศึกษาดูงานใบตุลมาล(กองทุนชาภาค) ในรูปแบบอิสลาม การบริหารจัดการที่มีวิธีการ
ดำเนินงานแบบอิสลามที่ยั่งยืนวิธีระดมทุน วิธีการขยายความช่วยเหลือสู่ชุมชนแนวทางการจัด
สวัสดิการสมาชิก

1.6 กระบวนการดำเนินการ :

1. ติดต่อประสานงานกับองค์กรที่เกี่ยวข้อง

2. ดำเนินการศึกษาดูงาน

ก่อนจัดทัศนศึกษาดูงานงานใบตุลมาล(กองทุนชาภาค) รัฐเปอร์ลิสประเทศมาเลเซีย ทาง
หัวหน้าวิจัย ดร.อับดุลเลาะ อูมาและ นักวิจัยร่วม ดร.อับดุลอาซิซ กะดูแป ได้เดินทางไปรัฐเปอร์ลิส

ประเทศมาเลเซีย เพื่อติดต่อการขอศึกษาดูงานไบตุลมาล(กองทุนชากาต) และได้กำหนดเป็นวันที่ 28 เมษายน 2559 กลับมาได้จัดประชุมกับทีมวิจัยเพื่อวางแผนทางการดำเนินกิจกรรมและแบ่งงานกันทำ ซึ่งหัวหน้าโครงการจะแบ่งหน้าที่ในการประสานกับกลุ่มเป้าหมาย และจัดหาอุปกรณ์ต่างๆ และได้ประสานกับผู้จัดการสหกรณ์ว่า จะขอเข้าศึกษาดูงานที่สหกรณ์ของท่าน ซึ่งหัวหน้าโครงการได้ตกลงทางวาจา แล้วทำหนังสืออย่างเป็นทางการ และเวทีนี้ได้กำหนดในวันที่ 27-28 เมษายน 2559 ต่อมาทางทีมวิจัยได้จัดกิจกรรมทัศนศึกษาดูงานครั้งนี้ โดยมีทีมวิจัย 9 คน กรรมการกองทุน 12 คน ทีม สกว. 3 คน

วันที่ 1 วันที่ 27 เมษายน 2559 เวลาช่วงเช้าคณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกศึกษาดูงานสหกรณ์ จังหวัด สตูล

วันที่ 2 วันที่ 28 เมษายน 2559 ช่วงเช้าออกจังหวัดสตูลมุ่งสู่ รัฐเปอร์ลิส เพื่อศึกษาดูงานไบตุลมาล(กองทุนชากาต) ในรูปแบบอิสลาม การบริหารจัดการที่มีวิธีการดำเนินงานแบบอิสลามที่ยั่งยืน วิถีระดมทุน วิธีการขยายความช่วยเหลือสู่ชุมชนแนวทางการจัดสวัสดิการสมาชิก

1.7 ผลการดำเนินการดำเนินกิจกรรม (สิ่งที่ได้จากกิจกรรม)

1.นักวิจัย กรรมการกองทุน และตัวแทนสมาชิกได้รู้ถึงระบบไบตุลมาล(กองทุนชากาต) ในรูปแบบอิสลาม การบริหารจัดการที่มีวิธีการดำเนินงานแบบอิสลามที่ยั่งยืน วิถีระดมทุน วิธีการขยายความช่วยเหลือสู่ชุมชนแนวทางการจัดสวัสดิการสมาชิก

2.นักวิจัย กรรมการกองทุน และตัวแทนสมาชิกได้รู้ถึงแนวทางการบริหารจัดการกองทุนออมทรัพย์ ขามาเราะห์ที่มีวิธีการดำเนินงานแบบอิสลามที่ยั่งยืน

3นักวิจัย กรรมการกองทุน และตัวแทนสมาชิกได้แนวทางการจัดสวัสดิการสมาชิกและชุมชนที่ยั่งยืนของระบบกองทุนออมทรัพย์

กิจกรรมที่ 9

9.1 ชื่อกิจกรรม: เวทีนักวิจัยสรุปผลการศึกษาดูงานและข้อมูลผลการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

9.2 ผู้เข้าร่วมประกอบด้วย: ทีมวิจัย กรรมการกองทุน ตัวแทน สกว. และ ตัวแทนสมาชิก ทั้งหมด 18 คน

9.3 สถานที่: โรงเรียนประชาอุทิศบ้านโคกม่วง

9.4 วัน เดือน ปี: 15 เมษายน 2559

9.5 วัตถุประสงค์:

1.เพื่อสรุปผลการศึกษาดูงานและข้อมูลผลการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

9.6 กระบวนการดำเนินการ :

กระบวนการดำเนินการดังนี้ 1.ประชุม 2.ติดต่อประสานงาน 3.ดำเนินการ

ก่อนจะมีการจัดเวทีนักวิจัยสรุปผลการศึกษาดูงานและข้อมูลผลการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทางทีมวิจัยได้ประชุมเพื่อวางแผนทางการจัดเวทีและแบ่งงานร่วมกันรับผิดชอบ ซึ่งก็ปรากฏว่าหัวหน้าโครงการ ดร.อับดุลเลาะ อูมา ได้เชิญทีมวิจัยมาปรึกษาในการกำหนดเวทีสรุปผลทัศนศึกษาดูงาน แล้วเลขาฯ ออกหนังสือเพื่อประสานงานและเชิญผู้เข้าทีมวิจัย กรรมการกองทุน ตัวแทน สกว. และ ตัวแทนสมาชิก ทั้งหมด 18 คน โดยกำหนดให้จัดเวทีดังกล่าวใน เดือน พฤษภาคม 2559 . ส่วนหน้าที่อื่นๆ ก็ได้แบ่งหน้าที่ตามความเหมาะสม และยังได้ขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่โรงเรียนประชาอุทิศให้มาบริการความสะดวกอื่นๆ ของห้องประชุมโรงเรียนอีกด้วย

ถึงวันจัดกิจกรรมนักวิจัยสรุปผลการศึกษาดูงานและข้อมูลผลการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ถึงเวลาเวลา 08.30 น. หัวหน้าโครงการวิจัยและทีมวิจัยได้ต้อนรับอย่างเป็นทางการเป็นเวลา 90.00 น.เวทีก็ได้เริ่มขึ้นตามกำหนดการที่วางไว้ ซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนประเด็นต่างๆ จะคำถาม ข้อเสนอแนะ และผลที่ได้จากทัศนศึกษามาปรับใช้กับการพัฒนากองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ต่อไป

ทีมวิจัย คณะกรรมการกองทุน และ โหนด สกว. ก็ได้พูดถึงเรื่องการบริหารที่เป็นข้อมูลโดยมองภาพความเป็นได้ในการปรับใช้กับกองทุนเรา เป็นอย่างไรและได้หยิบยกคำพูดบางตอนของผู้บรรยายเมื่อตอนไปทัศนศึกษามาเป็นที่เปรียบเทียบ ซึ่งก็สามารถเป็นองค์ความรู้ใหม่สำหรับทีมบริหารกองทุนฯ กิจกรรมเวทีได้ดำเนินอย่างสนุกสนาน จนเวลา 16.00 น. หัวหน้าโครงการก็ได้สรุปและปิดเวทีครั้งนี้อย่างสมบูรณ์

9.7 ผลการดำเนินการดำเนินกิจกรรม (สิ่งที่ได้จากกิจกรรม)

ได้ข้อสรุปผลจากการศึกษาดูงานและข้อมูลผลการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อดี ข้อเสีย ความคาดหวัง และ ข้อเสนอแนะต่อการบริหารกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ต่อไป คณะกรรมการตั้งความคาดหวังของกองทุนฯ ในอนาคตว่า จะมีการขยายเติบโตและมีระบบบริหารที่ดีขึ้นเรื่อยๆ โดยเสนอให้การจัดสวัสดิการแก่สมาชิกในด้านต่างๆ เกิดขึ้นต่อไป

ได้รับข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ เช่น 1. เสนอให้มีสำนักงานกองทุนอย่างเป็นทางการในอนาคตโดยให้ทางงบประมาณในส่วนนี้ต่อไป 2. อยากจะให้คณะกรรมการได้จัดโครงการทัศนศึกษาดูงานเป็นประจำทุกปี 3. ให้สมาชิกกองทุนมีการรณรงค์ชักชวนให้คนในชุมชนมาสมัครเป็นสมาชิกกองทุนเพิ่มขึ้น 4. อยากให้มีผลิตภัณฑ์ที่มาจากกองทุน (ยามาเราะห์) เช่น น้ำดื่ม และอื่นๆ 5. คณะกรรมการเสนอให้เปิดประเภทการบริการกองทุนฯ โดยเน้นการบริการปล่อยสินเชื่อ และ

มูลนิธิ(ร่วมลงทุน)ในรูปแบบกองทุนตัวเอง 6.คณะกรรมการเสนอให้มีสโลแกนหรือวิสัยทัศน์ประจำกองทุนฯ โดยให้มีคำต่างๆ ดังนี้ เป็นต้น ในเวทีนี้ทำให้ทราบข้อเสียของกองทุน ข้อดีของกองทุน แนวทางการพัฒนากองทุน จากนั้นร่วมให้ข้อเสนอแนะจากเวทีสรุปการดำเนินงาน เช่น 1. ยากให้มีสถานที่ทำงานที่เป็นเอกเทศ 2. ให้มีคณิศรประจำกองทุน 3. ให้เวลากับการออมและเพิ่มจำนวนการออม 4. ปรับลดหุ้นสำหรับสมาชิกทั่วไป 5. รวมผลกรรมการ ร่วมคิด ร่วมทำ ตั้งเป้าหมายร่วม (เนียด) เป็นต้น

กิจกรรมที่ 10

10.1 ชื่อกิจกรรม: ปฏิบัติการพัฒนากระบวนการออมทรัพย์ขึ้นมาเราห์เพื่อพัฒนารายได้ของชุมชน

10.2 ผู้เข้าร่วมประกอบด้วย: 120 คน ประกอบด้วย สมาชิกกองทุน คณะกรรมการกองทุน

10.3 สถานที่: ณ กองทุนออมทรัพย์ขึ้นมาเราห์ ต.โคกม่วง อ.หนองจิก จ.ปัตตานี

10.4 วัน เดือน ปี: 1 มกราคม - 31 ตุลาคม 2559

10.5 วัตถุประสงค์:

1. เพื่อพัฒนารายได้ของชุมชน

a. เปิดรับสมัครสมาชิก

b. การจัดเก็บค่าหุ้นและเงินออมทรัพย์สะสมสมาชิกโดยให้คณะกรรมการดำเนินการทำหน้าที่จัดเก็บค่าหุ้นและเงินออมสะสมของสมาชิกตามอัตราที่กำหนดโดยคณะกรรมการบริหารกองทุนออมทรัพย์ขึ้นมาเราห์

c. การขอรับการสนับสนุนงบประมาณเงินอุดหนุนเพื่อเป็นเงินทุนโครงการ

10.6 กระบวนการดำเนินการ:

การเปิดรับสมัครใหม่

- กองทุนประกาศเปิดรับสมัครไปยังชุมชนเพื่อสมัครเป็นสมาชิกกองทุนขึ้นมาเราห์ พร้อมกับส่งตัวแทนคณะกรรมการไปพูดคุย เจรจาในชุมชนเพื่อชักชวนให้มาเป็นสมาชิกกองทุนขึ้นมาเราห์

- ดำเนินการเปิดรับสมัคร โดยให้กรอกใบสมัครเป็นสมาชิกพร้อมแนบสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน โดยมีค่าธรรมเนียมแรกเข้า 30 บาท และค่าหุ้น 100 บาท ต่อ 1 หุ้น ตามแสดงความจำนงของสมาชิกที่เขียนไว้ในใบสมัคร จากนั้นเจ้าหน้าที่จะแจ้งให้มารับสมุดบัญชีคู่ฝากและบัญชีหุ้นภายใน 2 อาทิตย์ ที่สำนักงานกองทุนออมทรัพย์ขึ้นมาเราห์ ทางกองทุนฯจะออกเล่มคู่มือให้ไว้เป็น

หลักฐานกับสมาชิก พร้อมกับการแจ้งให้สมาชิกมาเพิ่มหุ้นประจำเดือนตามจำนวนเงินที่แสดงความ
จำนงในสัญญา พร้อมกับมอบระเบียบกองทุนให้กับสมาชิกด้วย

จากนั้นทุกๆเดือนสมาชิกทุกคนจะมาเพิ่มหุ้นตามจำนวนเงินที่แสดงความจำนงไว้ในใบสมัคร
การปล่อยสินเชื่อ

การปล่อยสินเชื่อจะทำได้เมื่อเป็นสมาชิกครบ 3 เดือนแล้ว ซึ่งสมาชิกมีสิทธิจะกู้เงินเพื่อซื้อ
สินค้า เริ่มแรกของการปล่อยจะให้ 5,000 บาท ปัจจุบันขยายวงเงินเป็น 7,000-10,000 บาท โดยสมาชิก
มาแสดงความจำนงในการขอซื้อสินค้ากับกองทุนฯ โดยกองทุนจะให้ใบหรือแบบฟอร์มการขอซื้อ
สินค้าให้กับสมาชิก ซึ่งจะมีรายละเอียดข้อตกลงในแบบฟอร์มการขอซื้อสินค้า จากนั้นสมาชิกไป
กรอกและมายื่นที่สำนักงานกองทุนฯ ทางเจ้าหน้าที่จะเสนอให้กับประธานเพื่อพิจารณาอนุมัติการขอกู้
ประธานกองทุนได้พิจารณาแล้วเห็นควรอนุมัติตามที่เสนอ ผู้กู้ก็มารับเงินเพื่อไปซื้อสินค้าด้วยตนเอง
ซึ่งเป็นรูปแบบการวากิล(มอบอำนาจ) ให้ไปซื้อของ และมาทำการซื้อขายตามหลักการอิสลามกับ
กองทุนต่อไป

จากนั้นสมาชิกจะต้องส่งผ่อนชำระแต่ละเดือนตามจำนวนเงินที่ระบุไว้ในแบบฟอร์มการขอกู้
จนครบการผ่อนและการจ่ายหนี้

การติดตามหนี้

หากสมาชิกค้างชำระไม่มาจ่ายภายใน 2-3 เดือน ทางกองทุนจะออกหนังสือการติดตามหนี้แล้ว
แจ้งขอการผ่อนชำระให้กับสมาชิกผู้ซื้อสินค้า หากสมาชิกไม่มาจ่ายก็จะไปตามที่บ้านเป็นรายบุคคล
ต่อไป

การปันผล

กองทุนจะดำเนินการปันผลให้กับสมาชิกกองทุนปีละ ครั้ง

10.7 ผลการดำเนินการดำเนินกิจกรรม (สิ่งที่ได้จากกิจกรรม)

1. การประชาสัมพันธ์ปากต่อปากทำให้สมาชิกเพิ่มจำนวนมากขึ้นเป็น 120 คน
2. การพัฒนาระบบกองทุนทำให้สามารถเพิ่มวงเงินการกู้จากเดิม 5,000 บาท เป็น 7,000-
10,000 บาท

กิจกรรมที่ 11

11.1 ชื่อกิจกรรม: เปิดบัญชีสำหรับเด็กเรียนดี เด็กกำพร้า เพื่อหาแนวทางการจัดสวัสดิการสมาชิกและ
ชุมชนที่ยั่งยืน

11.2 ผู้เข้าร่วมประกอบด้วย : คณะกรรมการกองทุน

11.3 สถานที่: ณ กองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ ต.โคกม่วง อ.หนองจิก จ.ปัตตานี

11.4 วัน เดือน ปี: 15 กุมภาพันธ์ 2560

11.5 วัตถุประสงค์:

1. เพื่อหาแนวทางการจัดสวัสดิการสมาชิกและชุมชนที่ยั่งยืน
2. เพื่อส่งเสริมเยาวชนด้านการศึกษา
3. เพื่อหาแนวทางการช่วยเหลือครอบครัวที่ยากจนและส่งเสริมคุณภาพชีวิต

11.6 กระบวนการดำเนินการ:

เนื่องจากทีมวิจัยเสนอให้มีการเปิดบัญชีสำหรับเด็กเรียนดีและเด็กกำพร้า ทางคณะกรรมการกองทุนจึงได้นำวาระนี้เข้าที่ประชุมและร่วมกันพิจารณาว่าจะให้การช่วยเหลือด้วยวิธีใด รวมทั้งร่วมกันสอบถามรายชื่อเด็กกำพร้าในหมู่บ้านมีจำนวนกี่คน จนได้มติคือ 17 คน และมีมติจะให้การช่วยเหลือเป็นรายปี ส่วนเด็กเรียนดีนั้นจะเป็นการสะสมเงินในบัญชีกลางสำหรับเด็กเรียนดี โดยเอาเงินซากาตประจำปีของกองทุนซึ่งจะสะสมเข้าในบัญชีกองทุน กองทุนจะนำเงินมามอบให้เด็กเรียนดีเมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา กองทุนจะช่วยเหลือตามมติที่ประชุม กรรมการกองทุนจะเสนอรายชื่อเด็กเรียนดี โดยจะพิจารณาจากผลการเรียนและการประพฤติตนเป็นหลัก ซึ่งจะมีปีละ 5-6 คน คนละ 400-500 บาท

11.7 ผลการดำเนินการดำเนินกิจกรรม (สิ่งที่ได้จากกิจกรรม)

1. ได้ทราบข้อมูลเด็กกำพร้าและเรียนดีในชุมชน
2. กองทุนได้แนวทางการช่วยเหลือเด็กกำพร้าและสนับสนุนการศึกษาเด็กในชุมชน
3. ได้แนวทางการจัดสวัสดิการสมาชิกและชุมชน

กิจกรรมที่ 12

12.1 ชื่อกิจกรรม: เวทีระดมทุนช่วยเหลือเด็กกำพร้าประจำปี

12.2 ผู้เข้าร่วมประกอบด้วย: 300 คน ประกอบด้วย ชาวบ้านหมู่ 8 ต.หนองจิก และหมู่ 2 บ้านปลาหมอ

12.3 สถานที่: ณ มัสยิดบ้านปลาหมอ ต.โคกม่วง อ.หนองจิก จ.ปัตตานี

12.4 วัน เดือน ปี: 24 พฤษภาคม 2559

12.5 วัตถุประสงค์:

1. เพื่อหารายได้สมทบทุนเด็กกำพร้า
2. เพื่อดูแลคุณภาพชีวิตที่ดีของเด็กกำพร้าในชุมชน
3. เพื่อหาแนวทางการจัดสวัสดิการสู่เด็กกำพร้าของชุมชน

12.6 กระบวนการดำเนินการ :

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ร่วมจัดกับมัสยิด เป็นกิจกรรมประจำปีก่อนเดือนรอมฎอนของทุกปี เป็นลักษณะกิจกรรมกินน้ำชายามเช้า โดยประกาศแจ้งและประชาสัมพันธ์วัน เวลา ให้ชาวบ้านมาร่วม โดยมัสยิดเป็นผู้ประกาศและประชาสัมพันธ์ ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายคือ ชาวบ้านหมู่ 8 ต.หนองจิก และหมู่ 2 บ้านปลาหมอ

การบริจาคนั้นแล้วแต่ความศรัทธาของแต่ละคน รวมงบประมาณที่ได้จากการบริจาคในครั้งนี้ คือ 60,000 บาท เมื่อได้เงินนี้แล้วก็มีการประชุมกรรมการมัสยิดเพื่อจะให้ความช่วยเหลือเด็กกำพร้า อย่างไร ซึ่งได้มติว่าควรจะให้เงิน และจัดซื้อชุดรายอให้กับเด็กและนำเด็กไปซื้อที่ร้านและทาง มัสยิดจะเป็นผู้จ่ายทั้งหมด นอกจากจัดซื้อชุดรายอแล้วก็จะมอบเงินให้อีกคนละ 1,200 บาทต่อคน ส่วน เงินที่เหลือมอบให้เป็นการบริหารจัดการของมัสยิดต่อไป

12.7 ผลการดำเนินการดำเนินกิจกรรม (สิ่งที่ได้จากกิจกรรม)

1. ได้รับการมีส่วนร่วมจากชาวบ้าน 2 บ้านเป็นอย่างดีซึ่งชาวบ้านได้มาร่วมคิด ร่วมทำ ร่วม สมทบ ทำให้กิจกรรมนี้เกิดความภาคภูมิใจต่อชาวบ้านและผู้ปกครองของเด็กกำพร้า นั้นๆ
2. ได้ทุนมาช่วยเหลือเด็กกำพร้าในจำนวนเงินที่เพียงพอในการช่วยเหลือเด็กกำพร้าประจำปี
3. ได้ความรู้เกี่ยวกับความประเสริฐของผู้ดูแล และผู้บริจาคเพื่อเด็กกำพร้า

กิจกรรมที่ 13

13.1 ชื่อกิจกรรม : ประชุมคณะกรรมการกองทุนเป็นประจำ เดือนละ 1 ครั้ง

13.2 ผู้เข้าร่วมประกอบด้วย คณะกรรมการและทีมนักวิจัย 15 คน

13.3 สถานที่ : กองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์

13.4 วัน เดือน ปี : ต้นสัปดาห์ของทุกเดือน

13.5 วัตถุประสงค์ :

1. เพื่อทบทวนข้อระเบียบสมาชิก/ทบทวนการระดมทุนที่ผ่านมา
2. เพื่อให้มีการประชุมประจำเดือนเกิดขึ้นและกรรมการได้ติดตามบริหารจัดการเป็นอย่างไร
3. เพื่อทบทวนการดำเนินงานของกองทุนที่ผ่านมาแต่ละเดือน

13.6 กระบวนการดำเนินการ :

1. เลขาคณะกรรมการกองทุนทำหนังสือเชิญประชุมแต่ละเดือน
2. กำหนดวันประชุม ณ สนง. กองทุนฯ

3. กำหนดวาระการประชุมคณะกรรมการกองทุนออมทรัพย์ฯ มาาระห์ประจำเดือน

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องประธานแจ้งให้ทราบ

ระเบียบวาระที่ 2

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องสืบเนื่อง/ติดตาม

- รายงานสรุปการดำเนินงานแต่ละเดือน

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเสนอเพื่อทราบ

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องนำเสนอเพื่อพิจารณา

ระเบียบวาระที่ 6 เรื่องอื่นๆ(ถ้ามี)

4.ดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระ

รายละเอียดกระบวนการจัดกิจกรรม

การประชุม ครั้งที่ 1 ทบทวนข้อระเบียบสมาชิก/ทบทวนการระดมทุนที่ผ่านมา

ก่อนประชุมระดมความคิดเห็นคณะกรรมการสามครั้ง ทางทีมงานวิจัยได้ประชุมกันเพื่อวางแผนทางการดำเนินประชุมและแบ่งงานกันทำซึ่งหัวหน้าจะมอบให้เลขาวิจัยจะเป็นผู้ประสานกับคณะกรรมการกองทุนออมทรัพย์ฯ มาาระห์และจัดแบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามความเหมาะสม

เมื่อถึงวันประชุมแล้ว จะมีทีมวิจัย 9 คน กรรมการกองทุนฯ 12 คน กรรมการมัสยิด 5 คน เมื่อถึงเวลา หัวหน้าโครงการวิจัยได้เริ่มเปิดเวทีการประชุมด้วยคำกล่าวอัลฟาติสะห์พร้อมๆกัน และได้ชี้แจงในที่ประชุมทราบวัตถุประสงค์ของประชุมในครั้งนี้ว่า การประชุมของเรามีวัตถุประสงค์ ดังนี้ เพื่อทบทวนข้อระเบียบสมาชิก/ทบทวนการระดมทุนที่ผ่านมา , เพื่อรู้สมาชิกที่สามารถให้การช่วยเหลือได้, เพื่อจัดสรรระบบซากาตให้กับสมาชิกและชุมชน และ เพื่อรู้ถึงศักยภาพชุมชน อาชีพของคนในชุมชนปัจจุบัน/อนาคตกองทุนในการช่วยเหลือหมู่บ้านอื่นๆ แต่ที่สำคัญการประชุมครั้งที่หนึ่งนี้ จะเน้นหรือทบทวนเรื่องข้อระเบียบสมาชิกและทบทวนการระดมทุนที่ผ่านมา

การประชุม ครั้งที่ 2 สมาชิกที่สามารถให้การช่วยเหลือได้/การจัดสรรระบบซากาตให้กับสมาชิกและชุมชน

การประชุมครั้งนี้ จะมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อหาสมาชิกที่สามารถให้การช่วยเหลือได้ และ การจัดสรรระบบซากาตให้กับสมาชิกและชุมชน ในที่ประชุมได้คุยถึงเรื่องกลุ่มสมาชิกที่จะคัดสรรมาให้ความช่วยเหลือนั้น ควรจะเป็นลักษณะใด หลังจากได้คุยกันแล้วทีมวิจัยและกรรมการกองทุนแล้ว ทำให้ได้แนวทางในการช่วยเหลือได้

การประชุม ครั้งที่ 3 ทบทวนศักยภาพชุมชน อาชีพของคนในชุมชนปัจจุบัน/อนาคต
กองทุนในการช่วยเหลือหมู่บ้านอื่นๆ

เมื่อถึงวันประชุมแล้ว จะมีทีมวิจัย 9 คน กรรมการกองทุนฯ 12 คน กรรมการมัสยิด 5 คน
เมื่อถึงเวลา หัวหน้าโครงการวิจัยได้เริ่มเปิดเวทีการประชุมด้วยคำกล่าวอัลฟาติซะห์พร้อมๆกัน และได้
ชี้แจงในที่ประชุมทราบวัตถุประสงค์ของประชุมในครั้งนี้ว่า การประชุมของเรามีวัตถุประสงค์ ดังนี้
และเพื่อรู้ถึงศักยภาพชุมชน อาชีพของคนในชุมชนปัจจุบัน/อนาคตกองทุนในการช่วยเหลือหมู่บ้าน
อื่นๆ แต่ที่สำคัญการประชุมครั้งนี้จะเน้นหรือทบทวนศักยภาพชุมชน อาชีพของคนในชุมชน
ปัจจุบัน/อนาคตกองทุนในการช่วยเหลือหมู่บ้านอื่นๆ ตามเช่นเคยประชุมในครั้งที่หนึ่งและสอง

ผลการดำเนินการดำเนินกิจกรรม (สิ่งที่ได้จากกิจกรรม) จากการประชุมครั้งที่ 1-3
ผลการดำเนินการจากกิจกรรมทางกองทุนได้ ช้อระเบียบสมาชิกกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ บ้านปลา
หมอ(บ้านโคกม่วง) ตามเอกสารภาคผนวก

กิจกรรมที่ 14

14.1 ชื่อกิจกรรม : เวทีแลกเปลี่ยนระหว่างกองทุนในชุมชน

14.2 ผู้เข้าร่วมประกอบด้วย : เครือข่ายที่ดำเนินการด้านกองทุน ดังนี้

- กรรมการกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์
- กรรมการกองทุนต้นมียะห์ ปัตตานี
- กรรมการกองอามานะห์ ยะรัง ปัตตานี
- กรรมการกองทุนคารุสสุดา
- ทีมวิจัยและ โหนด สกว

14.3 สถานที่: 1 วัน ตามแผนที่ได้กำหนดไว้ (สนง กองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์)

14.4 วัน เดือน ปี: 25 สิงหาคม 2560

14.5 วัตถุประสงค์:

- 1.เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการกองทุนที่มีวิธีการดำเนินงานแบบอิสลามที่ยั่งยืน
- 2.เพื่อศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสมาชิกและชุมชนที่ยั่งยืนของระบบกองทุนออมทรัพย์

14.6 กระบวนการดำเนินการ:

ประชุมแลกเปลี่ยนระหว่างกองทุนในชุมชน

1 . กรรมการกองทุนอามานะห์ ซากอบน ยะรัง ปัตตานี (อุสตาซ นาเซ)

สถานที่ตั้ง บ้านม่วงหวาน ต.สาโคบน อ.มายอ จ.ปัตตานี

วันที่ก่อตั้ง: 25 เมษายน 2551

สมาชิกทั้งหมดประมาณ 200 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อช่วยเหลือสมาชิก สังคม
2. เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการอิสลามด้านการค้าขาย และการเงินที่ถูกต้องตามหลักอิสลาม
3. เพื่อส่งเสริมระบบของชะกาด ในการช่วยเหลือผู้ยากจน
4. เพื่อหลีกเลี่ยงจากการใช้ระบบดอกเบี้ยในการค้าขาย

กองทุนอามานะห์ จะแบ่งออกเป็นสองกองทุน

1. กองทุนสวัสดิการ
2. กองทุนออมทรัพย์

กองทุนสวัสดิการ

- ค่าเสียชีวิตจะได้รับ 2,000 บาท
- ป่วย ไม่สบาย ค้างที่โรงพยาบาล จะได้รับ ค่านะ 50 บาท
- คลอดบุตร จะได้รับ 1,000 บาท
- กองทุนนี้จะเก็บเดือนละ 10 บาท/ 120 ต่อปี ซึ่งสมาชิกที่จะได้รับสิทธินี้จะต้องเป็นสมาชิกไม่
เกิน 9 เดือน

กองทุนออมทรัพย์

กองทุนนี้จะมิงบประมาณ 13,000 ต่อปี

ซึ่งจะแบ่งออกเป็น ชะกาดของกองทุน ผู้ที่จะได้รับคือ สมาชิกที่ยากจน โดยทางกองทุนจะ
หาทางออกเพื่อให้เขามีรายได้เข้าในครอบครัว เช่น การซื้อเครื่องจักร และ อื่นๆ

ความน่าเชื่อถือของกองทุนอามานะห์

1. กองทุนอามานะห์เกิดขึ้นได้มาจาก ความซื่อสัตย์
2. การประชุมแต่ละปี กองทุนสามารถที่จะบอกรายละเอียดทั้งหมดให้แก่สมาชิกได้อย่างชัดเจน
3. ในแต่ละปี กองทุนจะแจกน้ำมันปาล์ม หรือน้ำตาลทรายให้แก่สมาชิก เพื่อความดีใจของ
สมาชิก
4. มีการหยิบฉลาก

2. กองทุน คารุณาคา ปุญฺค ปิตตานี

สถานที่ก่อตั้ง ประจัน ม.1 ต.ปุญฺค อ.เมือง จ.ปัตตานี

กองทุนนี้เกิดขึ้นจากกรรมการมัสยิด คารุณาคา ซึ่งผู้ที่ดูแลกองทุนกีฬา จะมีการระดมทุนของแต่ละฝ่าย เพื่อให้เกิดกองทุนนี้ขึ้นมา

กองทุนคารุณาคา สามารถที่จะดูแลเยาวชน เช่น ปั่นจักรยานแข่งร้องอนาซิด

เป้าหมาย

- กองทุนคารุณาคาต้องการที่จะอยู่ในร่มของมัสยิด คารุณาคา
- เพื่อเผยแพร่ และช่วยเหลือคนในชุมชน
- เป้าหมายนี้เน้นหลักไปที่เยาวชน

รายได้มาจาก

1. การซื้อที่ดิน
2. การขายสวัสดิการให้แก่ครู และชาวบ้าน

กองทุนนี้จะเก็บเดือนละ 100 บ./เดือน

กองทุนสวัสดิการ จะเก็บวันละ 1 บ.

3. กองทุนตรัมียะห์

ความเป็นมา

กองทุนนี้จะเป็นกองทุนแรกของก่อนกองทุนอามานะห์ กองทุนคารุณาคา และ กองทุนฆามาเราะห์ ซึ่งกองทุนนี้เกิดขึ้นจากการรวบรวมสมาชิกนักศึกษาที่เรียนต่างประเทศ และภายในประเทศ และกลุ่มศิษย์อัลกุรอาน กองทุนตรัมียะห์เกิดขึ้นเมื่อปี 2541

สถานที่ตั้งกองทุนตรัมียะห์ บ้านลาดอ ต.ปุญฺค อ.เมือง จ.ปัตตานี (ใกล้โรงเรียนบำรุงอิสลาม)

สมาชิกของกองทุนประมาณ 200 กว่าคน

วิธีการ มีการพบปะคณะกรรมการประจำเดือน

ปัญหาที่เกิดขึ้น คือ เรื่องของเวลา

(พินิจ/ตักวา)

วิธีแก้ปัญหาของกองทุน

1. กองทุนจะดีขึ้นจะต้องบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ
2. ให้ศักดิ์ศรีสมาชิกกองทุนเท่าๆกัน

3. ไม่แบ่งแยกระหว่างคนรวยและคนจน

4.กองทุนขามาระห์

สถานที่ก่อตั้ง

บ้านบางปลาหมอ ม.8 ต.คูยง อ.หนองจิก จ.ปัตตานี

จุดประสงค์

1. ต้องการหารายได้เสริม
2. พัฒนารายได้/อาชีพ

สวัสดิการกองทุนขามาระห์

- ให้ชะกาดแก่เด็กกำพร้า และเด็กเรียนดี

ระยะที่สอง

กลุ่มสตรี

กลุ่มศึกษาอัลกุรอาน

แรงจูงใจของกองทุนขามาระห์

- สมาชิกสามารถที่จะยืมเงินได้
- สมาชิกสามารถที่จะเบิกเงินได้

14.6 ผลการดำเนินการดำเนินกิจกรรม (สิ่งที่ได้จากกิจกรรม)

สิ่งที่ได้รับจากเวทีแลกเปลี่ยนระหว่างกองทุน

1. กองทุนมีหลายแบบ ทั้งกองทุนสวัสดิการ กองทุนบริการสินเชื่อ กองทุนบริการสินเชื่อและสวัสดิการ กองทุนออมทรัพย์
2. กองทุนบริการสินเชื่อของขามาระห์ที่ผ่านมา จะมีการดำเนินงานให้สวัสดิการเมื่อมีชะกาดเท่านั้น และสามารถที่จะเก็บสำรองส่วนหนึ่งเพื่อเป็นสวัสดิการอื่นๆได้
3. ได้เรียนรู้ว่า ควรมีการเปิดกองทุนสวัสดิการต่างหาก และมีการให้สิทธิต่างๆแก่สมาชิก
4. เรียนรู้ว่า มีการเพิ่มสวัสดิการ ที่แยกจากการดำเนินงานของหุ้น โดยเก็บจากค่าสมัครเข้ากองทุนสวัสดิการ
5. ได้แนวทางการจัดกองทุนสวัสดิการ ซึ่งต่อไปต้องจัดระบบให้มีกองทุนสวัสดิการมากขึ้น โดยให้เปิดบัญชีกองทุนสวัสดิการอีกบัญชีหนึ่ง

กิจกรรมที่ 15

- 1.1 ชื่อกิจกรรม: ปฏิบัติการพัฒนาระบบกองทุนออมทรัพย์ฆามาเราะห์
- 1.2 ผู้เข้าร่วมประกอบด้วย: คณะกรรมการกองทุน ทีมวิจัยร่วมและสมาชิกกองทุน
- 1.3 สถานที่: กองทุนฆามาเราะห์
- 1.4 วัน เดือน ปี: กรกฎาคม 2559-ปัจจุบัน
- 1.5 วัตถุประสงค์:

1. เพื่อพัฒนารายได้ของชุมชน

- เปิดรับสมัครสมาชิก
- การจัดเก็บค่าหุ้นและเงินออมทรัพย์สะสมสมาชิก โดยให้คณะกรรมการดำเนินการ
การทำหน้าที่จัดเก็บค่าหุ้นและเงินออมสะสมของสมาชิกตามอัตราที่กำหนดโดยคณะกรรมการบริหารกองทุนออมทรัพย์ฆามาเราะห์
- การขอรับการสนับสนุนงบประมาณเงินอุดหนุนเพื่อเป็นเงินทุนโครงการ

1.6 กระบวนการดำเนินการ:

1. การพัฒนาสมาชิกให้เข้าใจการบริการสินเชื่อด้านรูปแบบอิสลามที่ปลอดภัย
2. เวทีพบปะประจำปี
3. การสร้างความเข้าใจกับสมาชิกในรูปแบบกลุ่ม โดยสอนเสริมเรื่องอัลกุรอานตาม
ข้อเสนอของสมาชิกกองทุน เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านจิตวิญญาณ การสอนเกี่ยวกับ
เศรษฐศาสตร์อิสลาม เรื่องดอกเบี้ย
4. การสร้างความเข้าใจกับสมาชิกตัวต่อตัว ระหว่างกระบวนการให้กู้ เช่น ด้านขั้นตอน
การซื้อขาย ความแตกต่างระหว่างการกู้เงินกับการให้บริการสินเชื่อ

1.7 ผลการดำเนินการดำเนินกิจกรรม (สิ่งที่ได้จากกิจกรรม)

ผลจากการปฏิบัติการพัฒนาระบบกองทุนออมทรัพย์ฆามาเราะห์ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน
ด้านต่างๆ ดังนี้

1. คน ทำให้สมาชิกมีความรู้เรื่องกองทุน การบริหารแบบอิสลาม ทำให้สมาชิกเลือกการรับ
บริการจากกองทุนมากกว่าอื้ออานที่ต้องมีดอกเบี้ย
2. สามารถช่วยเหลือสมาชิกระดับรากหญ้าอย่างแท้จริง ซึ่งชาวบ้านกล้ามาเปิดเผยปัญหาอุปสรรค
ของครอบครัว การขาดแคลนที่ตนเองเป็นอยู่ และกล้าที่รับการช่วยเหลือจากกองทุน ทำให้
เกิดการช่วยเหลือในสังคม

3. การทำงานเป็นระบบกรรมการ มีบัญชีตรวจสอบชัดเจน และทุกๆสองเดือน จะมีการให้กรรมการร่วมตรวจสอบความถูกต้องของบัญชี
4. ทำให้ชาวบ้านรู้ว่าอะไรดอกเบี้ย และอะไรที่ไม่ใช่ดอกเบี้ย ตามหลักอิสลาม ดังที่ท่านศาสดากล่าวว่า “การซื้อขายทองกับทอง เงินกับเงิน แปะงาสลิกกับแปะงาสลิก อินทผลัมกับอินทผลัม แกลือกกับแกลือก ต้องเท่ากันและเหมือนกัน มือกับมือ(ชนกัน) ใครที่เอาเพิ่มนั่นถือว่า ดอกเบี้ย” หมายถึง การแลกของกับของกันอย่าให้ทรัพย์สินนั้นเสื่อมล้ำกัน เว้นแต่ต้องตีเป็นราคาทรัพย์สินนั้นๆก่อน และการซื้อขายสิ่งของนั้นสามารถขายในรูปแบบการขายผ่อน หรือขายสดได้ แต่กำไรไม่ควรเกินราคาตลาด และการขายของสินเชื่อบริษัทสามารถบวกกำไรโดยการคำนวณจากระยะเวลาขายได้
5. มีระบบเอกสารที่ชัดเจนและตรวจสอบได้ เช่น ใบสมัครสมาชิก ใบขอซื้อสินค้า ใบผ่อนชำระ ใบทะเบียนสมาชิก ทะเบียนผ่อน มีสมุดคู่ฝากหุ้น มีบัญชีเงินฝากหุ้น มีการเปิดบัญชีสำหรับเด็กเรียนดี เด็กกำพร้าและแบบฟอร์มต่างๆ
6. มีสำนักงานชั่วคราวเกิดขึ้นอย่างเป็นทางการ
7. กรรมการ 3 คน สามารถเป็นวิทยากรบรรยายเรื่อง สหกรณ์และกองทุน

กิจกรรมที่ 16

4.1 ชื่อกิจกรรม เปิดบัญชีสำหรับเด็กเรียนดี เด็กกำพร้า

4.2 ผู้เข้าร่วมประกอบด้วย :- เด็กเรียนดี เด็กกำพร้า

4.3 สถานที่ : กองทุนฯ

4.4 วัน เดือน ปี : ตลอดปี

4.5 วัตถุประสงค์ :

1.เพื่อหาแนวทางการจัดสวัสดิการสมาชิกและชุมชนที่ยั่งยืน

2.เพื่อส่งเสริมเยาวชนด้านการศึกษา

3.เพื่อหาแนวทางการช่วยเหลือครอบครัวที่ยากจน และส่งเสริมคุณภาพชีวิต

4.6 กระบวนการในการดำเนินงานกิจกรรม:

เปิดบัญชีเด็กเรียนดี / เด็กกำพร้ายากจน

เน้นการให้สวัสดิการเป็นทุนการศึกษาปีละ 1 ครั้ง แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาและมัธยมต้น คนละ 500-1000 บาท โดยดูผลกำไรรอบปีที่ผ่านมา

16.6 ผลการดำเนินการดำเนินกิจกรรม (สิ่งที่ได้จากกิจกรรม)

-การเปิดบัญชี จะเป็นการแสดงให้เห็นกระบวนการของเงินไหลเข้า เพื่อใช้ในการตรวจสอบเงินเข้า-เงินออก และมอบเป็นเงินสดให้กับนักเรียน

-การให้จะให้ช่วงเดือนรอมฎอน เพื่อสร้างความปลาบปลื้มใจให้กับเด็กและผู้ปกครอง เป็นการสมทบต้อนรับวันรายอ

กิจกรรมที่ 17

17.2 ชื่อกิจกรรม: เวทีพบปะกลุ่มสตรีหาแนวทางการส่งเสริมอาชีพ

17.2 ผู้เข้าร่วมประกอบด้วย : - ทีมวิจัย และ กลุ่มสตรี รวม 24 คน

17.3 สถานที่: 1 วัน กองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์

17.4วัน เดือน ปี : 18 สิงหาคม 2560 -28 กันยายน 2560

17.5วัตถุประสงค์:

- 1.เพื่อหาแนวทางการพัฒนารายได้ของกลุ่มอาชีพที่ยั่งยืน
- 2.เพื่อศึกษาบทบาทกองทุนในการพัฒนารายได้ของชุมชน
- 3.เพื่อนำไปสู่แนวทางการส่งเสริมอาชีพพัฒนารายได้และตลาด

17.5 กระบวนการดำเนินการ : - กำหนดสถานที่ประชุม – จัดทำเอกสารประกอบการประชุม - แบ่งกลุ่ม ระดมความคิด - กำหนดวาระ และสรุปประเด็น

17.6 ผลการดำเนินการดำเนินกิจกรรม (สิ่งที่ได้จากกิจกรรม)

ความคาดหวังจากกลุ่มสตรี

1. กลุ่มสตรีคาดหวังให้ขยายกลุ่มเป้าหมายกลุ่มออมทรัพย์ให้อยู่ในระดับดีขึ้น หมายถึงการเพิ่มจำนวนสมาชิกและเสนอให้ลูกหลานสมัครเป็นสมาชิกและฝากเงินออมทรัพย์กับกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์

2. กลุ่มสตรีคาดหวังให้กองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ประสบความสำเร็จในอนาคต

3. กลุ่มสตรีคาดหวังให้กองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ช่วยหาแนวทางการส่งเสริมอาชีพพัฒนารายได้และตลาด ในอนาคต

4. ผลจากกิจกรรมเวทีพบปะกลุ่มสตรีหาแนวทางการส่งเสริมอาชีพ ได้เกิดเวทีพบปะอย่างต่อเนื่องตลอดมา และกลุ่มสตรีได้มีเวทีพูดคุยตลอด ทำให้กลุ่มสตรีดังกล่าวแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ด้วยกัน 1. กลุ่มสตรีเพื่อหาแนวทางส่งเสริมอาชีพ และ 2. กลุ่มสตรีเพื่อเรียนรู้อัลกุรอาน สำหรับกลุ่มสตรีเพื่อเรียนรู้อัลกุรอานนั้น ทางกองทุนได้กำหนดให้การเรียนอัลกุรอานทุกๆคืน วันอาทิตย์และวันจันทร์ เริ่มตั้งแต่

เวลา 20.00 – 21.30 น ทุกๆสัปดาห์ และกลุ่มสตรีเพื่อหาแนวทางส่งเสริมอาชีพ ก็ได้ให้มีการเรียนทำขนมโดยกำหนดเป็นหลักสูตรเรียนทำขนมเป็นเวลา 10 วัน

5. หลังจากมีการอบรมกลุ่มสตรีในด้านการทำขนมตามข้อเสนอความต้องการ ทำให้กลุ่มสตรีได้ความรู้เรื่องการทำขนม 10 ชนิด ที่สามารถทำได้ แต่ไม่สามารถลงทุนได้

6. ทำให้นักวิจัยได้เรียนรู้ว่า การส่งเสริมอาชีพสตรี ควรมีการทำบนฐานความรู้ การตลาดที่มี และควรมีแกนนำกลุ่มชัดเจน

บทที่ 4

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

การศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์กับการพัฒนารายได้ตามวิถีอิสลาม สวัสดิการชุมชนบ้านโคกม่วง(บ้านปลาหมอ)ที่ยั่งยืนนี้ ได้ตั้งวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาความต้องการของสมาชิก เยาวชนและชุมชนที่มีต่อกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ โดยกระบวนการวิจัยเพื่อเก็บข้อมูลในเรื่องนี้ทางทีมวิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบมีส่วนร่วมแบบผสมผสานวิธีการวิจัย คือ การสำรวจข้อมูลชุมชนร่วมกับการใช้กระบวนการวิจัยตามกิจกรรมเวที รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมเพิ่มเติมตามข้อเสนอในที่ประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อสนองความต้องการของกลุ่มเยาวชนสมาชิกกองทุน กลุ่มสตรี และคนในชุมชน ผลการเก็บข้อมูลสามารถสรุปรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกกองทุน

ตาราง 1 จำแนกตามเพศ

เพศ	ความถี่	ร้อยละ
ชาย	57	52.8
หญิง	50	46.3
รวม	107	100.0

จากตาราง 1 สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 52.8 และหญิง ร้อยละ 46.3

ตาราง 2 จำแนกตามอายุ

อายุ	ความถี่	ร้อยละ
22-30	33	30.6
31-39	30	27.9
40-48	31	29.0
49ขึ้นไป	13	12.1
รวม	107	100.0

จากตาราง 2 สมาชิกกองทุนฯ ส่วนใหญ่มีอายุต่ำ 22-28 ปีมากที่สุด ร้อยละ 30.6มากที่สุด รองลงมาอายุระหว่าง 40-48 ปี ร้อยละ 29.0 อายุระหว่าง 31-39 ปี ร้อยละ 27.9 ต่ำสุดคืออายุ 50 ปีขึ้นไป ร้อยละ 12.1

ตาราง 3 จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ความถี่	ร้อยละ
ไม่ได้เรียนหนังสือ	8	7.4
ประถมศึกษาตอนต้น	34	31.5
ประถมศึกษาตอนปลาย	15	13.9
มัธยมศึกษา	31	28.7
อนุปริญญา	6	5.6
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	13	12.0
รวม	107	100.0

จากตาราง 3 ส่วนใหญ่ระดับการศึกษาประถมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 31.5 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 28.7 รองลงมา ประถมศึกษาตอนปลายร้อยละ 13.9 รองลงมาปริญญาตรีหรือสูงกว่า ร้อยละ 12.0 รองลงมาไม่ได้เรียนหนังสือร้อยละ 7.4 และอนุปริญญาร้อยละ 5.6 ตามลำดับ

ตาราง 4 จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	ความถี่	ร้อยละ
ประมง	6	5.6
รับจ้างทั่วไป	55	50.9
ค้าขาย	29	26.9
เกษตรกร	0	0.0
อื่นๆ	17	15.7
รวม	107	100.0

จากตาราง 4 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างร้อยละ 50.9 ประกอบอาชีพค้าขาย ร้อยละ 26.9 ประกอบอาชีพประมง ร้อยละ 5.6 ประกอบอาชีพอื่นๆร้อยละ 15.7 และเกษตรกร ร้อยละ 0.0

ตาราง 5 จำแนกตามรายได้

รายได้	จำนวน(บาท/เดือน)	ร้อยละ
1,000-1,800 บาท	40	37.2
1,801-6,000 บาท	27	25.1
6,001-12,000 บาท	36	33.5
12,001บาทขึ้นไป	4	3.8
รวม	107	100.0

จากตาราง 5 พบว่าส่วนใหญ่มีรายได้ 1,000-1,800 บาท มากที่สุด ร้อยละ 37.2 รองลงมา มีรายได้ต่ำกว่า 6,001-12,000 บาท ร้อยละ 33.5 รองลงมารายได้ 1,801-6,000 บาท ร้อยละ 25.1 ส่วนรายได้ 12,001ขึ้นไป น้อยที่สุดร้อยละ 3.8

ตาราง 6 จำแนกตามระยะเวลาที่สมัครสมาชิก

ระยะเวลาที่สมัครสมาชิก	ความถี่	ร้อยละ
ต่ำกว่า 6 เดือน	0	0.0
ต่ำกว่า 6 เดือน	21	19.4
นานกว่า 1 ปี	86	79.6
รวม	107	100.0

จากตาราง 6 ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกลานกว่า 1 ปี ร้อยละ 79.6 รองลงมาตั้งแต่ 6 ถึง 1ปี ร้อยละ 19.4 และต่ำกว่า 6 เดือนร้อยละ 0.0

ตาราง 7 จำแนกตามจำนวนหุ้น

จำนวนหุ้น	ความถี่	ร้อยละ
คนละ 1หุ้น	92	85.2
คนละ 2 หุ้น	15	13.9
รวม	107	100.0

จากตาราง 7 พบว่ากองทุนออมทรัพย์นำมาเราะจากที่เป็นสมาชิก มีจำนวนคนละ 1 หุ่น ร้อยละ 85.2 และรองลงมาคนละ 2 หุ่น ร้อยละ 13.9

ตาราง 8 จำแนกตามผู้ฝากเงิน

เงินฝากกับกองทุนฯ	ความถี่	ร้อยละ
ไม่มี	2	1.9
มี	105	97.2
รวม	107	100.0

จากตาราง 8 พบว่าสมาชิกมีการฝากเงิน ร้อยละ 97.2 รองลงมาไม่มีเงินฝากร้อยละ 1.9

ตาราง 9 จำแนกตามจำนวนเงินฝาก

จำนวนเงินฝาก	ความถี่	ร้อยละ
1,000-1,500 บาท	76	70.3
1,501-2,000 บาท	14	13.1
2,001-3,000 บาท	14	13.1
3,600 บาทขึ้นไป	3	2.8
รวม	107	100.0

จากตาราง 9 พบว่าสมาชิกมีจำนวนเงินฝากน้อย1,000-1,500 บาท ร้อยละ 70.3 รองลงมา1,501-2,000 บาท ร้อยละ 13.1 เท่ากับ2,001-3,000 บาท ร้อยละ 13.1 และมีเงินฝากมาก3,600 บาทขึ้นไป ร้อยละ 2.8

ตาราง 10 จำแนกตามจำนวนเงินของผู้ไม่กู้และกู้

จำนวนของผู้ไม่กู้และกู้	ความถี่	ร้อยละ
ไม่กู้	68	63.9
กู้	39	36.1
รวม	107	100.0

จากตาราง 10 พบว่าสมาชิกที่ไม่กู้เงิน ร้อยละ 63.9 รองลงมาคือผู้กู้เงินร้อยละ 36.1

ตาราง 11 จำแนกตามจำนวนเงินของผู้กู้

จำนวนเงินของผู้กู้	ความถี่	ร้อยละ
1,000 บาท	3	2.8
5,000บาท	9	8.3
7,000บาท	13	12.0
8,000บาท	1	.9
10,000บาท	13	12.0
รวม	39	36.1

จากตาราง 11 พบว่าสมาชิกกู้เงิน 10,000บาท ร้อยละ 12.0 เท่ากัน 7,000 บาท ร้อยละ 12.0 รองลงมา 5,000บาท ร้อยละ 8.3 รองลงมา 1,000 บาท ร้อยละ 2.8 รองลงมา 8,000 บาท ร้อยละ 9

ตาราง 12 จำแนกตามระยะเวลาผู้กู้เงิน

ระยะเวลาผู้กู้เงิน	ความถี่	ร้อยละ
1 เดือน	2	1.9
10เดือน	4	3.7
12เดือน	26	24.1
18เดือน	7	6.5
รวม	39	36.1

จากตาราง 12 พบว่า สมาชิกกองทุนกู้เงินระยะเวลา 12 เดือน ร้อยละ 24.1 รองลงมา 18 เดือน ร้อยละ 6.5 รองลงมา 10 เดือน ร้อยละ 3.7 และรองลงมา 1 เดือน ร้อยละ 1.9

ตาราง 13 จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้เงินกองทุนฯ

วัตถุประสงค์ของการกู้เงินกองทุนฯ	ความถี่	ร้อยละ
เพื่อชำระหนี้สินเดิม	4	3.7
เพื่อการลงทุน(ในอาชีพ)	20	18.5
เพื่อการศึกษาของบุตร	6	5.6
เพื่อค่าใช้จ่ายในครัวเรือน(บริโภค)	9	8.3
	39	36.1

จากตาราง 13 พบว่าวัตถุประสงค์ของการกู้เงินของสมาชิกส่วนใหญ่ไปใช้เพื่อการลงทุน(ในอาชีพ) ร้อยละ 18.5 รองลงมาเพื่อค่าใช้จ่ายในครัวเรือน(บริโภค) ร้อยละ 8.3 รองลงมาเพื่อการศึกษาของบุตร ร้อยละ 5.6 และรองลงมาเพื่อชำระหนี้สินเดิม ร้อยละ 3.7

ตาราง 14 จำแนกตามการชำระคืนเงินกู้กองทุนฯ

การชำระคืนเงินกู้กองทุนฯ	ความถี่	ร้อยละ
ชำระได้หมด	33	30.6
ชำระได้บางส่วน	6	5.6
ชำระไม่ได้	0	0.0
รวม	39	36.1

จากตาราง 14 พบว่าสมาชิกของกองทุนสามารถชำระคืนเงินกู้ได้หมด ร้อยละ 30.6 ชำระได้บางส่วน ร้อยละ 5.6 และรองลงมาชำระไม่ได้ ร้อยละ 0.0

ตาราง 15 จำแนกตามบทบาทกองทุนออมทรัพย์นำมาเระห์กับการพัฒนารายได้ตามวิถีอิสลามสู่สวัสดิการชุมชนบ้านปลาหมอ ที่ยั่งยืน อ.หนองจิก จ.ปัตตานี ”

บทบาทกองทุนออมทรัพย์นำมาเระห์กับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบ้านปลาหมอ	ระดับความคิดเห็น									
	น้อยที่สุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ทำนุถุ้เงินจากกองทุนฯเพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัย (สร้าง/ซ่อมแซมในพื้นที่เดิม)	6	5.6	2	1.9	19	17.6	47	43.5	33	30.6
กองทุนฯเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเพื่อการพัฒนาสร้างอาชีพใหม่	0	0.0	0	0.0	22	20.4	70	64.8	15	13.9
ถุ้เงินเพื่อเป็นทุนในขยายอาชีพเดิม	7	6.5	2	1.9	26	24.1	59	54.6	13	12.0
ถุ้เงินจากกองทุนฯเพื่อ ไปเป็นต้นทุนการผลิตสินค้า	2	1.9	14	13.0	39	36.1	30	27.8	22	20.4
กองทุนฯสามารถสร้างงานในชุมชนทำให้เกิดรายได้ของประชาชน	0	0.0	7	6.5	27	25.0	48	44.4	25	23.1
มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการถุ้ยืมเงินไปลงทุนประกอบอาชีพ	4	3.7	8	7.4	26	24.1	36	33.3	33	30.6
ถุ้ยืมเงิน จากกองทุนฯเป็นทุนในการผลิตภัณฑ์ใหม่	7	6.5	18	16.7	24	22.2	45	41.7	13	12.0

จากตาราง 15 พบว่า

- 1.สมาชิกมีความเห็นว่าเงินถุ้จากกองทุนฯสามารถเพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัย (สร้าง/ซ่อมแซมในพื้นที่เดิม) อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 43.5
- 2.สมาชิกมีความคิดเห็นกองทุนฯเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเพื่อการพัฒนาสร้างอาชีพใหม่อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 64.8
- 3.สมาชิกมีความเห็นว่าถุ้เงินเพื่อเป็นทุนในขยายอาชีพเดิมอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 54.6
- 4.สมาชิกมีความเห็นว่าถุ้เงินจากกองทุนฯเพื่อ ไปเป็นต้นทุนการผลิตสินค้าอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 36.1

5.สมาชิกมีความคิดเห็นว่างกองทุนฯสามารถสร้างงานในชุมชนทำให้เกิดรายได้ของประชาชนอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 44.4

6.สมาชิกมีความคิดเห็นว่ารายได้เพิ่มขึ้นจากการกู้ยืมเงินไปลงทุนประกอบอาชีพอยู่ในระดับมาก ร้อยละ33.3

7.สมาชิกมีความคิดเห็นว่ากู้ยืมเงินจากกองทุนฯเป็นทุนในการผลิตภัณฑใหม่อยู่ในระดับความคิดเห็นมาก ร้อยละ41.7

ตาราง 16 จำแนกตามประเภทการจัดสวัสดิการของกองทุนออมทรัพย์ฯมาเราะ

ประเภทการจัดสวัสดิการของกองทุนออมทรัพย์ฯมาเราะ	ระดับความคิดเห็น									
	น้อยที่สุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ท่านต้องการให้กองทุนฯการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกในด้านต่างๆต่อไปนี้อย่างไร										
กิจกรรมการสอนเสริมให้เด็กในชุมชน	0	0.0	0	0.0	10	9.3	38	35.2	59	54.6
จัดกิจกรรมแหล่งเรียนรู้/ศูนย์พัฒนาการเด็กในชุมชน	0	0.0	0	0.0	15	13.9	28	25.9	64	59.3
จัดหาสถานที่สอนอัลกุรอ่านแก่เด็กและเยาวชน	0	0.0	0	0.0	8	7.4	21	19.4	78	72.2
พัฒนากลุ่มผู้นำเยาวชนรุ่นใหม่	0	0.0	2	1.9	11	10.2	38	35.2	56	51.9
การพัฒนาฝึกอบรม/ฝึกทักษะประกอบอาชีพแก่สมาชิก	0	0.0	39	36.1	18	16.7	48	44.4	2	1.9
บริจาคเงินหรือปัจจัยต่างๆเพื่อช่วยสมทบทุนทางกิจกรรมทางศาสนา	0	0.0	4	3.7	21	19.4	42	38.9	40	37.0
การจัดเงินสวัสดิการค่ารักษาพยาบาล	0	0.0	4	3.7	18	16.7	32	29.6	53	49.1
การบริจาคเงินหรือสิ่งของเพื่อช่วยสมทบทุนให้แก่ชุมชน	0	0.0	4	3.7	36	33.3	29	26.9	38	35.2
การจัดสวัสดิการสินค้าอุปโภคบริโภคให้แก่สมาชิก	0	0.0	2	1.9	20	18.5	33	30.6	52	48.1

จากตาราง 16 พบว่า

- 1.สมาชิกมีความคิดเห็นต้องการให้กองทุนฯจัดสวัสดิการกิจกรรมการสอนเสริมให้เด็กในชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 54.6
- 2.สมาชิกมีความคิดเห็นต้องการให้กองทุนฯจัดสวัสดิการจัดกิจกรรมแหล่งเรียนรู้/ศูนย์พัฒนาการเด็กในชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 59.3
- 3.สมาชิกมีความคิดเห็นต้องการให้กองทุนฯจัดสวัสดิการจัดหาสถานที่สอนอัลกุรอานแก่เด็กและเยาวชนอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 72.2
- 4.สมาชิกมีความระดับความคิดเห็นต้องการให้กองทุนฯจัดสวัสดิการพัฒนากลุ่มผู้นำเยาวชนรุ่นใหม่อยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 51.9
- 5.สมาชิกมีความระดับความคิดเห็นต้องการให้กองทุนฯจัดสวัสดิการการพัฒนาฝึกอบรม/ฝึกทักษะประกอบอาชีพอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 44.4
- 6.สมาชิกมีความระดับความคิดเห็นต้องการให้กองทุนฯจัดสวัสดิการบริจาคเงินหรือปัจจัยต่างๆ เพื่อช่วยสมทบทุนทางกิจกรรมทางศาสนาอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 38.9
- 7.สมาชิกมีความระดับความคิดเห็นต้องการให้กองทุนฯจัดสวัสดิการการจัดเงินสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 49.1
- 8.สมาชิกมีความระดับความคิดเห็นต้องการให้กองทุนฯจัดสวัสดิการการบริจาคเงินหรือสิ่งของ เพื่อช่วยสมทบทุนให้แก่ชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 35.2
- 9.สมาชิกมีความระดับความคิดเห็นต้องการให้กองทุนฯจัดสวัสดิการการจัดสวัสดิการสินค้าอุปโภคบริโภคให้แก่สมาชิกอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 48.1

บทที่ 5

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

จากที่โครงการวิจัยเรื่อง บทบาทกองทุนออมทรัพย์ยามาเระห์กับการพัฒนารายได้ตามวิถีอิสลามสวัสดิการชุมชนบ้านโคกม่วง(บ้านปลาหมอ)ที่ยั่งยืนนี้ ได้ตั้งวัตถุประสงค์การวิจัย 4 ข้อ ประกอบด้วย

1. เพื่อศึกษาความต้องการของสมาชิก เยาวชนและชุมชนที่มีต่อกองทุนออมทรัพย์ยามาเระห์
2. เพื่อศึกษาบทบาทกองทุนออมทรัพย์ยามาเระห์กับการพัฒนารายได้ของชุมชน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการกองทุนออมทรัพย์ยามาเระห์ที่มีวิธีการดำเนินงานแบบอิสลามที่ยั่งยืน
4. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสมาชิกและชุมชนที่ยั่งยืนของระบบกองทุนออมทรัพย์

ผลการวิจัยสามารถตอบวัตถุประสงค์ทุกประการ ในการนำเสนอผลการวิจัยอย่างละเอียดนั้น ทีมวิจัยขอนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

5.1 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1. เพื่อศึกษาความต้องการของสมาชิก เยาวชนและชุมชนที่มีต่อกองทุนออมทรัพย์ยามาเระห์

กระบวนการวิจัยเพื่อเก็บข้อมูลในเรื่องนี้ทางทีมวิจัยจึงใช้วิธีการวิจัยแบบมีส่วนร่วมแบบผสมผสานวิธีการวิจัย คือ การสำรวจข้อมูลชุมชนร่วมกับการใช้กระบวนการวิจัยตามกิจกรรมเวที รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมเพิ่มเติมตามข้อเสนอในที่ประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อสนองความต้องการของกลุ่มเยาวชน สมาชิกกองทุน กลุ่มสตรี และคนในชุมชน รายละเอียดผลการสำรวจ และการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทำให้ได้ทราบความต้องการของสมาชิก เยาวชนและชุมชนที่มีต่อกองทุนออมทรัพย์ยามาเระห์ รายละเอียด ดังนี้

5.1.1 ผลการสำรวจข้อมูลสมาชิกกองทุน

1. จากการดำเนินการสำรวจข้อมูลสมาชิกกองทุน พบว่า สมาชิกกองทุนส่วนใหญ่เป็นชาย สมาชิกมีทุกช่วงอายุ มากที่สุดที่อายุ 22-28 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มเยาวชน และวัยทำงาน มีระดับการศึกษาทั้งเรียนและไม่เรียนสามัญ ประกอบอาชีพมีทั้ง รับจ้าง ค้าขาย อาชีพประมง และอาชีพอื่นๆ ส่วนใหญ่มีรายได้ 1,000- 12,000 บาท บาท/เดือน

2. ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกนานกว่า 1 ปี รองลงมาตั้งแต่ 6 ถึง 1 ปี
3. ด้านการถือหุ้น พบว่า สมาชิกกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะมีหุ้นส่วนใหญ่ คนละ 1 หุ้น และรองลงมาคนละ 2 หุ้น
4. การฝากเงิน พบว่า ส่วนใหญ่สมาชิกมีการฝากเงิน และมีจำนวนน้อยมากที่ไม่มีการฝากเงิน โดยสมาชิกส่วนใหญ่มีจำนวนเงินฝากกันน้อยมาก คือ อยู่ในช่วง 1,000-1,500 บาท มากที่สุด รองลงมา มีเงินฝาก 1,501-3,000 บาท และมีเงินฝากมากที่สุด 3,600 บาท ขึ้นไป ร้อยละ 2.8
5. ด้านการกู้เงิน พบว่า จำนวนสมาชิกที่ไม่กู้เงินจากกองทุนจะมีสูงกว่าสมาชิกที่มาใช้บริการกู้เงิน โดยสมาชิกที่มาใช้บริการโดยการกู้เงินจากกองทุน ส่วนใหญ่กู้ในวงเงิน 10,000 บาท กับ 7,000 บาท นอกจากนั้นจะกู้วงเงินมีทั้ง 5,000 บาท 1,000 บาท และ 8,000 บาทตามลำดับ โดยมีระยะเวลาการกู้ 12 เดือน มากที่สุด รองลงมา 18 เดือน 10 เดือน และ 1 เดือน ตามลำดับ ซึ่งมีความยืดหยุ่นตามลักษณะการกู้
6. วัตถุประสงค์ของการกู้เงิน พบว่า สมาชิกกองทุนกู้เงินกองทุนส่วนใหญ่ไปใช้เพื่อการลงทุน(ในอาชีพ) มากที่สุด รองลงมา กู้เพื่อค่าใช้จ่ายในครัวเรือน(บริโภค) เพื่อการศึกษาของบุตร เพื่อชำระหนี้สินเดิม ตามลำดับ
7. ด้านการชำระเงินกู้ พบว่า เมื่อสมาชิกทำการกู้เงินจากกองทุนแล้ว สมาชิกของกองทุนส่วนใหญ่สามารถชำระคืนเงินกู้ได้หมด มีบ้างที่ชำระได้บางส่วน แต่ไม่มีใครไม่ชำระเลย ซึ่งเป็นจุดเด่นในระบบการบริหารงาน

5.1.2 ความต้องการของสมาชิก เยาวชนและชุมชนที่มีต่อกองทุนยามาเราะ

จากการจัดเวทีในกิจกรรมที่ 5 ของการวิจัยที่มีการทบทวนผลการดำเนินงานของกองทุนที่ผ่านมา ทุกคนยืนยันข้อดีของกองทุน ที่สำคัญ คือ เป็นการดำเนินงานที่เป็นการช่วยเหลือสมาชิกช่วยเหลือเด็กกำพร้าโดยให้เด็กกำพร้าเปิดบัญชีเอง ทำให้ชาวบ้านมีเงินออมทุกเดือน และเป็นกองทุนของหมู่บ้านที่ปราศจากระบบดอกเบี้ย ทำให้ชาวบ้านมีความสะดวกในการซื้อสินค้า มีความง่ายในการกู้เงิน มีความเป็นธรรม มีการปันผลสู่สมาชิกทุกปี ซึ่งสมาชิกพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับกองทุนในทุกกิจการ

อย่างไรก็ตาม ส่วนหนึ่งจากสมาชิกมีความคิดเห็นว่า การดำเนินงานของกองทุนยังมีข้อเสียบางประการ โดยเฉพาะการไม่มีสำนักงานเป็นที่แน่นอน ทำให้ยากลำบากในการติดต่อกับกองทุน รวมทั้งการไม่มีเจ้าหน้าที่ประจำทำให้การติดต่อสื่อสารติดขัดไปด้วย

ดังนั้น จากเวทีระดมความคิดในกลุ่มสมาชิก กลุ่มเยาวชน และชุมชน เพื่อสะท้อนความ
คาดหวังและความต้องการที่มีต่อกองทุนออมทรัพย์ยามาเระห์ จนสามารถสรุปข้อเสนอต่างๆ ดังนี้

1. ให้เปิดเผยรายกลุ่มเป้าหมายต่างๆ เข้ามาเป็นสมาชิกกองทุนให้มากขึ้น โดยสมาชิกและ
คณะกรรมการร่วมกันรณรงค์และเปิดรับสมาชิกและฝากเงินออมทรัพย์กับกองทุนออม
ทรัพย์ยามาเระห์
2. ให้มีการดำเนินการจัดหาสถานที่ที่เป็นสำนักงานของกองทุนที่เป็นทางการ เพื่อสร้าง
ความมั่นใจแก่สมาชิกและคนในชุมชน
3. จัดให้มีระบบสวัสดิการเจ็บป่วยให้กับสมาชิก และคนในชุมชน
4. สร้างแรงจูงใจ โดยการมีการจับฉลาก เพื่อไปอุมเระฮ์
5. การบริหารจัดการต้องมีการกำหนดวันเก็บค่าหุ้นให้ชัดเจน
6. เป็นหน่วยประสานงานให้มีการพบปะเยาวชนประจำเดือน
7. ประสานงาน/ดำเนินการให้มีการเรียนพิเศษวิชาศาสนาสำหรับเยาวชนประจำเดือน
8. จัดให้มีการอบรมด้านอาชีพสำหรับเยาวชน
9. จัดให้มีการทักษะศึกษาดูงานและกิจกรรมอุมเระห์สำหรับเยาวชน
10. เสนอให้มีกิจกรรมจิตอาสาสำหรับเยาวชน เพื่อให้เยาวชนเกิดความสามัคคี มีความ
ร่วมมือ การมีวินัย มีความรู้ การตรงต่อเวลา ความสัมพันธ์ของครอบครัว โดย
ลักษณะกิจกรรมที่เยาวชนชื่นชอบ คือ ถ่ายดูร็อน เธิยะติกาฟ กิยามุลลัย ฮาลา
เกาะห์อัลกรูราน และกิจกรรมกีฬา(ฟุตบอล_ตะกร้อ_ฟุตซอล) ทักษะศึกษาดูงาน
11. จัดโครงการทักษะศึกษาดูงานสำหรับคณะกรรมการเป็นประจำทุกปี
12. ให้มีผลิตภัณฑ์ที่มาจากกองทุน (ยามาเระห์) เช่น น้ำดื่ม และอื่นๆ
13. คณะกรรมการเสนอให้เปิดประเภทการบริการกองทุนฯ โดยเน้นการบริการปล่อย
สินเชื่อ และมูออรออะห์(ร่วมลงทุน)ในรูปแบบกองทุนตัวเอง
14. ให้มีสโลแกนหรือวิสัยทัศน์ประจำกองทุนฯ
15. ให้เพิ่มจำนวนการออม และปรับลดหุ้นสำหรับสมาชิกทั่วไป
16. มีเวทีรวมผลกรรมการ เพื่อร่วมคิด ร่วมทำ ตั้งเป้าหมายร่วม (เนียด)
17. สมาชิกคาดหวังให้กองทุนออมทรัพย์ยามาเระห์ประสบความสำเร็จในอนาคต

ซึ่งจากข้อเสนอในเวทีต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นี้ จึงตั้งประเด็นการบริหารจัดการ การจัดระบบ
สวัสดิการ ซึ่งเป็นแนวทางของการดำเนินงานของกองทุนในอนาคตได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้

ข้อเสนอแนะในด้านความต้องการของสมาชิก เยาวชนและคนในชุมชนบางประการ ได้มีการดำเนินการดำเนินงานในช่วงปฏิบัติการวิจัย เช่น การกำหนดสโลแกนหรือวิสัยทัศน์ประจำกองทุนฯ การรณรงค์และเปิดรับสมาชิกใหม่ การดำเนินการจัดหาสถานที่เป็นสำนักงานของกองทุนที่เป็นทางการ

5.2 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2. เพื่อศึกษาบทบาทกองทุนออมทรัพย์ยามาระยะกับการพัฒนารายได้ของชุมชน

จากที่นักวิจัยซึ่งเป็นคนในพื้นที่บ้านโคกม่วง ได้สังเกตสภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนที่ชาวบ้านส่วนใหญ่เลิกประกอบอาชีพประมง และหันไปประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ทำการเกษตรโดยการเลี้ยงแพะ ทำนา มีการค้าขายภายในชุมชน มีการอพยพไปทำงานต่างถิ่น ในชุมชนมีปัญหาการว่างงานเป็นอันดับหนึ่ง เพราะไม่มีความรู้ความชำนาญในการประกอบอาชีพได้ ขาดเงินทุนในการประกอบอาชีพ รวมทั้งขาดการส่งเสริมการประกอบอาชีพ ส่งผลกระทบต่อค่าครองชีพในปัจจุบันสูงขึ้นเรื่อย ๆ จนต้องหันไปพึ่งพิงแหล่งเงินทุนนอกระบบ ที่คิดดอกเบี้ยในอัตราสูงจนก่อให้เกิดภาระหนี้สินที่พอกพูนมากขึ้นเรื่อย ๆ นอกจากนี้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้ทำให้โอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนภายนอกทำได้ยาก

ในอดีตอาชีพที่เหมาะสมที่สุดในชุมชน คือ การประมง เพราะส่วนใหญ่คนชายฝั่งจะประกอบอาชีพประมงแต่เนื่องจากได้มีโครงการอนุรักษ์สัตว์น้ำชายฝั่งได้ห้ามการใช้จวนรุนจวนลากทำให้ชาวบ้านทำประมงไม่ได้ อาชีพประมงจึงค่อยๆสูญหายไป ทำให้ปัจจุบันชุมชนหันมาสนใจด้านการค้าขาย ประกอบกับชุมชนปลาหมอเป็นพื้นที่ที่มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีและการประมงปัตตานี ซึ่งเป็นจุดศูนย์กลางการค้าขายเพื่อป้อนตลาดให้กับนักศึกษามากขึ้น จึงคิดเรื่องการค้าขายมากกว่าการประมง บางส่วนก็สนใจอาชีพรับจ้างทั่วไป

ปัจจุบัน คนบ้านปลาหมอมีความสามารถระดับมืออาชีพที่สำคัญ ประกอบด้วย

- อาชีพผู้รับเหมาก่อสร้าง จำนวน 4 คน
- นักธุรกิจ(บริษัทใหญ่ระดับจังหวัด) 1 คน
- ผู้ประกอบกิจการฮัจญ์และอุมเราะห์ 1 คน
- บริษัททัวร์ในประเทศและต่างประเทศ 1 คน
- โรงฆ่าสัตว์ส่งตลาดสด 1 คน
- ช่างเชื่อมเหล็ก 1 คน
- ช่างต่อเรือ(เรือกอกและ เรือท้ายตัด) 1 คน

ด้านข้อมูลทั่วไปของสมาชิกกองทุน

ซึ่งปัจจุบันอาชีพทางเลือกสำหรับคนบ้านปลาหมอที่น่าสนใจ จะเป็นด้านการค้าขาย เช่น เปิดร้านค้า (อาหาร เครื่องดื่ม อาหารทานเล่น) ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลผลการสำรวจสมาชิกกองทุน พบว่าสมาชิกกองทุนส่วนใหญ่เป็นชาย ประกอบอาชีพมีทั้ง รับจ้าง ค้าขาย อาชีพประมง และอาชีพอื่นๆ ส่วนใหญ่มีรายได้ 1,000- 12,000 บาท บาท/เดือน

ด้วยเหตุนี้ทำให้ในชุมชนมีการรวมตัวกันจัดตั้งกองทุนออมทรัพย์ขึ้นมาเราหะห์ซึ่งได้รับการจัดสรรงบประมาณตามโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน (องค์การบริหารส่วนตำบลดอย, 2550) โดยมีเป้าหมายการก่อตั้งเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนระดับหมู่บ้านในรูปแบบปลอดดอกเบี้ยเพื่อสร้างอาชีพ สร้างรายได้ มีการดำเนินการสู่การสร้างสวัสดิภาพและสวัสดิการให้กับชุมชนในพื้นที่ รวมถึงพัฒนาศักยภาพของประชาชนในพื้นที่และเครือข่าย โดยเฉพาะการรวมคนในหมู่บ้านที่มีรายได้น้อยเพื่อให้คนในหมู่บ้านมีโอกาสได้ช่วยเหลือกันในการเงินตามหลักการอิสลามที่อนุญาตให้มีการซื้อขาย และห้ามใช้ระบบดอกเบี้ย (ริบา)

จากกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นในครั้งนี้ ทางนักวิจัยได้มีการสำรวจความคิดเห็นของสมาชิกกองทุน ด้านบทบาทกองทุนออมทรัพย์ขึ้นมาเราหะห์กับการพัฒนารายได้ตามวิถีอิสลามที่อยู่ในระดับมาก ตามตาราง 15 พบว่า สมาชิกมีความเห็นว่าเงินกู้จากกองทุนสามารถเพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัย เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเพื่อการพัฒนาสร้างอาชีพใหม่ เป็นทุนในขยายอาชีพเดิม เป็นต้นทุนการผลิตสินค้า สร้างงานในชุมชน ไปลงทุนประกอบอาชีพ เป็นทุนในการผลิตภัณฑ์ใหม่ ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

ดังนั้น บทบาทกองทุนด้านการพัฒนารายได้ที่ผ่านมา จากการสำรวจวัตถุประสงค์ของการกู้เงิน พบว่า สมาชิกกองทุนกู้เงินกองทุนส่วนใหญ่ไปใช้เพื่อการลงทุน(ในอาชีพ) มากที่สุด เฉพาะกองทุนอนุมัติการสนับสนุนอาชีพเป็นรายคน ซึ่งมีจำนวน 8 คน โดยคณะกรรมการกองทุนจะมีการเยี่ยมเยียนการดำเนินการของสมาชิกเป็นระยะๆ อย่างไรก็ตามในอนาคตกองทุนควรส่งเสริมให้ชาวบ้านเสนอการช่วยเหลือเป็นลักษณะกลุ่ม เช่น กลุ่มข้าวสาร กลุ่มสตรีทำขนม กลุ่มข้าวเกรียบ

นอกจากนี้ จากการจัดเวทีระดมความคิดเห็น และการประชุมร่วมกัน การศึกษาดูงานระหว่างกองทุน ทำให้นักวิจัยสามารถสรุปบทบาทกองทุนออมทรัพย์ขึ้นมาเราหะห์ที่นำไปสู่การสร้างงานสร้างรายได้ให้กับสมาชิกในรูปแบบต่างๆ ดังนี้

1. กองทุนทำหน้าที่ในการกระตุ้นให้สมาชิกมีอาชีพเพื่อเสริมรายได้แก่ครอบครัว และเน้นการไปส่งเสริมอาชีพเพื่อสร้างรายได้โดยการกู้เงินของกองทุน ผลที่เกิดขึ้น ทำให้ชาวบ้านมีการค้าขายเพิ่มรายได้จนปัจจุบัน เช่น ขายข้าวแกง ขายน้ำปั่น ขายลูกชิ้น เปิดร้านค้าชุมชน เป็นต้น

ดังนั้นสมาชิกที่มาจ่ายเงินในลักษณะกู้เพื่อการลงทุนในอาชีพ การสร้างงาน สร้างรายรายได้จึงอยู่ในระดับมาก (ตามตารางที่ 15) โดยข้อดีของกองทุน สมาชิกมีความเห็นว่า กองทุนมีการดำเนินการโดยปราศจากระบบดอกเบี้ย เวลาสมาชิกมีความต้องการในการกู้ทางกองทุนสามารถดำเนินการได้รวดเร็วซึ่งแตกต่างระบบธนาคารหรือกองทุนนอกโดยทั่วไป อีกทั้งสมาชิกมีความสะดวกในการซื้อสินค้าเพราะเพียงการยื่นแบบฟอร์มการซื้อสินค้า ทางกรรมการกองทุนสามารถนำมาพิจารณาและอนุมัติได้ในทันที (ไม่ต้องเป็นเดือนๆ) ทั้งนี้ก็อยู่ในวงเงินที่ทางกองทุนได้กำหนดไว้ โดยวงเงินไม่เกิน 10,000 บาท ประธานสามารถพิจารณาอนุมัติได้ในทันที แต่หากวงเงินมากกว่า 10,000 บาท จำเป็นต้องเข้าพิจารณาอนุมัติระดับกรรมการ ซึ่งใช้เวลาไม่เกิน 2 สัปดาห์ สมาชิกก็สามารถได้รับการช่วยเหลือได้ในทันที

จากการกระตุ้นให้ชาวบ้านมีความคิด การพึ่งตนเอง ส่งเสริมให้สมาชิกพัฒนาฝีมือ เป็นการสร้างความมั่นใจแก่ชุมชน จนทำให้ชาวบ้านมีอาชีพเสริมด้วยการทำขนมมากขึ้น เช่น ขนมข้าวเกรียบ ขนมกะหรี่ปั๊บ และอื่นๆ

2. บทบาทกองทุนด้านการให้ความรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์อิสลาม เช่น การออมเงินในอิสลาม การบริหารกิจการโดยปราศจากดอกเบี้ย การทำธุรกิจในรูปแบบอิสลาม การขายผ่อนในอิสลาม โดยมีการสอนประจำสัปดาห์โดยแทรกความรู้ด้านอาชีพเสริม เพราะ การดำเนินธุรกิจในอิสลามไม่ใช่เพียงต้องการกำไรจากรายได้ที่เพิ่มขึ้นเท่านั้น แต่เป้าหมายสำคัญ คือ เพื่อให้สมาชิกและคนในชุมชนมีการค้าขายที่สามารถสร้างกำไรในโลกหน้าด้วย(ผลบุญ) และทำให้สังคมมีความพึงพอใจ เป็นกระบวนการให้สมาชิกมีความเข้าใจในเศรษฐศาสตร์อิสลาม

3. บทบาทการเป็นที่ปรึกษาให้กับกลุ่มสตรีในชุมชนในด้านศาสนาและอาชีพเสริม รวมทั้งกองทุนสามารถมีบทบาทในด้านการทำให้สมาชิกประเมินความถนัดของตนเอง รวมทั้งประเมินค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นหลังการอบรมอาชีพที่สนใจ และควรมีหน่วยงานอื่นๆเข้ามามีส่วนร่วมด้วย จากการดำเนินงานวิจัยทำให้มีการฝึกอบรมอาชีพกับกลุ่มสตรีจำนวน 26 คน เพื่อให้สมาชิกมีความรู้ด้านอาชีพทำขนมเป็นทางเลือกในการประกอบอาชีพในกลุ่มสตรี โดยการพูดคุยแลกเปลี่ยนแนะนำด้านการประกอบอาชีพให้กับสมาชิกและชุมชนเป็นประจำ

4. กองทุนขามาระห์ มีบทบาทการเป็นศูนย์กลางด้านการออมให้กับสมาชิกและชุมชน เป็นองค์กรให้บริการสินเชื่อด้านอาชีพ ให้กู้เพื่อให้สมาชิกไปทำอาชีพตามความถนัดของตนเอง และจะทำให้เกิดความหลากหลายของอาชีพในชุมชนตามความถนัดและความเหมาะสมของแต่ละคน รวมทั้งเป็นศูนย์กลางเงินเพื่อการลงทุนขนาดเล็กในอนาคตได้ ซึ่งหากมีการดำเนินการที่เงินจำนวนมากพอ ทางกองทุนสามารถไปร่วมลงทุนในกิจการต่างๆตามความต้องการของสมาชิกได้

5. เป็นการเสริมบทบาทมัสยิดในการทำให้คนในชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจในด้านการเงินที่ปลอดภัย การสร้างรายได้สมาชิก เศรษฐกิจของชุมชน ซึ่งเป็นประเด็นที่มัสยิดของชุมชนไม่สามารถที่จะดำเนินการในเรื่องนี้ได้ นอกจากนี้การดำเนินการของกองทุนยังเป็นการผลักดันให้เกิดระบบซากาตในชุมชนด้วยโดยการทำให้อาสาสมัครมีความรู้เรื่องซากาต และเชื่อมโยงระบบซากาตกับมัสยิด การให้ข้อเสนอแนะกับกรรมการมัสยิดเพื่อประกาศอาชีพต่างๆของชุมชน

6. เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้เรื่องการจัดตั้งระบบกองทุน ระบบการรวมหุ้น การออมทรัพย์ และการบริการสินเชื่อ ดังนั้น ชุมชนต่างๆที่ต้องการมีการรวมตัวในการจัดตั้งเป็นกองทุน สามารถที่จะมาปรึกษาได้ เช่น ที่ผ่านมามีการให้คำปรึกษากับมัสยิดบ้านรามวง จนก่อเกิดกองทุนของมัสยิดดารุลฮูดา กองทุนออมทรัพย์ของคณะศิลปศาสตร์และสังคมศาสตร์ มพน. เป็นต้น ซึ่งเป็นการขยายแนวคิดและวิธีการสู่ชุมชนอื่นๆนำไปสู่การสร้างงานสร้างอาชีพของคนในชุมชนนั้นๆต่อไป

5.3 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการกองทุนขามาเราะห์ที่มีวิธีการดำเนินงานแบบอิสลามที่ยั่งยืน

5.3.1 บทเรียนด้านการบริหารกองทุนขามาเราะห์

การบริหารจัดการกองทุนขามาเราะห์ เป็นบทบาทหนึ่งของคณะกรรมการกองทุนที่มีอำนาจหน้าที่และสิทธิในการบริหารกองทุน โดยมีกฎระเบียบของกองทุนเป็นแนวทางการดำเนินงาน ซึ่งการบริหารงานในทัศนะอิสลามนั้นถือเป็นอิบาดะห์(ศาสนกิจ) ที่ต้องอยู่เคียงคู่กับหลักการศรัทธา ซึ่งการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ถือเป็นอิบาดะห์อย่างหนึ่งที่อิสลามส่งเสริมเช่นเดียวกันกับประกอบกิจความดีทั้งหลายด้วย เพราะอิสลามไม่มีการแยกแยะระหว่างเรื่องศาสนากับเรื่องทางโลก ดังนั้น มุสลิมต้องปฏิบัติตามศาสนาอิสลามในทุกด้าน ทั้งด้านหลักศรัทธา สังคม เศรษฐกิจ การศึกษา กฎหมาย จริยธรรม เป็นต้น

การบริหารกองทุนฯ ถือเป็นองค์กรที่มีระบบบริหารทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งมีองค์ประกอบของการบริหาร 4 ด้าน คือ การบริหารคน บริหารจัดการงาน บริหารเงิน และบริหารวัสดุ ในผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อนี้ นักวิจัยขอสรุปบทเรียนตามบทบาทหน้าที่ในด้านต่างๆที่ผ่านมามีดังนี้

1. บทเรียนด้านการบริหารคน

- การบริหารของทีมคณะกรรมการกองทุนขามาเราะห์ เริ่มจากการพูดคุยระหว่างหัวหน้าโครงการวิจัยกับผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และผู้มีบทบาทในสังคม 5 คน โดย

เริ่มจากการพูดคุยแนวคิดในการก่อตั้งกองทุนของชุมชน ซึ่งทุกคนเห็นชอบร่วมกัน จากนั้นจึงมีการสรรหาและคัดเลือกคนที่จะมาเป็นคณะกรรมการจากคนที่มีคุณสมบัติสำคัญ คือ มีความรู้ดี มีความยุติธรรมที่เห็นประโยชน์ส่วนร่วมมากกว่าส่วนตัว มีความเสียสละเวลาในการเข้าร่วมประชุม และมีแนวคิดการพัฒนา ทำงานเพื่อให้กองทุนมีความยั่งยืนได้ไม่ล้มอย่างกองทุนหมู่บ้านที่ผ่านมา ทำให้ได้ทีมงานร่วมจำนวน 12 คน เป็นกรรมการผู้ก่อตั้งในการบริหารกองทุนจนปัจจุบัน

- หลังจากนั้น คณะกรรมการทั้ง 12 คน จึงวางระบบการบริหารจัดการกองทุนโดยมีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน เป็นคณะกรรมการบริหารร่วมประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ นอกนั้นเป็นกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการทุกคนต้องมีความเสียสละด้านเวลาเพื่อทำงานนี้ และทุกคนล้วนแต่มีอุดมการณ์เดียวกันในด้านการพัฒนาชุมชนผ่านการบริหารกองทุน

- การบริหารงานที่ผ่านมาที่มีที่ปรึกษากองทุนจำนวน ๓ คน เป็น ซึ่งทางคณะกรรมการเห็นควรให้มีการเพิ่มสัดส่วนของคณะกรรมการที่ปรึกษากองทุนมากขึ้น

2. บทเรียนด้านการบริหารจัดการงาน

การดำเนินงานของกองทุนมาเราะให้มีการวางระเบียบการบริหารงานที่ชัดเจน คือ

- มีระบบการจัดประชุมคณะกรรมการเดือนละครั้ง เพื่อสรุป ติดตามการทำงานและประเมินการทำงานในรอบเดือน นอกจากนี้ยังมีการประชุมร่วมกันในวาระพิเศษ เช่น การประชุมเพื่อร่วมวางแผนการระดมทุนช่วยเหลือเด็กกำพร้า การพิจารณาอนุมัติสินเชื่อเป็นกรณีๆ การประชุมร่วมกันส่วนใหญ่ประชุมในสัปดาห์แรกของทุกเดือน เวลา 20.00 น. ซึ่งเป็นเวลาหลังละหมาดอีซา ที่ทุกคนสะดวก

- การทำงานของคณะกรรมการกองทุน มีการแบ่งบทบาทหน้าที่คณะกรรมการโดยยึดหลักตามระเบียบ และการดำเนินการตามวาระงานตามมติที่ประชุม ซึ่งจากบทเรียนที่ผ่านมาพบว่า บทบาทหลักๆของคณะกรรมการ ทำหน้าที่ด้านการติดตามหนี้ และแบ่งโซนคณะกรรมการในการประชาสัมพันธ์สมาชิกให้เข้าใจเรื่องกองทุน และการรับฝากเงินหุ้นจากสมาชิกมาฝากที่กองทุน และเพื่อเป็นการบริหารที่อำนวยความสะดวกให้กับสมาชิกเป็นสำคัญ ระหว่างการวิจัยครั้งนี้ จึงมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารสู่สมาชิกที่เข้าถึงมากขึ้น โดยมีการแบ่งทีมคณะกรรมการในการดูแลเป็น 3 โซน คือ โซนที่ 1 เขตบน (เลขานุการกองทุน รับผิดชอบ) เขตกลาง (ประธานกองทุนดูแล) เขตล่าง (กรรมการกอบยา ตีมุง และที่ได้รับมอบหมายดูแล) ทำให้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกที่สะท้อนในเวทีระดมความคิดหวังของสมาชิกและชุมชนที่ต้องการให้การบริหารกองทุนมีการกระจายรูปแบบการ

บริหาร โดยให้มีคณะกรรมการเป็นโชน เพื่อทำหน้าที่ในการจัดเก็บค่าหุ้น การแจกจ่าย
สวัสดิการ เป็นการประชาสัมพันธ์กองทุนสู่ชุมชน

- การบริหารงานของทุนยามาเราะห์ มีหลักสำคัญ ดังนี้

1. เป็นการดำเนินการตามที่ศาสนาอิสลามกำหนดไว้ คือ อิสลามส่งเสริมการค้าขาย
และห้ามดอกเบี้ย
2. สมาชิกทุกคนต้องเข้าใจร่วมกันว่า “หนี้สินนั้นต้องจ่ายคืน” การทำให้สมาชิก
เข้าใจในเรื่องนี้ มีการให้ความรู้ในระดับบุคคลให้เข้าใจตัวต่อตัวระหว่างที่มาขอ
สินเชื่อ และการให้ความรู้และชี้แจงในกลุ่มสตรีในช่วงการบรรยายศาสนา
และชี้แจงในวาระแจ้งเพื่อทราบ ในช่วงการประชุมประจำปี ทำให้การบริหาร
กองทุนมีอัตราหนี้สูญน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนสมาชิก
3. การบริหารงานยึดความโปร่งใส ซื่อสัตย์ มีหลักนิติธรรม
4. การสร้างประโยชน์ต่อสังคม โดยให้สมาชิกเข้าใจระบบการเงินในอิสลาม โดย
นำสิ่งที่ทำอยู่มาอธิบายอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งอิสลามส่งเสริมการออม การ
บริจาค และการช่วยเหลือ

จากอัลกุรอาน อัลลอฮกล่าวว่า “และพวกเจ้าจงช่วยเหลือกันในเรื่องที่
เป็นคุณธรรม และความยำเกรง และจงอย่าช่วยเหลือกันในเรื่องที่เป็นบาป และ
เป็นศัตรูกัน” (ซูเราะห์อัลมาอิดะห์ อายะห์ที่ 2)

หะดีษของท่านนบี คือลัลลุลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม ที่ท่านได้กล่าวว่า

“มนุษย์ที่เป็นที่รักยิ่งของอัลลอฮมากที่สุด คือ มนุษย์ที่สร้างประโยชน์ให้กับ
เพื่อนมนุษย์มากที่สุด”(รายงานโดยอัมรฺ บินอับดุลลอฮ)

รายงานจากท่านอบูฮุร็อยเราะฮ(ร.ฎ) ท่านรอซูลุลลอฮ(ซ.ล) กล่าว
ว่า เมื่อมนุษย์ได้สิ้นชีวิตลงการทำงานของเขาก็ขาดตอน เว้นแต่ 3 สิ่ง ได้แก่ ซอ
ดาเกาะฮญารียะห์ ความรู้ที่ยังประโยชน์ และถูกขอแลสขอดุอาให้
เขา (รายงานโดยมุสลิม)

- ระบบการบริหารงานมีการประชุมสามัญประจำปี กับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นสมาชิก
เพื่อพบปะสมาชิกประจำปี ปีคณูชีประจำปี ปันผลกำไร จัดกิจกรรมมอบสวัสดิการ
สมาชิก พร้อมทั้งถือโอกาสนี้ในการชี้แจงเกี่ยวกับการบริหารงานของคณะกรรมการ ซึ่งมิ
ความจำเป็นอย่างยิ่ง

- มีการสร้างความเข้าใจสมาชิกเกี่ยวกับรูปแบบกองทุนให้มีความชัดเจนให้ได้ โดยเฉพาะเกี่ยวกับกองทุนออมทรัพย์ และการให้บริการสินเชื่อ โดยมีเอกสารแนะนำเกี่ยวกับเนื้อหาของสำนักงานกองทุนฯ ที่ชัดเจน จะทำให้สมาชิกมีความเชื่อมั่นในการดำเนินงานของกองทุน

- ให้สมาชิกมีความเข้าใจเงินหุ้นประจำเดือน โดยให้สมาชิกเข้าใจอย่างต่อเนื่อง

จากการระดมความคิดเห็นของคณะกรรมการกองทุน ต่างมีความคิดเห็นว่า การบริหารจัดการกองทุนมาเราะห์ที่ผ่านมามีข้อดีหลายประการ โดยเฉพาะ กองทุนมาเราะห์สามารถทำให้สมาชิกมีเงินออมเพื่อใช้ยามเหตุฉุกเฉินได้ ทำให้สมาชิกมีเงินออม สามารถนำเงินกองทุนในการสร้างอาชีพ มีระบบการซื้อขายสินค้าตามระบบอิสลามที่ปราศจากดอกเบี้ย อีกทั้งสมาชิกทุกคนสามารถได้รับเงินปันผลได้ทุกปี ทางด้านสังคม พบว่า กองทุนมาเราะห์สามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยมีกองทุนในหมู่บ้าน และที่สำคัญเป็นการสร้างความสามัคคีให้กับชุมชน

ดังนั้น ทางคณะกรรมการจึงคาดหวังอนาคตของกองทุนฯว่า จะมีการขยายเติบโตและมีระบบบริหารที่ดีขึ้นเรื่อยๆ โดยเสนอให้การจัดสวัสดิการแก่สมาชิกในด้านต่างๆ เกิดขึ้นต่อไป

3. บทเรียนด้านการบริหารทางการเงิน

- กองทุนมีหน้าที่การรับฝากเงิน และการปล่อยสินเชื่อเป็นหลัก ดังนั้น เมื่อสมาชิกมีการฝากเงิน ทางกองทุนจะออกสมุดคู่ฝากออมทรัพย์และบันทึกในทะเบียนหุ้นเพื่อเป็นหลักฐานกำกับไว้ แล้วจึงทำการลงบันทึกในสมุดบัญชีเงินสดประจำวัน โดยสมุดคู่ฝากจะอยู่กับสมาชิก ส่วนที่สำนักงานกองทุนจะมีหลักฐานหุ้นและสมุดบัญชีเงินสดประจำวัน สำหรับเงินสดนั้น ทางกองทุนจะนำไปฝากที่ธนาคารโดยเปิดบัญชี 3 คน

ผลที่เกิดขึ้น ทำให้ระบบการบริหารการเงินมีความโปร่งใส สมาชิกมีความเชื่อถือกับกองทุนฯ

อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่ผ่านมา พบว่า การเรียกเก็บเงินผ่อนชำระของลูกหนี้ที่เป็นสมาชิก มีปัญหาในบางรายที่มีการผ่อนชำระช้า ไม่ผ่อนตามเวลา ทำให้การหมุนเวียนเงินให้กับสมาชิกอื่นๆมีปัญหาด้วย ดังนั้น การแก้ปัญหา คือ จำเป็นยิ่งที่กองทุนต้องยึดหลักที่ประชุมและระเบียบ พร้อมมีการวางระบบการติดตามลูกหนี้โดยการแบ่งโซนรับผิดชอบร่วมกันของคณะกรรมการ

4. บทเรียนด้านการบริหารวัสดุ

การดำเนินงานของกองทุน จะประกอบด้วยปัจจัยที่เอื้อในการทำงาน ในประเด็นนี้ทางคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนยังไม่พอใจมากนัก ในเวทีการประชุมสมาชิกจึงมีการเสนอให้กองทุนมีระบบการจัดเก็บเอกสารให้มีความเรียบร้อย มีสำนักงานของตนเอง เพื่อสะดวกต่อสมาชิก มีอุปกรณ์สำนักงานที่พร้อม

5.3.2 แนวทางทางการบริหารจัดการกองทุนขามาระห์ผู้ความยั่งยืน

จากการดำเนินงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในครั้งนี้ ทำให้กองทุนขามาระห์ได้ข้อสรุปแนวทางการบริหารจัดการกองทุนขามาระห์ผู้ความยั่งยืน ดังนี้

1. ให้มีสำนักงานกองทุนอย่างเป็นทางการในอนาคต เพื่อสะดวกในการติดต่อประสานงานของสมาชิกและทำให้การทำงานมีระบบและยั่งยืน
2. มีสโลแกนหรือวิสัยทัศน์ประจำกองทุนฯ ดังนี้
มีสโลแกนของกองทุน

اخلاص دالم أوسها اخلاص دالم برفيكير اخلاص دالم فكرجان
(บริสุทธิ์ใจในความพยายาม บริสุทธิ์ใจในการคิด บริสุทธิ์ใจในการทำงาน)

ให้มีคติประจำกองทุน

دعوة فيكيران اخلاص فكرجان اوسها صبر

3. สร้างความเข้าใจปลูกฝังคณะกรรมการในด้านการทำงานของกองทุนที่ต้องช่วยกันทำให้เติบโตอย่างสม่ำเสมอ และสนับสนุนกัน ทีมงานทำงานให้เต็มศักยภาพ โดยต้องมีการพูดคุยเป็นประจำในที่ประชุมประจำเดือน
4. ต้องมีการพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการกองทุนอย่างต่อเนื่อง เช่น การอบรม การศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศประจำปี
5. จัดระบบการบริหารงานโดยการกระจายรูปแบบการบริหารในลักษณะคณะกรรมการโซน เพื่อทำหน้าที่ในการจัดเก็บค่าหุ้น การแจกจ่ายสวัสดิการ เป็นการประชาสัมพันธ์กองทุนสู่ชุมชน

6. คณะกรรมการควรมีการเร่งบทบาทในด้านการณรงค์ให้ชุมชนมาเป็นสมาชิกกองทุน เพื่อขยายการเปิดรับสมาชิกใหม่ของกองทุนให้เพิ่มขึ้น พร้อมกับการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจ(อะฮวะฮฺ)ให้กับสมาชิกและคนในชุมชนในเรื่องกองทุนบริหารเน้นกำไรต่ำ เพื่อสร้างแรงจูงใจแก่สมาชิกให้ทั่ว ทั้งในรูปแบบเอกสาร การแนะนำ การบอกต่อปากต่อปาก การทำประกาศการรับสมัครสมาชิกใหม่
7. มีระบบการประชุมกรรมการกองทุนเพื่อพิจารณาและมีการประเมินก่อนรับสมาชิกใหม่
8. กองทุนควรมีการลงทุนในรูปแบบมูฏอรอบะห์(ร่วมลงทุน) พร้อมกับการพัฒนาสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นกองทุน เพื่อเป็นทุนในการบริหารอย่างยั่งยืน เช่น การผลิตน้ำดื่มและอื่นๆ
9. การบริหารสมาชิกควรมีความยืดหยุ่น เช่น เพิ่ม หรือปรับลดหุ้นสำหรับสมาชิกทั่วไป ได้โดยพิจารณาจากความสามารถของสมาชิกกองทุน
10. อนาคตกองทุนควรมีการขยายเครือข่ายทั้งพื้นที่และสมาชิกให้มากขึ้น รวมทั้งการขยายประเภทสินค้า เช่น ขยายกลุ่มสมาชิกระดับตาดีกา ประถม มัธยม ตามความสามารถ
11. การบริหารงานต้องมุ่งเป้าหมาย ที่สามารถนำไปสู่การหมุนเงินทุนให้เกิดรายได้มากกว่าปัจจุบัน เป้าหมายสูงสุด คือ ให้จ่ายชากาได้
12. กำหนดเวลาการรับฝากหุ้นที่ชัดเจน เช่น ทุกวันที่ 1-7 ของต้นเดือน
13. มีการประชุมสามัญประจำปี เพื่อเป็นเวทีสมาชิกในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับปันผลประจำปี

5.4 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 4. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสมาชิกและชุมชนที่ยั่งยืนของระบบกองทุนออมทรัพย์

5.4.1 จัดสวัสดิการสมาชิกและชุมชนที่ผ่านมา

บทบาทกองทุนในด้านการจัดสวัสดิการสมาชิกและชุมชนที่ผ่านมา ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งกองทุนมาเมื่อปี 2554 การจัดระบบสวัสดิการสามารถดำเนินการได้หลังจากมีการดำเนินการเปิดกองทุนมาปี 2 ปี โดยการนำกำไรที่ได้จากการบริหารกองทุนมาจัดสรรให้เด็กกำพร้า เด็กยากจนและเด็กเรียนดี 8 % โดยให้สวัสดิการแก่เด็กในรูปแบบการมอบเงินสดเพื่อเป็นทุนการศึกษาและการใส่ชุดใหม่ในวันรายขอ

ประจำปี นอกจากนี้ยังได้สมทบงบประมาณให้กับการดำเนินกิจกรรมเอื้อะติภาพ 10 วันสุดท้ายของเดือนรอมฎอนของชุมชน

บทบาทอีกประการของกองทุน คือ การร่วมมือกับมัสยิดในการระดมทุนเพื่อช่วยเหลือเด็กกำพร้า ซึ่งจัดเป็นประจำทุกปี เพื่อให้เด็กได้มีชุดใหม่ใส่ในวันรายอ โดยที่ปี 60 ที่ผ่านมา ทางคณะกรรมการกองทุนและมัสยิดได้นำเด็กที่ได้รับทุนไปจับจ่ายซื้อเสื้อผ้าด้วยตนเอง โดยสามารถให้ได้ 400-500 บาท/คน มีเด็กที่ได้รับทุนจำนวน 20 คน เป็นเงิน 10,000 บาท ซึ่งสร้างความปลาบปลื้มใจให้กับเด็กและผู้ปกครองเป็นอย่างมาก

สำหรับการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกกองทุน ทางกองทุนจะมีการจัดซื้ออินทผลัม น้ำตาล ข้าวสารและน้ำผลไม้ ให้กับสมาชิกเป็นประจำทุกปี เพื่อเป็นการช่วยเหลือแบ่งเบาภาระของครอบครัวในช่วงเดือนรอมฎอน ซึ่งเป็นเดือนถือศีลอดของพี่น้องมุสลิม

การจัดสรรซากาตของกองทุนมาหาระห์ได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ได้แจกจ่ายให้กับเด็กกำพร้า ม.2 อ.เมือง (12 คน) และ ม.8 อ.หนองจิก 14 คน
2. เปิดบัญชีเป็นทุนการศึกษาเด็กเรียนดี โดยนำข้อมูลจากโรงเรียนที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ปัจจุบัน อยู่ในช่วงอายุประมาณ 7-12 ปี (ระดับประถมศึกษา)

การบริหารจัดการของกองทุนเกี่ยวกับซากาตที่ได้แจกจ่ายให้กับเด็กกำพร้าและที่เป็นทุนการศึกษา สร้างความปลาบปลื้มใจให้กับผู้ปกครองเป็นอย่างมาก

5.4.2 แนวทางการจัดสวัสดิการสมาชิกและชุมชนที่ยั่งยืน

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาในเรื่องนี้ ทางคณะนักวิจัยมีความคิดเห็นว่า บทบาทกองทุนควรจะมีมากกว่านี้ จึงมีการพูดคุยระดับคณะกรรมการและสมาชิกทั้งโดยการสอบถามโดยใช้แบบสอบถาม และการระดมความคิดในเวทีการประชุมคณะกรรมการกองทุน และการประชุมสมาชิก เพื่อศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสมาชิกและชุมชนที่ยั่งยืน

ผลการสำรวจสอบถาม จากตาราง 16 พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นต้องการให้กองทุนจัดสวัสดิการมากที่สุด ดังนี้

1. ให้กองทุนจัดกิจกรรมการสอนเสริมให้เด็กและเยาวชนในชุมชนเป็นประจำ
2. จัดกิจกรรมแหล่งเรียนรู้/ศูนย์พัฒนาการเด็กในชุมชน
3. จัดหาสถานที่สอนอัลกุรอานแก่เด็กและเยาวชน

4. พัฒนากลุ่มผู้นำเยาวชนรุ่นใหม่
5. ฝึกอบรม/ฝึกทักษะประกอบอาชีพ
6. การบริจาคเงินหรือปัจจัยต่างๆเพื่อช่วยสมทบทุนทางกิจกรรมทางศาสนา
7. จัดเงินสวัสดิการการรักษาพยาบาล
8. บริจาคเงินหรือสิ่งของเพื่อช่วยสมทบทุนให้แก่ชุมชน
9. จัดสวัสดิการสินค้าอุปโภคบริโภคให้แก่สมาชิก

นอกจากนี้ ยังมีข้อเสนอความต้องการจากสมาชิกในเวทีการระดมความคิดเห็น ที่มีการเสนอให้คณะกรรมการกองทุนจัดสอนอัลกุรอานสำหรับกลุ่มสตรีและชาย ดังนั้นจึงมีการปฏิบัติการด้านการเรียนการสอนอ่านอัลกุรอานเกิดขึ้นในชุมชน เป็นสวัสดิการในช่วงดำเนินงานวิจัย และมีการดำเนินการในด้านการจัดสวัสดิการต่างๆ ดังนี้

1. จัดระบบสวัสดิการในรูปแบบการให้ความรู้อัลกุรอาน

โดยมีการเรียนการสอนประจำสัปดาห์สำหรับชาวบ้านผู้เข้าร่วม ได้แก่ชาวบ้านที่เป็นเยาวชนชายประมาณ 30-40 คน ผู้หญิงประมาณ 15-20 คน โดยเน้นการเรียนการสอนนั้นอธิบายอัลกุรอานและอัลฮาดิษ

กิจกรรมนี้เกิดขึ้นจากข้อเสนอของทีมวิจัยต่อกรรมการมัสยิดที่ได้รับจากเวทีระดมความคิดของกรรมการกองทุนและทีมวิจัย โดยมีผู้สอนจำนวน ๒ คนคือ 1.ประธานกองทุนขามะเราะห์ 2.อิหม่ามมัสยิด โดยคณะกรรมการกองทุนและคณะกรรมการมัสยิดเป็นผู้เลือกผู้สอนดังกล่าว

ผลการจัดกิจกรรมผู้เข้าร่วมเข้ามอย่างต่อเนื่องสร้างความรู้ความเข้าใจด้านศาสนาเพิ่มและกิจกรรมนี้จัดขึ้นอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

2. จัดระบบสวัสดิการในรูปแบบการให้ความรู้ศาสนาเบื้องต้น

หลังจากมีข้อมูลที่เป็นข้อเสนอของสมาชิกแล้ว ทางนักวิจัยได้นำข้อมูลไปนำเสนอในการประชุมของคณะกรรมการมัสยิด เพื่อให้เกิดการดำเนินโดยเป้าหมายเพื่อให้เด็กมีความรู้เรื่องศาสนา ซึ่งทุกคนเห็นชอบที่จะให้มีการอบรมการสอนเรื่องศาสนาให้กับเยาวชน รวมทั้งในกลุ่มผู้ใหญ่ด้วย จึงมีการเปิดสอนสำหรับเยาวชนที่มีอายุ ๖-๕ เป็นต้นไป ประมาณ 20 คน กลุ่มนี้ทำการสอนที่อาคารโรงเรียนตาดีกาของมัสยิด ทุกวันศุกร์ เวลา 20.00 – 21.30 น. ซึ่งเนื้อหาการสอนเป็นเรื่องที่เน้นการอธิบายอัลกุรอาน หลักการศรัทธา ศาสนบัญญัติ จริยธรรม และกิริยาอาดี โดย

เนื้อหาที่เรียนมาจากข้อเสนอของเยาวชน และคณะกรรมการทุกคนก็เห็นด้วย เช่น ความสำคัญของเยาวชนในอิสลาม บทบาทของเยาวชนในอิสลาม เป็นต้น

การปฏิบัติการสอน ทางหัวหน้าโครงการมีทั้งการใช้สื่อสมัยใหม่ และเนื้อหาที่เป็นปัจจุบัน เช่น การให้เยาวชนดูสถานการณ์ต่างประเทศปัจจุบัน ปัญหาอาชญากรรม เป็นต้น ทำให้ได้รับความสนใจจากเยาวชนอย่างมาก ณ ปัจจุบันมีเยาวชนที่เป็นกลุ่มชายจำนวน 40-50 คน

จากการสังเกตการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียน พบว่า ทำให้เยาวชนเปิดโลกทัศน์มากขึ้น และบางคนจากคนที่ไม่ค่อยคบเพื่อนมาสู่การมีเพื่อนในชุมชน เยาวชนกล้าแสดงออกในเวทีประชุม และที่น่าภูมิใจ คือ การที่เยาวชนมาร่วมในกิจกรรมสาธารณะมากขึ้นกว่าอดีต เช่น เพียงมัสยิด ประกาศเชิญชวน เยาวชนจะออกมาให้ความร่วมมือสูงมาก เช่น กิจกรรมทำความสะอาดบริเวณมัสยิด การสร้างอาคารต่อเติมมัสยิด เยาวชนมีการให้เกียรติผู้ใหญ่เสมอมา และสังเกตพบว่าเยาวชนต้องการให้คนมากระตุ้นในการให้ตนเองอยู่ในแนวทางของศาสนาอิสลาม

3. จัดระบบสวัสดิการในรูปแบบการให้ความรู้อัลกุรอานและสุนนะห์กลุ่มมุสลิมะห์(สตรี)

มีการจัดกลุ่มศึกษาอัลกุรอานประจำสัปดาห์สำหรับผู้ใหญ่สัปดาห์ละ 2 คืน ผู้เข้าร่วมประมาณ 30-40 คน ผู้หญิงประมาณ 15-20 คนโดยเน้นการอ่านอัลกุรอาน โครงการนี้จัดขึ้นที่บ้านประธานโครงการวิจัยเอง ในอนาคตจะจัดขึ้นที่สำนักงานกองทุนฆามาเราะห์ต่อไป

กิจกรรมนี้เกิดขึ้นจากข้อเสนอของทีมวิจัยต่อกรรมการมัสยิดที่ได้รับจากเวทีระดมความคิดของกรรมการกองทุนและทีมวิจัย โดยมีผู้สอนจำนวน ๒ คนคือ 1.ประธานกองทุนฆามาเราะห์ 2.อิหม่ามมัสยิด โดยคณะกรรมการกองทุนและคณะกรรมการมัสยิดเป็นผู้เลือกผู้สอนดังกล่าว

ผลการจัดกิจกรรมผู้เข้าร่วมเข้ามอย่างต่อเนื่องสร้างความรู้ความเข้าใจด้านศาสนาเพิ่มและกิจกรรมนี้จัดขึ้นอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

4. การจัดระบบสวัสดิการแก่เด็กเรียนดีและยากจน

ที่ผ่านมากองทุนเน้นการให้สวัสดิการด้านการศึกษาสำหรับเด็กที่เรียนดีและยากจน ซึ่งในปีที่ผ่านมา (ปี 60) มีเด็กที่ได้รับทุนจำนวน 20 คน เป็นเงิน 10,000 บาท

การระดมทุนช่วยเหลือเด็กกำพร้าประจำปี ได้รับการมีส่วนร่วมจากชาวบ้าน 2 หมู่บ้านเป็นอย่างดีซึ่งชาวบ้านได้มาร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสมทบ ทำให้กิจกรรมนี้เกิดความภาคภูมิใจต่อชาวบ้าน

และผู้ปกครองของเด็กกำพร้าอื่นๆ ทำให้ได้ทุนมาช่วยเหลือเด็กกำพร้าในจำนวนเงินที่เพียงพอในการช่วยเหลือเด็กกำพร้าประจำปี ในเวทีระดมทุนมีการบรรยายพิเศษทำให้ได้ความรู้เกี่ยวกับความประเสริฐของผู้ดูแล และผู้บริจาคเพื่อเด็กกำพร้า

5. การจัดสวัสดิการในรูปแบบอื่นๆ

จากการทัศนศึกษาดูงาน ทำให้นักวิจัยได้แนวทางในการจัดระบบสวัสดิการสมาชิกในอนาคต โดยจะมีการจัดระบบกองทุนชาภาคในรูปแบบอิสลาม เพื่อให้เกิดการช่วยเหลือบุคคล 8 ประเภทที่ได้มีสิทธิรับชาภาค ประกอบด้วย 1.ยากจน 2.ขัดสน 3.ผู้เข้ารับอิสลาม 4. เจ้าหน้าที่ที่จัดการเกี่ยวกับชาภาค 5. ทาสที่จะไถ่ตัวเอง 6. ผู้มีหนี้สิน 7. ผู้พลัดถิ่น 8. บุคคลที่เสียสละตนเองในหนทางของอัลลอฮ

ส่วนประเด็นที่สมาชิกเสนอให้กองทุนมีการดำเนินการเพิ่มเติมในเรื่องการจัดเงินสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลนั้น สืบเนื่องจากกองทุนเน้นการช่วยเหลือทางชีพที่ไม่เน้นกำไรมากนักไม่เหมือนธุรกิจทั่วไป จึงไม่สามารถนำกำไรมาเป็นสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลได้ ทางกองทุนเห็นควรมีการดำเนินการด้านสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลแยกจัดทำเป็นกองทุนสวัสดิการสมาชิกต่างหาก

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการทำวิจัยครั้งนี้ในการวิจัยเรื่อง บทบาทกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ในการพัฒนารายได้สมาชิกตามวิถีอิสลามสู่สวัสดิการชุมชนบ้านโคกม่วงที่ยั่งยืน มีวัตถุประสงค์การวิจัย 4 ประการ คือ เพื่อศึกษาความต้องการของสมาชิก เยาวชนและชุมชนที่มีต่อกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ เพื่อศึกษาบทบาทกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์กับการพัฒนารายได้ของชุมชน เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ที่มีวิธีการดำเนินงานแบบอิสลามที่ยั่งยืน และเพื่อศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสมาชิกและชุมชนที่ยั่งยืนของระบบกองทุนออมทรัพย์สรุปได้ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวบุคคล

การวิจัยเรื่อง บทบาทกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ในการพัฒนารายได้สมาชิกตามวิถีอิสลามสู่สวัสดิการชุมชนบ้านโคกม่วงที่ยั่งยืน ส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 52.8 มีอายุอยู่ในช่วง 22-28 ปี ร้อยละ 30.6 จบการศึกษาระดับการศึกษาประถมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 31.5

ประกอบอาชีพรับจ้างร้อยละ 50.9 รายได้ 1,000-1,800 บาท มากที่สุด ร้อยละ 37.2 ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกนานกว่า 1 ปี ร้อยละ 79.6 เป็นสมาชิกมีจำนวนคนละ 1 หุ่น ร้อยละ 85.2 มีการฝากเงิน ร้อยละ 97.2 และสมาชิกมีจำนวนเงินฝากน้อย 1,000-1,500 บาท ร้อยละ 70.3

สมาชิกที่ไม่กู้เงินร้อยละ 63.9 และมีผู้กู้เงินร้อยละ 36.1 จำนวนเงินของผู้กู้ 10,000 บาท ร้อยละ 12.0 เท่ากัน 7,000 บาท ร้อยละ 12.0 ระยะเวลา 12 เดือน ร้อยละ 24.1

วัตถุประสงค์ของการกู้เงินไปใช้เพื่อการลงทุน(ในอาชีพ) ร้อยละ 18.5 และสมาชิกของกองทุนสามารถชำระคืนเงินกู้ได้หมด ร้อยละ 30.6

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ในการพัฒนารายได้สมาชิกตามวิถีอิสลามสู่สวัสดิการชุมชนบ้านโคกม่วงที่ยั่งยืน

การวิจัยเรื่อง บทบาทกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ในการพัฒนารายได้สมาชิกตามวิถีอิสลามสู่สวัสดิการชุมชนบ้านโคกม่วงที่ยั่งยืน พบว่าสมาชิกมีความเห็นว่าเงินกู้จากกองทุนสามารถเพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัย (สร้าง/ซ่อมแซมในพื้นที่เดิม) ร้อยละ 43.5 และยังเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน

และชุมชนเพื่อการพัฒนาสร้างอาชีพใหม่ ร้อยละ 64.8 พบว่ากู้เงินเพื่อเป็นทุนในขยายอาชีพเดิมอยู่ในระดับมากร้อยละ 54.6 สมาชิกกู้เงินจากกองทุนฯเพื่อไปเป็นต้นทุนการผลิตสินค้า ร้อยละ 36.1

กองทุนฯสามารถสร้างงานในชุมชนทำให้เกิดรายได้ของประชาชน ร้อยละ 44.4 สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการกู้ยืมเงินไปลงทุนประกอบอาชีพร้อยละ 33.3 และสมาชิกกู้ยืมเงินจากกองทุนฯสามารถเป็นทุนในการผลิตสินค้าใหม่ ร้อยละ 41.7

สมาชิกมีความคิดเห็นต้องการให้กองทุนฯจัดสวัสดิการกิจกรรมการส่งเสริมให้เด็กในชุมชน ร้อยละ 54.6 การจัดกิจกรรมแหล่งเรียนรู้/ศูนย์พัฒนาการเด็กในชุมชน ร้อยละ 59.3 การจัดสวัสดิการจัดหาสถานที่สอนอัลกุรอานแก่เด็กและเยาวชน ร้อยละ 72.2 การพัฒนากลุ่มผู้นำเยาวชนรุ่นใหม่ ร้อยละ 51.9 การพัฒนาฝึกอบรม/ฝึกทักษะประกอบอาชีพ ร้อยละ 44.4 การบริจาคเงินหรือปัจจัยต่างๆเพื่อช่วยสมทบทุนทางกิจกรรมทางศาสนา ร้อยละ 38.9 การจัดเงินสวัสดิการค่ารักษาพยาบาล ร้อยละ 49.1 การบริจาคเงินหรือสิ่งของเพื่อช่วยสมทบทุนให้แก่ชุมชน ร้อยละ 35.2 การจัดสวัสดิการสินค้าอุปโภคบริโภคให้แก่สมาชิก ร้อยละ 48.1

นอกจากนี้จากการจัดเวทีต่างๆในกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นในครั้งนี้ ผลการวิจัยสามารถตอบวัตถุประสงค์ได้ทุกประการ สรุปผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. ความต้องการของสมาชิก เยาวชนและชุมชนที่มีต่อกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ พบว่าทางกลุ่มต้องการให้มีการขยายกลุ่มเป้าหมายต่างๆ เข้ามาเป็นสมาชิกกองทุนให้มากขึ้น ดำเนินการจัดหาสถานที่ที่เป็นสำนักงานของกองทุนที่เป็นทางการ จัดให้มีระบบสวัสดิการสมาชิกและชุมชน สร้างแรงจูงใจสมาชิก มีการกำหนดวันเก็บค่าหุ้นให้ชัดเจน เป็นหน่วยประสานงานและจัดกิจกรรมเพื่อเยาวชน จัดให้มีการอบรมด้านอาชีพ มีการทัศนศึกษาดูงาน ให้มีผลิตภัณฑ์ที่มาจากกองทุน เปิดประเภทการบริการกองทุนฯเพิ่มขึ้น มีสโลแกนหรือวิสัยทัศน์ประจำกองทุน เพิ่มจำนวนการออม และปรับลดหุ้นสำหรับสมาชิกทั่วไป มีเวทีรวมพลกรรมการเพื่อให้ประสบความสำเร็จในอนาคต
2. บทบาทกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์กับการพัฒนารายได้ของชุมชน พบว่า กองทุนจะมีบทบาทในรูปแบบต่างๆ คือ 1. การทำหน้าที่ในการกระตุ้นให้สมาชิกมีอาชีพเพื่อเสริมรายได้แก่ครอบครัว และเน้นการไปส่งเสริมอาชีพเพื่อสร้างรายได้โดยการกู้เงินของกองทุน 2. บทบาทด้านการให้ความรู้เรื่องเศรษฐศาสตร์อิสลาม 3. บทบาทการเป็นที่ปรึกษาให้กับกลุ่มสตรีในชุมชนในด้านศาสนาและอาชีพเสริม 4. มีบทบาทการเป็นศูนย์กลางด้านการออมและเป็นศูนย์กลางการเงินเพื่อการลงทุนขนาดเล็กของชุมชนในอนาคตได้ 5. เป็นการเสริมบทบาทมัสยิดในการทำให้คนในชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจในด้านการเงินที่ปลอดดอกเบี้ย การสร้างรายได้สมาชิก เศรษฐกิจของชุมชน 6. เป็น

ศูนย์กลางการเรียนรู้เรื่องการจัดตั้งระบบกองทุน ระบบการรวมหุ้น การออมทรัพย์และการบริการสินเชื่อ

3. แนวทางทางการบริหารจัดการกองทุนมาาระยะที่สี่ความยั่งยืน พบว่า สามารถทำได้โดยการให้กองทุนมีสำนักงานกองทุนอย่างเป็นทางการเพื่อสะดวกในการติดต่อประสานงานของสมาชิกและทำให้การทำงานมีระบบและยั่งยืน มีสโลแกนหรือวิสัยทัศน์ประจำกองทุนฯ สร้างความเข้าใจปลูกฝังคณะกรรมการในด้านการทำงานของกองทุนที่ต้องช่วยกันทำให้เติบโตอย่างสม่ำเสมอและสนับสนุนกัน ต้องมีการพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการกองทุนอย่างต่อเนื่อง จัดระบบการบริหารงานโดยการกระจายโซน รับผิดชอบในด้าน การณรงค์ให้ชุมชนมาเป็นสมาชิกกองทุน มีระบบการประชุมกรรมการกองทุนเพื่อพิจารณาและมีการประเมินก่อนรับสมาชิกใหม่ กองทุนควรมีการลงทุนพร้อมกับการพัฒนาสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นกองทุน การบริหารสมาชิกควรมีความยืดหยุ่น การขยายเครือข่ายทั้งพื้นที่และสมาชิกให้มากขึ้น รวมทั้งการขยายประเภทสินค้า การบริหารงานต้องมุ่งเป้าหมายที่สามารถนำไปสู่การหมุนเงินทุนให้เกิดรายได้มากกว่าปัจจุบัน เป้าหมายสูงสุด คือ ให้จ่ายชากาตได้ กำหนดเวลาการรับฝากหุ้นที่ชัดเจน มีการประชุมสามัญประจำปี
4. แนวทางการจัดสวัสดิการสมาชิกและชุมชนที่ยั่งยืน พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นต้องการให้กองทุนฯ จัดสวัสดิการมากที่สุดหลายประการ ดังนั้นจึงมีการปฏิบัติการด้านการเรียนการสอนอ่านอัลกุรอานเกิดขึ้นในชุมชน เป็นสวัสดิการในช่วงดำเนินงานวิจัย และมีการดำเนินการในด้านการจัดสวัสดิการต่างๆ คือ จัดระบบสวัสดิการในรูปแบบการให้ความรู้อัลกุรอาน การให้ความรู้ศาสนาเบื้องต้น การให้ความรู้อัลกุรอานและสุนนะห์ในกลุ่มมุสลิมะห์(สตรี) จัดระบบสวัสดิการแก่เด็กเรียนดีและยากจน รวมทั้งการจัดสวัสดิการในรูปแบบอื่นๆ เช่น การจัดระบบสวัสดิการสมาชิก การจัดเงินสวัสดิการค่ารักษาพยาบาล

อภิปรายผล

บทบาทกองทุนออมทรัพย์มาาระยะในการพัฒนารายได้สมาชิกตามวิถีอิสลามสู่สวัสดิการชุมชนบ้านโคกม่วงที่ยั่งยืน ตามวัตถุประสงค์พบว่า ส่วนใหญ่สมาชิกกองทุนฯจะเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง เกิดจากผู้ชายเป็นหัวหน้าครอบครัวมีความรู้ความเข้าใจและมีอำนาจในการตัดสินใจที่เข้ามาเป็นสมาชิก และพบว่า มีอายุอยู่ในช่วง 22-28 ปี เกิดจากคนที่มีอายุน้อยมีความรู้เข้าใจมากกว่าคนที่มีความสูงอายุน้อยกว่าตามลำดับ

ส่วนใหญ่สมาชิกของกองทุนฯมีการศึกษาระดับการศึกษาประถมศึกษาตอนต้นมาก เนื่องจากเกิดจากสภาวะครอบครัวมีลูกมาก มีรายจ่ายสูงต้องช่วยครอบครัวทำงานมีความรู้ร้น้อยไม่มีโอกาสและบวกกับความคิดของคนรุ่นเก่าไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนมากนักรองลงมาระดับมัธยมศึกษา มีเป็นบางส่วนที่ได้ศึกษาและประถมศึกษาตอนปลายรองลงมาไม่ได้เรียนหนังสือ ส่วนน้อยที่ได้ศึกษาจนถึงระดับสูงขึ้นตามลำดับ

สมาชิกกองทุนฯพบว่า ประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุดเกิดจากคนในพื้นที่ที่ต้องออกไปทำงานนอกพื้นที่แบบหาเช้ากินค่ำเพราะงานในพื้นที่ไม่มี มีแต่อาชีพประมงแต่ก็ส่วนน้อยที่จะทำอาชีพนี้เพราะเกิดจาทรัพยากรทางทะเลมีน้อยในสมัยนี้และอาชีพค้าขายเช่น ขายให้ตลาด ร้านขายของชำ อีกส่วนหนึ่งอาชีพอื่นๆเช่น รับราชการ พนักงานของรัฐ ครู และอาชีพเกษตรกรรมไม่มีเพราะพื้นที่ไม่มีให้การเพาะปลูก

พบว่า รายได้ของสมาชิกพบว่า 1,000-1,800 บาท มากที่สุด แต่เมื่อเทียบกับรายจ่ายภายในครอบครัวทั้งค่าเล่าเรียนของบุตรค่าใช้จ่ายประจำวันและรายจ่ายทางสังคมอีกส่วนใหญ่รายได้จึงไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย

ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกนานกว่า 1 ปี เนื่องจากกองทุนฯมีการจัดตั้งมานานกว่าหนึ่งปีกว่าและมีส่วนน้อยที่เป็นสมาชิกใหม่เพราะประชาชนบางคนยังไม่เข้าใจในกองทุนฯ สมาชิกกองทุนฯมีจำนวนคนละ 1 หุ้น เกิดจากรายได้ของสมาชิกที่มีรายได้น้อย รองลงมากคนละ 2 หุ้น สำหรับสมาชิกที่มีรายได้มาก และทุกคนส่วนใหญ่มีการฝากเงินเพื่อเป็นงบประมาณให้การจัดสรรให้แก่สมาชิกของกองทุนฯ และสมาชิกมีจำนวนเงินฝากประมาณ 1,000-1,500 บาท ต่อหนึ่งหุ้น รองลงมา 1,501-2,000 บาท 2,001-3,000 บาท 3,600 บาทขึ้นไปตามความสามารถในการออมของสมาชิก ทุกคนต้องฝากเงินกับกองทุนฯเดือนละหนึ่งร้อยบาทตามเงื่อนไขของสมาชิกเพื่อเก็บสะสมให้แก่สมาชิกและตามจำนวนหุ้นของสมาชิก

สมาชิกกองทุนฯส่วนใหญ่ไม่ได้กู้เงินจากกองทุนฯเนื่องจากการที่สมาชิกที่จะต้องกู้เงินต้องมีความจำเป็นจริงและมีผู้กู้เงินส่วนน้อยที่จำเป็นไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของตนจำนวนเงินของผู้กู้ 10,000 บาท 7,000 บาท ตามที่ขอกู้เงินและในการชำระหนี้ส่วนใหญ่จะอยู่ในระยะเวลา 12 เดือน 18 เดือน 10 เดือนตามจำนวนวงเงินของสมาชิกที่กู้ไป

วัตถุประสงค์ของการกู้เงินไปใช้เพื่อการลงทุน(ในอาชีพ) ในการซื้ออุปกรณ์หรือเครื่องมือทำมาหากิน รองลงมาเพื่อค่าใช้จ่ายในครัวเรือน (บริโภค) รองลงมาเพื่อการศึกษาของบุตร และรองลงมาเพื่อชำระหนี้สินเดิมและสมาชิกของกองทุนสามารถชำระคืนเงินกู้ได้หมดและชำระได้บ้างบางส่วน

บทบาทกองทุนออมทรัพย์ยามาเระกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบ้านโคกม่วง พบว่า กองทุนฯสามารถพัฒนาที่อยู่อาศัย (สร้าง/ซ่อมแซมในพื้นที่เดิม) ให้กับสมาชิกทำในพื้นที่ที่มีบ้านอยู่ที่ดีจากเดิมและเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเพื่อการพัฒนาสร้างอาชีพใหม่ ทำให้มีอาชีพทำกัน

ทุกคนไม่แต่หัวหน้าครอบครัวคนเดียวเช่น ค้าขาย ประมง แม่บ้านรวมกลุ่มทำผลิตภัณฑ์ก็โอปะ(ข้าวเกรียบปลา)สามารถสร้างรายได้ได้และมีประชาชนส่วนหนึ่งกู้เงินเพื่อเป็นทุนในขยายอาชีพเดิมอยู่ในระดับมาก เช่นค้าขาย ประมง กลุ่มแม่บ้านทำก็โอปะ(ข้าวเกรียบปลา) ทำให้สร้างงานในชุมชนทำให้เกิดรายได้ของประชาชนและสมาชิกกองทุนฯ เป็นผลมาจากประชาชนที่มีอาชีพเดิมอยู่แล้วบวกกับประชาชนที่ต้องกู้เงินจากกองทุนฯ ไปประกอบอาชีพใหม่ทำให้ประชาชนส่วนน้อยมีรายได้ที่เกิดจากเงินกองทุนฯ ประชาชนมีงานทำให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความแข็งแกร่งของสมาชิกและประชาชนในพื้นที่ สถาบันการเงินในระดับหมู่บ้านรวมทั้งเป็นการให้การศึกษากับประชาชนให้รู้จักบริหารเงินให้เป็นประโยชน์มากที่สุด และนำไปสู่การพัฒนาประชาชนในชุมชน โดยเฉพาะการรวมคนในหมู่บ้านที่ยากจน เพื่อให้คนยากจนเหล่านี้มีโอกาสช่วยเหลือกันในการเงิน

สมาชิกต้องการให้กองทุนฯการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกในด้านต่างๆ เช่น สวัสดิการกิจกรรมการสอนเสริมให้เด็กในชุมชน การจัดกิจกรรมแหล่งเรียนรู้/ศูนย์พัฒนาการเด็กในชุมชน การจัดสวัสดิการจัดหาสถานที่สอนอัลกุรอานแก่เด็กและเยาวชน การพัฒนากลุ่มผู้นำเยาวชนรุ่นใหม่ การพัฒนาฝึกอบรม/ฝึกทักษะประกอบอาชีพ การบริจาคเงินหรือปัจจัยต่างๆเพื่อช่วยสมทบทุนทางกิจกรรมทางศาสนา การจัดเงินสวัสดิการคำรักษาพยาบาล การบริจาคเงินหรือสิ่งของเพื่อช่วยสมทบทุนให้แก่ชุมชน การจัดสวัสดิการสินค้าอุปโภคบริโภคให้แก่สมาชิก อยู่ในระดับมากที่สุด สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ต้องการสำหรับประชาชนในพื้นที่และสมาชิกกองทุนฯ สามารถทำให้การดำเนินชีวิตของประชาชนดีขึ้น เนื่องจากช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่และยังช่วยลดปัญหาความยากจนในหมู่บ้านได้ทั้งนี้ยังช่วยแก้ไขปัญหาด้านการเงินในระดับหมู่บ้านให้ดีขึ้น

ปัญหาอุปสรรค

ปัญหาอุปสรรคของทีมวิจัย

การดำเนินกิจกรรมตลอดระยะเวลาที่ผ่านมามีปัญหา อุปสรรคของทีมวิจัยในเรื่องของเวลาว่างหรือวันหยุด ไม่ตรงกัน เช่น วันหยุดสมาชิกส่วนใหญ่จะหยุดในวันศุกร์แต่ทีมวิจัยจัดเวทีกิจกรรมในวันเสาร์-อาทิตย์ ซึ่งเป็นวันหยุดราชการของผู้วิจัยทำให้เป็นปัญหากับผู้ร่วมกิจกรรม เนื่องจากทีมวิจัยเป็นครูสอน และอาจารย์มหาวิทยาลัย และยังมีบางคนในทีมวิจัยได้ย้ายที่อยู่ออกจากพื้นที่ ทำให้การจัดกิจกรรมต่างๆ ดิฉันบ้างประการ และทำให้การสรุปผลการดำเนินกิจกรรมต่างๆ และรวบรวมข้อมูลนั้นล่าช้าไปบ้าง แต่อย่างไรก็ตามทีมวิจัยพยายามดำเนินการสุดความสามารถ และสำเร็จไปด้วยดี และมีแนวทางการแก้ปัญหาโดยจัดกิจกรรมในตอนเย็นของวันศุกร์ ซึ่งทุกคนสะดวกในการเข้าร่วม

ด้านการดำเนินงานของกองทุน สืบเนื่องจากทำวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการไปพร้อมๆ กับภาคปฏิบัติการ อุปสรรคต่างๆของการดำเนินงานของกองทุนในช่วงแรก เช่น กองทุนยังไม่มีสำนักงาน

เป็นที่แน่นอนในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ความยากลำบากในการติดต่อระหว่างสมาชิกกับกองทุนฯ ปัญหาเหล่านี้ถูกไขระหว่างการจัดกิจกรรม และการเปลี่ยนแปลงหลายประการ

การเปลี่ยนแปลงหลังการจัดกิจกรรม

ด้านการดำเนินงานของกองทุน

1. กองทุนมีระบบระเบียบการบริหารจัดการที่ดีขึ้นเป็นระยะๆ โดยทางกองทุนพยายามยกระดับให้เป็นระบบด้านต่างๆ เพื่อความพร้อมในการดำเนินการจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ได้ในอนาคตต่อไป ส่วนกรรมการและสมาชิกมีความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบและระเบียบของกองทุนเพิ่มมากยิ่งขึ้น

2. ปัจจุบันกองทุนฯ ได้ขยายไปหมู่บ้านอื่น โดยผ่านการประชาสัมพันธ์และประกาศรับสมัครเพื่อเป็นสมาชิกกองทุนได้ การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์โดยใช้กิจกรรมต่างๆ ที่ผ่านมา และประชาสัมพันธ์ผ่านสมาชิกที่มีอยู่แล้ว

3. กองทุนฯ มีสำนักงานกองทุนฯ อย่างเป็นทางการในปัจจุบันได้ ตามข้อเสนอของกรรมการสมาชิก และชุมชนได้

4. ก่อนการจัดกิจกรรมกองทุนอนุมัติในวงเงิน 7000 บาทต่อครอบครัวในทุกกรณี ซึ่งสมาชิกที่อยู่ในครอบครัวเดียวกันมีสิทธิกู้ได้ 1 คนเท่านั้น หลังมีการดำเนินการวิจัยและที่นักวิจัยมีการพัฒนาระบบกองทุน การบริการให้สินเชื่อมีความยืดหยุ่น โดยเฉพาะด้านอาชีพเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการก่อตั้งกองทุนที่เน้นช่วยเหลือสมาชิกและชุมชนให้มีรายได้เสริม ดังนั้นรูปแบบการบริหารจัดการจึงมีการอนุมัติให้กับสมาชิกที่มาขอกู้เพื่อไปลงทุนประกอบอาชีพกรณีพิเศษในวงเงินที่สูงกว่าปกติ เช่น กู้ไปเปิดร้านขายของชำ อนุมัติในวงเงิน 20,000 บาท กู้ไปเปิดร้านขายข้าวต้ม เสื้อผ้าขายพ่อน อนุมัติในวงเงิน 15,000 บาท การซื้อเรือขนาดเล็ก ซื้ออุปกรณ์เข้าร้าน อุปกรณ์ทำการประมง อุปกรณ์ซ่อมเรือ อนุมัติในวงเงิน 10000 บาท ซื้อวัว เลี้ยงเป็นอาชีพ ซื้อรถมอเตอร์ไซด์พ่วงขายอาหารเข้า ขายเครื่องสำอาง อนุมัติในวงเงิน 10000 บาท ทั้งนี้ลูกหนี้ที่ได้รับความยืดหยุ่นนี้ทางคณะกรรมการพิจารณาแล้วว่าสามารถผ่อนชำระได้ทันตามสัญญา

5. จากเวทีระดมความคิดเห็นในกลุ่มเยาวชน ทางกลุ่มเยาวชนมีการเสนอให้กองทุนจัดอบรมด้านอาชีพ หลังจากนั้นงานวิจัยได้ทดลองจัดอบรมด้านอาชีพตามความต้องการของเยาวชนโดยเฉพาะเยาวชนกลุ่มสตรี ซึ่งมีความต้องการอบรมด้านการทำขนม ทางกองทุนจึงเสนอแผนการอบรมอาชีพให้กลุ่มสตรีโดยประสานการสนับสนุนงบประมาณจากเครือข่ายนักธุรกิจและนอกพื้นที่ที่มีจิตบริจาค จึงได้งบประมาณ จำนวน 60,000 บาท สามารถจัดอบรมอาชีพทำขนมระยะเวลา 10 วัน จาก

งานวิจัย พบว่า ชาวชนไม่มีความสนใจด้านอาชีพมากนัก แต่สนใจให้กองทุนเข้ามามีบทบาทในด้าน การส่งเสริมจริยธรรมเป็นหลัก

6. บทบาทกองทุนกับการพัฒนารายได้ให้กับสมาชิกกองทุนควรมีบทบาทในการให้กู้เพื่อให้ สมาชิกไปทำอาชีพตามความถนัดของตนเองได้ดีกว่าการที่กองทุนมาอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกเพื่อทำ อาชีพเสริม ซึ่งจากการอบรมด้านอาชีพที่ผ่านมาทำให้ได้บทเรียนอาชีพที่เขาเลือกต้องมีความ หลากหลายตามความถนัดและความเหมาะสมของแต่ละคน

7. ด้านเอกสาร ก่อนวิจัยเมื่อสมาชิกมีความต้องการสินเชื่อ ทางประธานจะอนุมัติทันทีโดย ไม่มีหลักฐานเอกสาร ทำให้เกิดภาวะเสี่ยงทางการเงินสูงและการติดตามหนี้ทำได้ยาก หลังการวิจัย ทุกคนที่มีความต้องการสินเชื่อจะมีเอกสารประกอบชัดเจน เช่น มีคำร้องคำขอซื้อสินค้าแบบสามัญ (ตามเอกสารแนบ) มีหนังสือแจ้งหนี้ กรณีสมาชิกไม่ผ่อนชำระตามสัญญาในช่วง 3 เดือนติดต่อกัน

8. คณะกรรมการมีความรับผิดชอบต่อกองทุนมากขึ้น จากเดิมที่คณะกรรมการไม่ค่อยไม่ เข้าใจและเชื่อมั่นการดำเนินงานของทุน แต่ภายหลังจากมีการประชุมกรรมการอย่างสม่ำเสมอ มีการ พุดคุยเรื่องกองทุนทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการไปศึกษาดูงาน ทำให้มีการปรับระบบ การบริหารโดยให้สิทธิพิเศษแก่กรรมการในการให้กู้ยืมในวงเงินที่สูงกว่าสมาชิก (สมาชิกวงเงินไม่เกิน 7000 บาท แต่กรรมการไม่เกิน 20,000 บาท) โดยไม่ต้องระบุในระเบียบ ซึ่งเป็นสิทธิพิเศษของการ ร่วมในการบริหารและเป็นการบริการจากความเสียสละโดยยึดหลักความเป็นธรรมเป็นที่ตั้ง

9. การรับรู้ของชาวบ้านในด้านการบริหารกองทุนอยู่ในวงจำกัด ภายหลังจากการดำเนินงานวิจัยที่ มีกระบวนการชี้แจงงานวิจัย มีการเรียกประชุมสมาชิก ทำให้ชาวบ้านมีการตื่นตัว และต้องการศึกษาใคร่รู้ ว่ากองทุนมีการดำเนินงานอย่างไร จึงมีชาวบ้านมาร่วมเรียนรู้และสอบถามเกี่ยวกับกองทุนมากขึ้น และนำมาสู่การสมัครเป็นสมาชิกกองทุนมากขึ้น จากก่อนวิจัยมีสมาชิก 120 คน หลังการวิจัย 168 คน (ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2561)

10. ทำให้ชาวบ้านมีความเชื่อถือในการดำเนินงานของกองทุน โดยมีสมาชิกที่มีการสมัคร สมาชิกและเน้นการออมโดยไม่มีการกู้ยืมใดๆ จำนวนหลายคน

11. การบริหารกองทุน สามารถสร้างอาชีพใหม่แก่คนในชุมชนมากขึ้น เช่น มีการกู้ไปเปิด ร้านขายของชำ กู้ไปเปิดร้านขายข้าวต้ม การซื้อเรือขนาดเล็ก ซื้ออุปกรณ์เข้าร้าน อุปกรณ์ทำการ ประมง อุปกรณ์ซ่อมเรือ ซื้อวัวเลี้ยงเป็นอาชีพ ซื้อรถพ่วงขายอาหารเช้า ขายเครื่องสำอาง เสื้อผ้า ขายผ่อน เป็นต้น

ด้านบทบาทกองทุนต่อความสัมพันธ์กับชุมชน

1. หัวหน้าโครงการวิจัยได้เป็นที่ปรึกษาให้กับมัสยิด ซึ่งเดิมในชุมชนแห่งนี้นักวิชาการกับ องค์กรศาสนามักจะไม่สามารถทำงานร่วมกันได้

2. เกิดความร่วมมือระหว่างกองทุนฯ กับมัสยิดอย่างเหนียวแน่นเพื่อเยาวชน โดยหัวหน้าโครงการ ได้กลายเป็นกรรมการที่ปรึกษาของมัสยิด ทำให้มีการนำเรื่องที่เยาวชนเสนอความต้องการให้มีการสอนเรื่องศาสนาแก่ตนเอง ทำให้เกิดการจัดกิจกรรมในชุมชน ดังนี้

- กรรมการมัสยิดเห็นชอบและมีการดำเนินการสอนเยาวชนอาทิตย์ละ 1 ครั้ง (คืนวันศุกร์) มีเยาวชนชายเข้ามาศึกษาประมาณ 40-60 คน ซึ่งเดิมไม่มีการดำเนินการสอนเยาวชนในชุมชน ซึ่งเนื้อหาที่มีการสอนประกอบด้วย เรื่องการอ่านอัลกุรอาน ความรู้เรื่องการอธิบายอัลกุรอาน หลักกฎหมายในศาสนาอิสลาม(ฟิกส์) หลักศรัทธา(เตาฮีด) หลักจริยธรรม(อัคลาค) โดยมีครูผู้สอน 7 คน ประกอบด้วย คณะกรรมการกองทุน คณะกรรมการมัสยิด และผู้รู้ในชุมชน ทำการเรียนการสอนที่มัสยิดคารุลนาอิม บ้านปลาหมอ

- มีการเรียนการสอนประจำสัปดาห์สำหรับชาวบ้านผู้เข้าร่วม ได้แก่ชาวบ้านที่เป็นเยาวชนชายประมาณ 30-40 คน ผู้หญิงประมาณ 15-20 คน โดยเน้นการเรียนการสอนนั้นอธิบายอัลกุรอานและอัลหะดีษ ซึ่งกิจกรรมนี้เกิดขึ้นจากข้อเสนอของทีมงานวิจัยต่อกรรมการมัสยิดที่ได้รับจากเวทีระดมความคิดของกรรมการกองทุนและทีมงานวิจัย โดยมีผู้สอนจำนวน 2 คน คือ 1.ประธานกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ 2.อิหม่ามมัสยิด โดยคณะกรรมการกองทุนและคณะกรรมการมัสยิดเป็นผู้เลือกผู้สอนดังกล่าว

ผลการจัดกิจกรรมผู้เข้าร่วมเข้ามาอย่างต่อเนื่องสร้างความรู้ความเข้าใจด้านศาสนาเพิ่มขึ้นและกิจกรรมนี้จัดขึ้นอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

3. มีการจัดกิจกรรมร่วมในช่วง 10 วันสุดท้ายของเดือนรอมฎอน โดยการจัดเอี๊ยะติกาฟ(การดำรงอยู่ในมัสยิดโดยมีเจตนาเพื่อการภักดีต่ออัลลอฮ์)สำหรับเยาวชนและผู้สนใจ ซึ่งการจัดการของกองทุนสนับสนุนด้านการเงินในการจัดกิจกรรม โดยเยาวชนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ ซึ่งผู้มีจิตศรัทธาสามารถมาสนับสนุนและบริจาคเงินได้ที่คณะกรรมการโครงการเอี๊ยะติกาฟ(การดำรงอยู่ในมัสยิดโดยมีเจตนาเพื่อการภักดีต่ออัลลอฮ์) กิจกรรมนี้มีเยาวชนชายและสัปปุรุษเข้าร่วมประมาณ 40-60 คน กิจกรรมนี้ก่อนวิจัยมีการลงทะเบียนมีค่าใช้จ่าย แต่หลังการวิจัยเข้ามาในชุมชนทำให้มีคนในชุมชนร่วมบริจาคจำนวนมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อชุมชน

1. สมาชิกกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ ต้องการการให้กองทุนฯ มีการจัดฝึกอบรมการประกอบอาชีพให้กับคนในชุมชนและสมาชิกกองทุนฯ มีการปล่อยเงินกู้ให้มากขึ้น และ

ให้มีการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกและประชาชนในชุมชนเพื่อให้สมาชิกและประชาชนในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งควรมีการศึกษาวิจัยและมีการร่วมดำเนินงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

2. ชุมชนควรเรียนรู้ในการมาร่วมเป็นสมาชิกของกองทุนออมทรัพย์มาเราะห์ให้มากที่สุด เพื่อนำไปสู่การสร้างงานสร้างรายได้ในอนาคต
3. ชุมชนอื่นๆที่สนใจในการดำเนินงานด้านการจัดตั้งกองทุนชุมชนหมู่บ้าน สามารถมาศึกษาเรียนรู้กับกองทุนออมทรัพย์มาเราะห์เพื่อเรียนรู้กระบวนการทำงาน การบริหารจัดการ การจัดระบบเอกสาร และการทำให้กองทุนมีความยั่งยืนได้

ข้อเสนอต่อ สกว.

1. สกว.ควรมีการสนับสนุน โครงการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกองทุนในพื้นที่อื่นๆต่อไป เพื่อให้กองทุนสามารถเกิดขึ้นในทุกชุมชน เป็นการยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของคนในสังคม
2. สกว.ควรขยายให้มีการวิจัยเพื่อหาแนวทางการจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือเครือข่ายนักวิจัยเพื่อท้องถิ่นต่อไป เพื่อให้เครือข่ายชาวบ้านมีระบบการช่วยเหลือกัน และยกระดับเครือข่ายนักวิจัยสู่ระดับประเทศต่อไป
3. สกว.ฝ่ายนโยบายชาติและความสัมพันธ์ข้ามชาติ ควรมีการศึกษาวิจัยด้านการประเมินกองทุนต่างๆที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล เพื่อให้กองทุนชุมชนมีความเข้มแข็งอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนควรเข้ามาส่งเสริมและสนับสนุนต่อยอดกลุ่มกองทุนออมทรัพย์มาเราะห์ให้มีศักยภาพและบทบาทในด้านการส่งเสริมอาชีพและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบ้านโคกม่วงต่อไป
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน ควรมีการนำองค์ความรู้จากงานวิจัยสู่การขยายและใช้ประโยชน์ในพื้นที่อื่นๆต่อไป
3. กองทุนต่างๆในพื้นที่หมู่บ้านมีจำนวนมากทั้งที่เกิดขึ้นเองโดยการรวมของชุมชน และมีที่เกิดจากนโยบายรัฐบาลสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังนั้น รัฐบาลควรมีการสนับสนุนต่อยอดกับกองทุนทั้งจากชุมชนรวมกลุ่มเองและกองทุนหมู่บ้านที่เห็นผลการดำเนินงานชัดเจนเพื่อนำไปสู่ความยั่งยืนของกองทุนในชุมชนอย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

คณะกรรมการการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง.(2547).นานคำถามเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.

กรุงเทพ: สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,สำนักงาน.2554.เอกสารประกอบแผนพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11(2555-2559).กรุงเทพฯ:[ม.ป.พ.].

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ,สำนักงาน.2544.ชุดยอคกองทุนหมู่บ้านดีเด่น

ระดับอำเภอ.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ดอกเบี๋ย.

จะหา จงหล้า และจะอื้อ จะเก่า.กรรมการหมู่บ้านห้วยทรายขาวจังหวัดเชียงราย.2548.สัมภาษณ์(10

กรกฎาคม 2548).

ชัยศ อัมสุวรรณ.2543.การพัฒนารูปแบบการศึกษาชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน.กรุงเทพฯ:

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คำริ จะแล และจะอื้อ จะเก่า.กรรมการหมู่บ้านห้วยทรายขาวจังหวัดเชียงราย.2548.สัมภาษณ์.

(24 กรกฎาคม 2548).

โพะ จะแล และนาอื้อ จงหล้า.กรรมการหมู่บ้านห้วยทรายขาวจังหวัดเชียงราย.2548.สัมภาษณ์.

(17 กรกฎาคม 2548).

พิมพ์พร นพวงศ์.2546.การมีส่วนร่วมของกรมกองทุนหมู่บ้านในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน อำเภอ

เชียงแสน จังหวัดเชียงราย: กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

พิมาน วงศ์อภัย.2533.ปัจจัยส่งเสริมให้องค์กรประชาชนสามารถพึ่งตนเอง: กรณีศูนย์บริการสมาชิก

นิคมสร้างตนเองโนนสังข์ อำเภอโนนสังข์ จังหวัดอุดรธานี.กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ภูมิธรรม เวชยชัย .2527.ศัพท์พัฒนาเพื่อนชุมชนและสังคม.สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัย

ขอนแก่น.ขอนแก่น:หจก.ขอนแก่นการพิมพ์จำกัด.

สุข จะแล.กรรมการหมู่บ้านห้วยทรายขาวจังหวัดเชียงราย.2548.สัมภาษณ์.(17กรกฎาคม2548).

สุข จะแลและจะหา จองหล้า.กรรมการหมู่บ้านห้วยทรายขาวจังหวัดเชียงราย.2548.สันภาษณ์.

(3กรฎาคม2548).

สมร ศรีศิริ.2546.ทักษะของการพัฒนากรในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน.วิทยานิพนธ์ปริญญา
สังคมศาสตรัฒบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย.

เสรี พงศ์พิศ.2544.แนวคิด แนวปฏิบัติ ประสการณักองทุนหมู่บ้านสวัสดิการชุมชน.กรุงเทพฯ:
เจริญวิทย์การพิมพ์.

สำราญ ชัยวงศ์.(2545).การประเมินผลโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง: กรณีศึกษา จังหวัด
ลำพูน. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตรั.

อารีย์ เชื้อเมืองพาน,มนตรี สิงหواره,เริงชัย ต้นสุชาติ,วิชัย ต้นวัฒนาภูถ และอำภา วิรัตน์พฤกษ์.2547.

การศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เหมาะสมในการบริหารจัดการกองทุนชุมชน
ในเขตพื้นที่โครงการหลวง.เชียงใหม่:มูลนิธิโครงการหลวง.เชียงใหม่: มูลนิธิโครงการหลวง.

องค์การบริหารส่วนตำบลดอยง.2550.สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลดอยง.
[ม.ป.ท.:ม.ป.พ.]

อารมณั นิลวิสุทธั.2544.ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุน โครงการแก้ไขปัญหา
ความยากจน (กข.ขจ.) ประจำหมู่บ้าน: กรณีศึกษาอำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี. กรุงเทพฯ:
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตรั.

อภิชัย พันธเสน และ ดวงมณี เลาวกุล.(2537).ระบบการศึกษากับชุมชน: กรอบแนวคิดและข้อเสนอ
เพื่อการศึกษาวิจัย: กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ภาคผนวก

เอกสารประกอบการดำเนินงาน

กองทุนขามาระห์

7.สิทธิและหน้าที่ของกลุ่มออมทรัพย์ฯ

- 1.ทางกลุ่มออมทรัพย์ฯจะรับผิดชอบทรัพย์สินของสมาชิก พร้อมมีสัญญารับประกัน
- 2.การปันผล ทางกลุ่มออมทรัพย์ฯจะปันผลปีละ 1 ครั้ง ตามหลักการของกฎอรรถบะฮ์ทั่วไป

8.การประกันสัญญาซื้อขาย

- 1.บุคคลที่ได้รับความเชื่อถือจากคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ
- 2.หลักประกันจะใช้ หลักทรัพย์/รถจักรยานยนต์/รถยนต์ หรือตามความเห็นชอบของคณะกรรมการกองทุนฯ
- 3.หลักฐานเอกสาร หรือหนังสือสัญญาที่รัฐบาลยอมรับ

9.หลักฐานการซื้อขาย

- 1.สำเนาทะเบียนบ้าน จำนวน 1 ฉบับ (ฉบับถ่ายเอกสาร)
- 2.บัตรประจำตัวประชาชน จำนวน 1 ฉบับ (ฉบับถ่ายเอกสาร)

10.สมุดบัญชีต่างๆ

- 1.เมื่อสมุดคู่ฝากสูญหาย โปรดแจ้งเจ้าหน้าที่ พร้อมจ่าย 30 บาท เพื่อออกสมุดคู่ฝากเล่มใหม่
- 2.เมื่อสมุดบันทึกการชำระเงินสูญหาย โปรดแจ้งเจ้าหน้าที่ พร้อมจ่าย 15 บาท เพื่อออกสมุดบันทึกการชำระเล่มใหม่
- 3.ให้นำสมุดคู่ฝาก หรือสมุดบันทึกการชำระเงิน ทุกครั้งที่ต้องการชำระหรือผ่อน

11.เวลาทำการของสำนักงานกลุ่มออมทรัพย์

วันที่ 1-15 ของทุกเดือน

12.เจ้าหน้าที่ที่ติดต่อได้โดยตรง

086-9567942

เอกสารแนบ

กองทุนออมทรัพย์ขามาระ
บ้านบางปลาหมอ(บ้านโคกม่วง)

KOPERASI AL-THAMARAH

سندوق الثمرة كوالا فلما بفكولفاوه

086-9567942

1.สถานที่ก่อตั้ง

ที่อยู่ บ้านบางปลาหมอ(โคกม่วง) หมู่ที่ 8 ต.ตุง
อ.หนองจิก จ.ปัตตานี 94170
วันที่ก่อตั้ง 25 มิถุนายน 2554

1432 24 رجب

2.วัตถุประสงค์

1. เพื่อช่วยเหลือสมาชิกและสังคม
2. เพื่อสนับสนุนการค้าขายตามหลักการอิสลาม
3. เพื่อให้สอดคล้องตามหลักการขออิสลามด้านการเงินและการค้าขาย
4. เพื่อส่งเสริมระบบของชะกาด ในการช่วยเหลือแก่ผู้ยากจน
5. เพื่อเป็นศูนย์กลางของการออมทรัพย์ และการลงทุนตามหลักอิสลาม
6. เพื่อหลีกเลี่ยง ห่างไกลจากการใช้ระบบดอกเบี้ยในการค้าขาย

3.คุณสมบัติของสมาชิก

1. เป็นสมาชิกกองทุนด้วยความสมัครใจ พร้อมให้ความเชื่อมั่นต่อกองทุนฯ

2. เป็นผู้ที่เข้าใจและเห็นชอบ กับวัตถุประสงค์ของกองทุนฯ และพร้อมที่จะปฏิบัติตามมติของกองทุนฯ

3. มีความเสถียร และพร้อมจะปฏิบัติตามกฎระเบียบของกองทุนฯ ทั้งนี้เพื่อความเจริญเติบโตของกองทุนฯ

4.การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์

1. ขึ้นใบสมัครแก่เจ้าหน้าที่กองทุนฯ
2. ต้องผ่านการพิจารณาความเห็นชอบของคณะกรรมการกองทุนฯ
3. ชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้าให้แก่กองทุนฯ คนละ 30 บาท พร้อมจะได้รับสมุดคู่ฝากเงินออมทรัพย์ฯ
4. ชำระค่าหุ้น หุ้นละ 100 บาท ประจำทุกเดือน อย่างสม่ำเสมอภายในวันที่ 1 - 10 ของทุกเดือน

5.การถอนหุ้น/การขาดจากภาพสมาชิก

1. สมาชิกจะถอนเงินหุ้น/ฝากไม่ได้ เว้นแต่ต้องครบ 1 ปี จากการเป็นสมาชิกของกองทุนฯ
2. สามารถถอนหุ้น/เงินฝาก เมื่อเสียชีวิตหรือประสบอุบัติเหตุ

3. ไม่คิดกำไร ถ้าการเป็นสมาชิกของกองทุนฯ ไม่ครบ 3 เดือน

4. ถอดเงินคืนได้ เมื่อขาดจากการเป็นสมาชิกของกองทุนฯ

6.สิทธิและหน้าที่สำหรับสมาชิก

1. ต้องชำระค่าหุ้นประจำทุกเดือน
2. ปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบ และมติของกองทุนฯ
3. หากมีข้อสงสัยใดๆ เกี่ยวกับกองทุนฯ ให้ติดต่อเจ้าหน้าที่โดยตรง
4. สมาชิกสามารถถอนเงินฝากตามข้อบังคับที่กำหนดไว้
5. สมาชิกสามารถซื้อสินค้าจากกองทุนฯ เมื่อเป็นสมาชิกของกองทุนฯ 6 เดือน (นับตั้งแต่วันที่สมัครเป็นสมาชิกของกองทุนฯ)
6. สมาชิกสามารถยื่นใบคำขอ เพื่อซื้อสินค้าจากกองทุนฯ (ระบุประเภทและราคาสินค้า)
7. ควรเข้าร่วมประชุมสามัญประจำปี
8. ควรจ่าย/ผ่อน ตามที่กำหนดในสัญญาเช่าซื้อ

กองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ บ้านบางปลาหมอ (บ้านโคกม่วง)

KOPERASI AL-THAMARAH صندوق الثمرة كوالا فلما بغكولفلوه

หมู่ที่ 8 ตำบลคุดยง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี 94170

T. TUKYUNG A.NUNGCHIK CH.PATTANI 94170

คำขอซื้อสินค้าแบบสามัญ

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรียน ผู้จัดการกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ บ้านบางปลาหมอ(บ้าน โคกม่วง)

ข้าพเจ้าขอเสนอ คำขอสินเชื่อซื้อสินค้า บริการต่อกองทุนฯ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล สถานภาพสมาชิก

☒ ชื่อ - นามสกุล.....ชื่อเล่น.....เลขที่บัญชี.....

อายุ.....ปี เลขที่บัตรประชาชน.....จบการศึกษา.....

ที่อยู่.....หมู่ที่.....ซอย/ตรอก.....ถนน.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....เบอร์โทร.....

☒ ที่อยู่ ปัจจุบัน.....เบอร์โทร.....

สถานภาพ ☐ โสด ☐ สมรส ☐ หม้าย

อาชีพ ☐ ข้าราชการ ☐ รับจ้าง ☐ อื่นๆ.....

☒ สถานที่ทำงาน.....อำเภอ.....จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....รายได้..... บาท/ ต่อเดือน

คู่สมรสชื่อ.....อาชีพคู่สมรส.....รายได้..... บาท/ ต่อเดือน

มีบุตรทั้งหมด.....คน ชาย.....คน หญิง.....คน กำลังศึกษา.....คน ระดับอนุบาล.....คน

ระดับประถมศึกษา.....คน ระดับมัธยมศึกษา.....คน ระดับอุดมศึกษา.....คน

ข้าพเจ้าเคยซื้อสินค้าบริการจากกองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ ☐ เคย จำนวน.....ครั้ง ☐ ไม่เคย

2. แผนการซื้อสินค้า

☒ สินค้าที่ต้องการ ประเภทสินค้า.....จำนวน ราคา.....บาท

3. แผนการชำระ

☒ ชำระเป็นงวดละ.....บาท จำนวน.....งวด รวมราคาที่ซื้อ.....บาท

4. หลักคำประกัน

๒ เงินหุ้นในกองทุนออมทรัพย์ฯ มาเราะห์ เลขที่บัญชี.....จำนวนเงิน.....บาท

๒ อื่นๆ.....

5. ผู้ค้ำประกัน

๒ ชื่อ - นามสกุล.....อายุ.....ปี เลขที่บัตรประชาชน.....

ที่อยู่.....หมู่ที่.....ชอก/ ตรอก.....ถนน.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....

6. คำยินยอมของกลุ่มสมรส

๒ ข้าพเจ้านาย/นาง.....เป็นสามี/ภรรยาของนาย/นาง.....

ได้อนุญาตให้ นาย/นาง.....ซื้อสินค้าจาก กองทุนออมทรัพย์ฯ มาเราะห์

เบอร์โทรศัพท์กลุ่มสมรส.....

ลงชื่อ..... กลุ่มสมรส
(.....)

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ข้อความที่ได้แจ้งไว้เป็นความจริง และถ้าหากข้าพเจ้าได้ใช้เงินผิดวัตถุประสงค์ตามที่ได้อินคำขอไว้ โดยมีได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการดำเนินการกลุ่มออมทรัพย์ฯ ข้าพเจ้าจะต้องชำระเงินคืนทั้งเงินต้นพร้อมค่าบริการที่ค้างกับกองทุนออมทรัพย์ฯ อยู่ทั้งหมดให้ทันที โดยมีพักค้ำเงินถึงระยะเวลาที่ระบุไว้ในสัญญาขอซื้อสินค้า.

ลงชื่อ.....ผู้ขอซื้อสินค้า
(.....)

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่
(.....)

ลงชื่อ.....ผู้ค้ำ
(.....)

ลงชื่อ.....พยาน
(.....)

ลงชื่อ..... ผู้อนุมัติ
(.....)

ผู้จัดการกองทุนออมทรัพย์ฯ

กองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ บ้านบางปลาหมอ(บ้านโคกม่วง)

KOPERASI AL-THAMARAH صندوق الثمرة كوالا فلما بغكولفلوه

หมู่ที่ 8 ตำบลคุดยง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี 94170

T. TUKYUNG A.NUNGCHIK CH.PATTANI 94170

แบบฟอร์มการขอเป็นสมาชิก

กองทุนออมทรัพย์ยามาเราะห์ บ้านบางปลาหมอ(บ้านโคกม่วง)

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้อ1. ข้าพเจ้า.....อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....เบอร์โทร.....

บิดาชื่อ.....มารดาชื่อ.....สามี/ภรรยาชื่อ.....

มีบุตรจำนวน.....คน (ชาย.....คน หญิง.....คน) สถานที่ทำงาน.....

อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....เบอร์โทร.....

ข้อ2. ข้าพเจ้าขอแสดงความจำนงสมัครสมาชิกกองทุนฯ โดยขอชำระค่าหุ้นแรกเข้าเป็นเงิน.....บาท
และ ชำระค่าหุ้นเป็นประจำเดือน เดือนละ.....บาท

ข้อ3. ข้าพเจ้าทราบข้อความในระเบียบของกองทุน เกี่ยวกับขั้นตอนการรับสมัครสมาชิก และเห็นชอบใน
วัตถุประสงค์ของทุน และข้าพเจ้าสัญญาว่าจะปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบและมติของกองทุนทุกประการ

(ลงชื่อ).....ผู้สมัครสมาชิก

(.....)

(ลงชื่อ).....ผู้รับสมัคร

ความเห็นของประธานกองทุนออมทรัพย์ฯ

.....
.....
.....

กองทุนออมทรัพย์ขามะเราะห์ บ้านบางปลาหมอ(บ้านโคกม่วง)

KOPERASI AL-THAMARAH صندوق الثمرة كوالا فلما بغكو لفلو

หมู่ที่ 8 ตำบลดอย อำเภอนงจิก จังหวัดปัตตานี 94170

T. TUKYUNG A.NUNGCHIK CH.PATTANI 94170

ใบผ่อนชำระ

เลขที่.....

สมาชิกเลขที่.....

ผู้ค้าประกัน.....

ประเภทสินค้า.....

ทุน.....ราคาขาย.....เงินคาวน.....

ผ่อนเดือนละ.....เฉลี่ยทุน-เดือน.....เฉลี่ยกำไร-เดือน.....

ชื่อ/สกุล.....ที่อยู่.....หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....เบอร์โทรศัพท์.....ระยะเวลา.....เดือน

ผ่อนงวดแรกวันที่.....วันทำสัญญา.....วันหมดสัญญา.....

ยอดกำไร.....

งวดที่	ว.ค.ป.	เดือน	ยอดชำระ	เงินคงเหลือ	หมายเหตุ
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					

[illegible]

สมุดบันทึกการชำระเงิน
กองทุนออมทรัพย์ธนาคารแห่งประเทศไทย บ้านบางปลาหมอ(โคกม่วง)

สัญญาเลขที่.....
ชื่อ.....จังหวัด.....
ชนิดสินค้า.....
ราคาซื้อ.....บาท ผ่อนเดือนละ.....บาท
ระยะเวลา.....เดือน
ผ่อนงวดแรก.....
ผ่อนงวดสุดท้าย.....

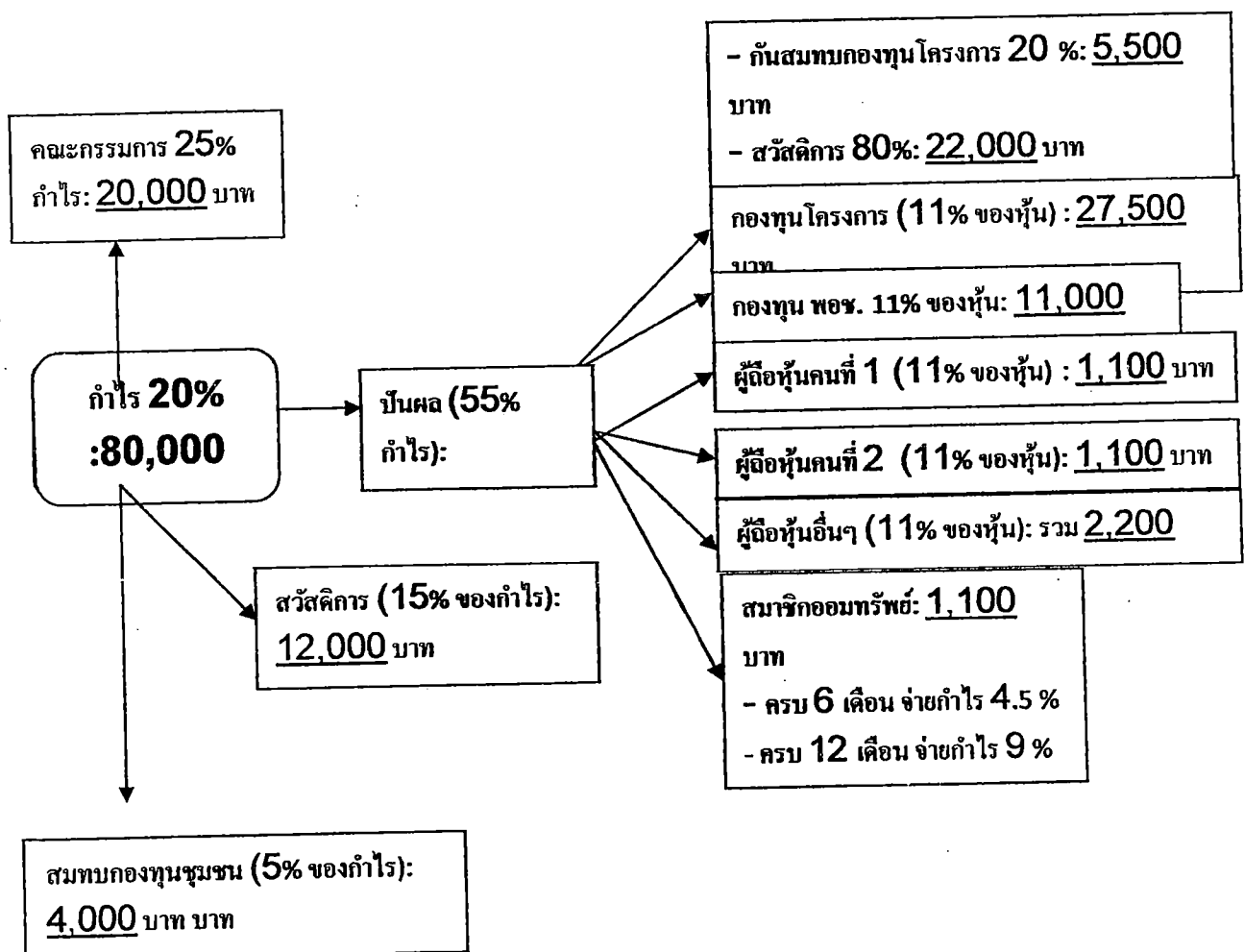
โปร่งใส ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม สร้างประโยชน์ต่อสังคม

งวดที่	ว/ด/ป	เอกสาร เลขที่	ผ่อน / บาท	คงเหลือ	เจ้าหน้าที่	งวดที่	ว/ด/ป	เอกสาร เลขที่	ผ่อน / บาท	คงเหลือ	เจ้าหน้าที่
1						15					
2						16					
3						17					
4						18					
5						19					
6						20					
7						21					
8						22					
9						23					
10						24					
11						25					
12						26					
13						27					
14						28					

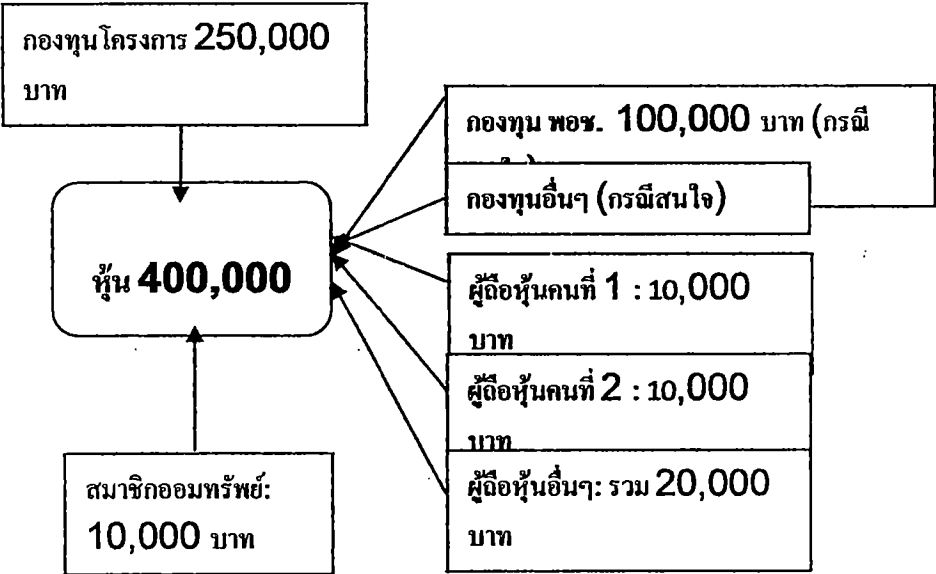
ระบบไฟแนนซ์ชุมชน

1. การระดมหุ้น
2. การออมทรัพย์
3. การลงทุน
4. การจัดสรรผลกำไร
5. การจัดระบบสวัสดิการ

การจัดสรรผลประกอบการ

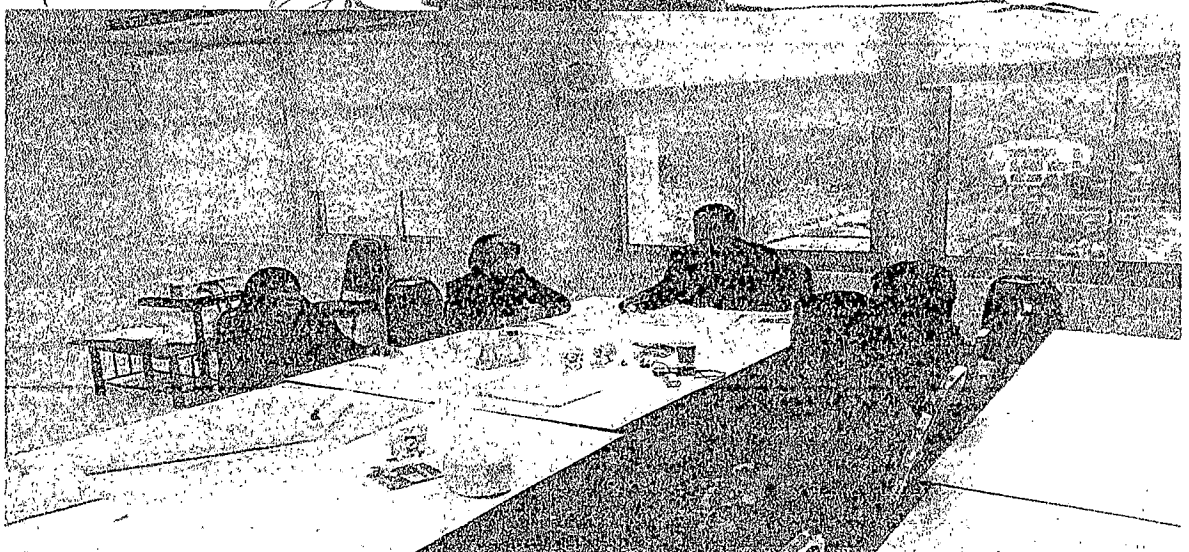
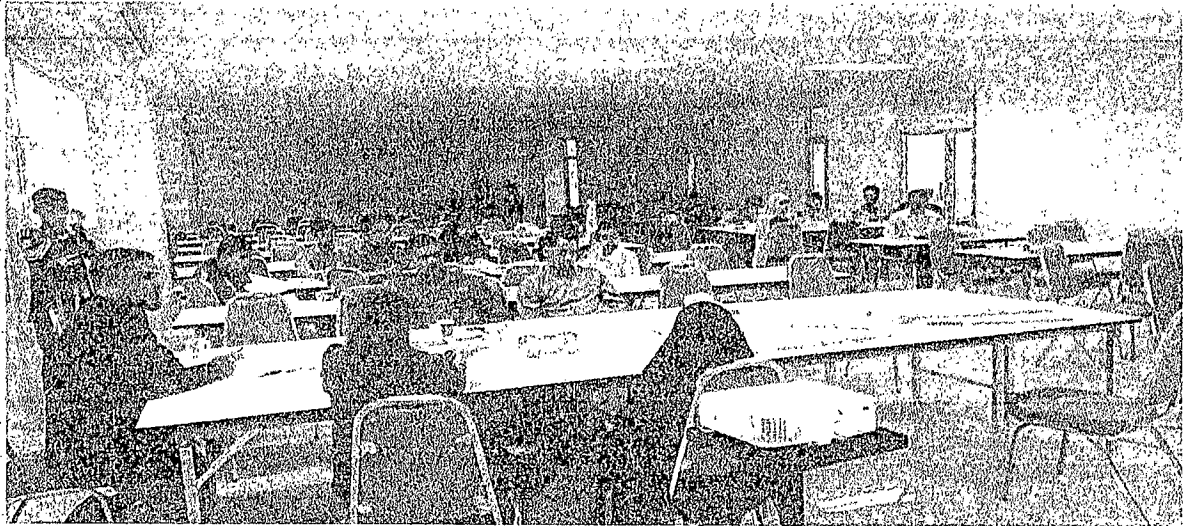
การระดมทุนและออกมทรรพ์

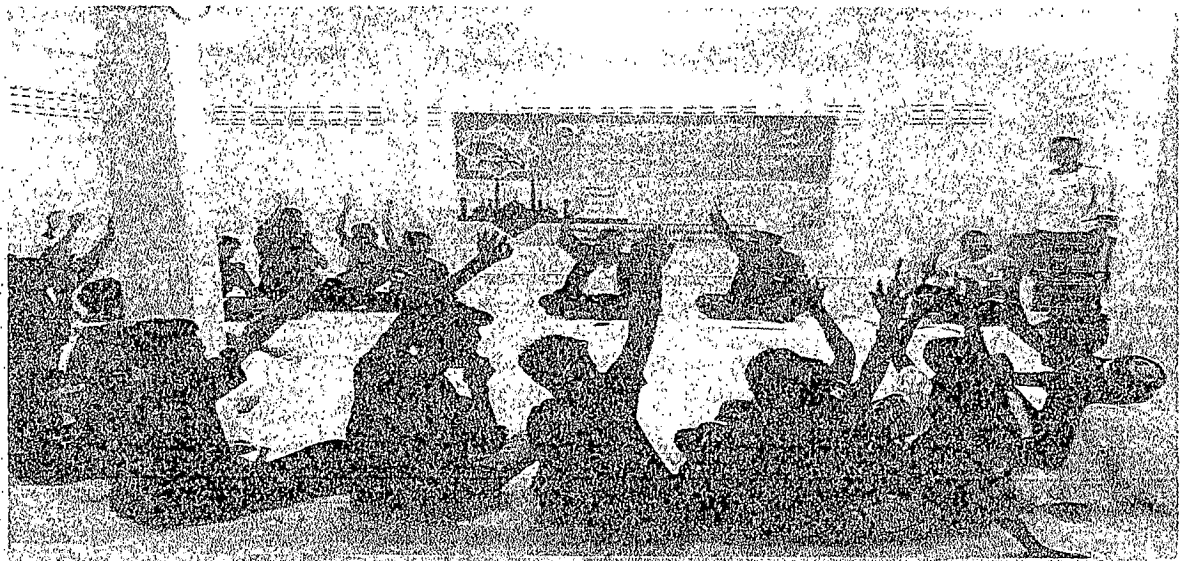
ประมวลภาพการดำเนินงาน

ประมวลภาพการดำเนินงานวิจัยระยะที่ 1

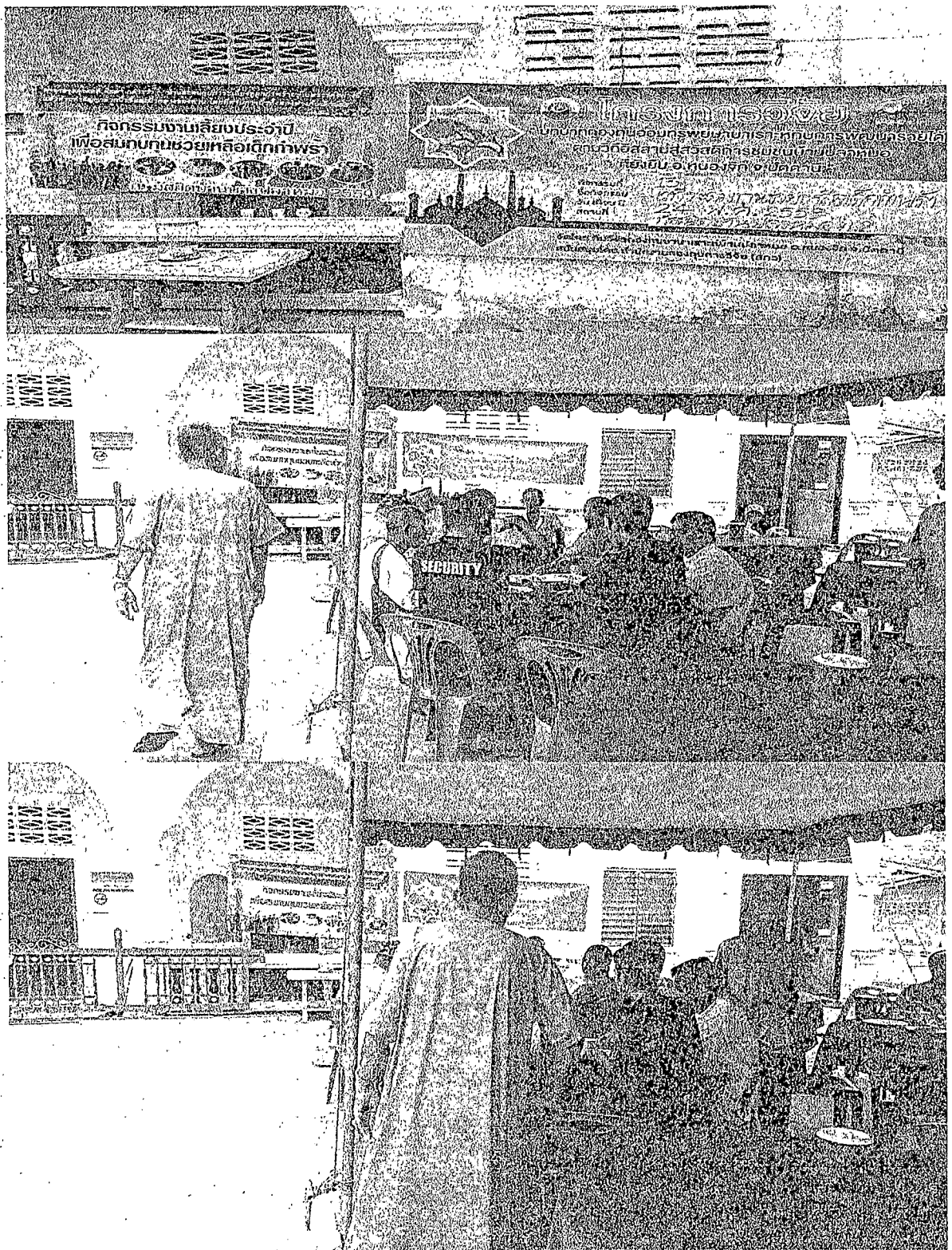
เวทีเตรียมพร้อมนักวิจัยในการบริหารโครงการ

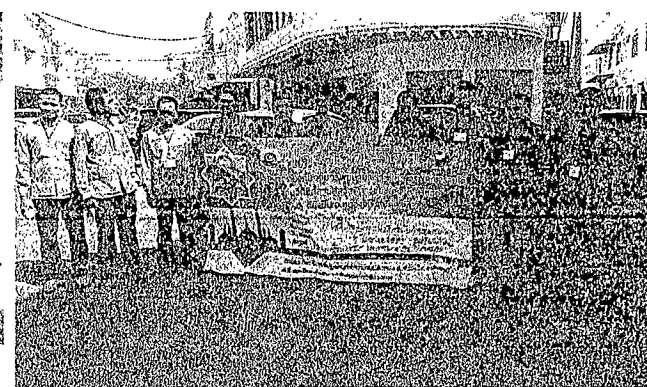
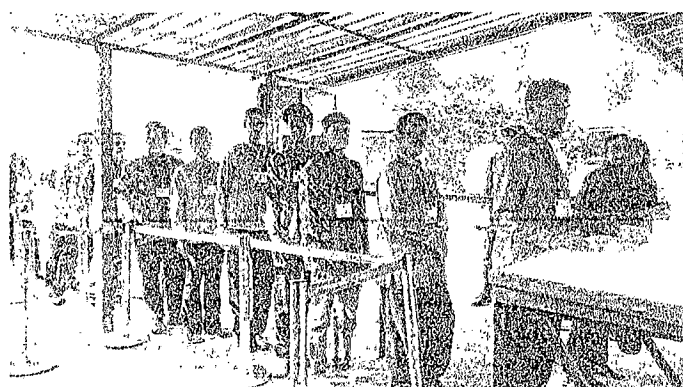
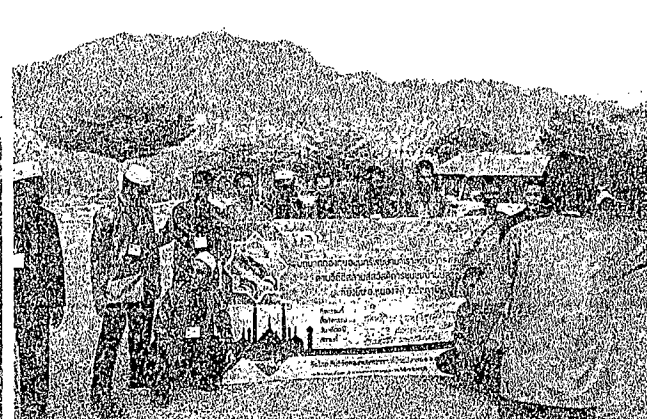
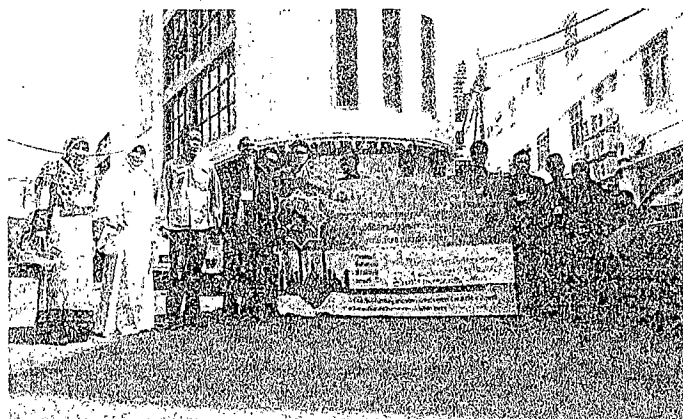
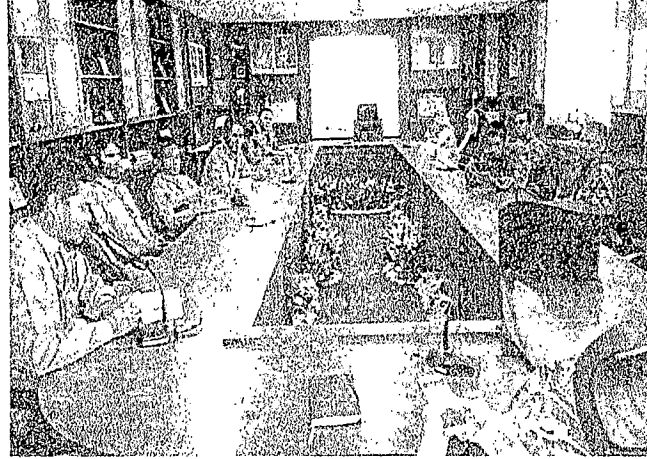
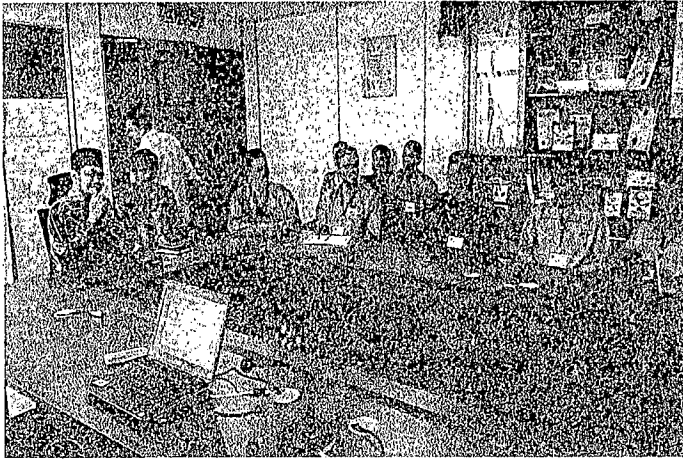
เวทีเยาวชนและชุมชนระดมความรู้ดีและความคาดหวัง

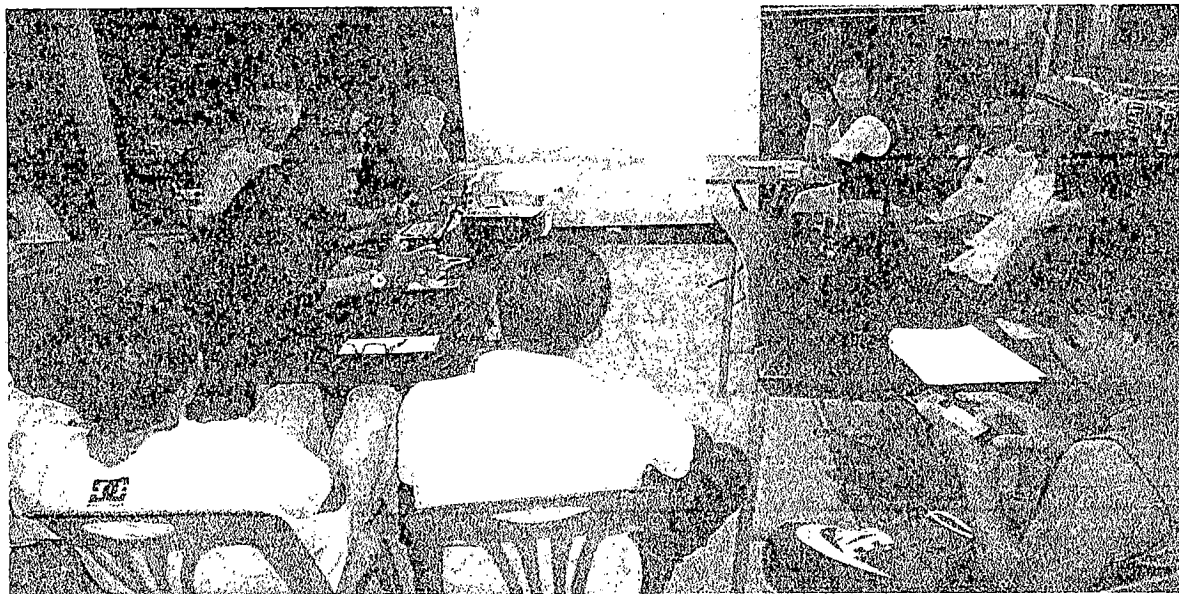
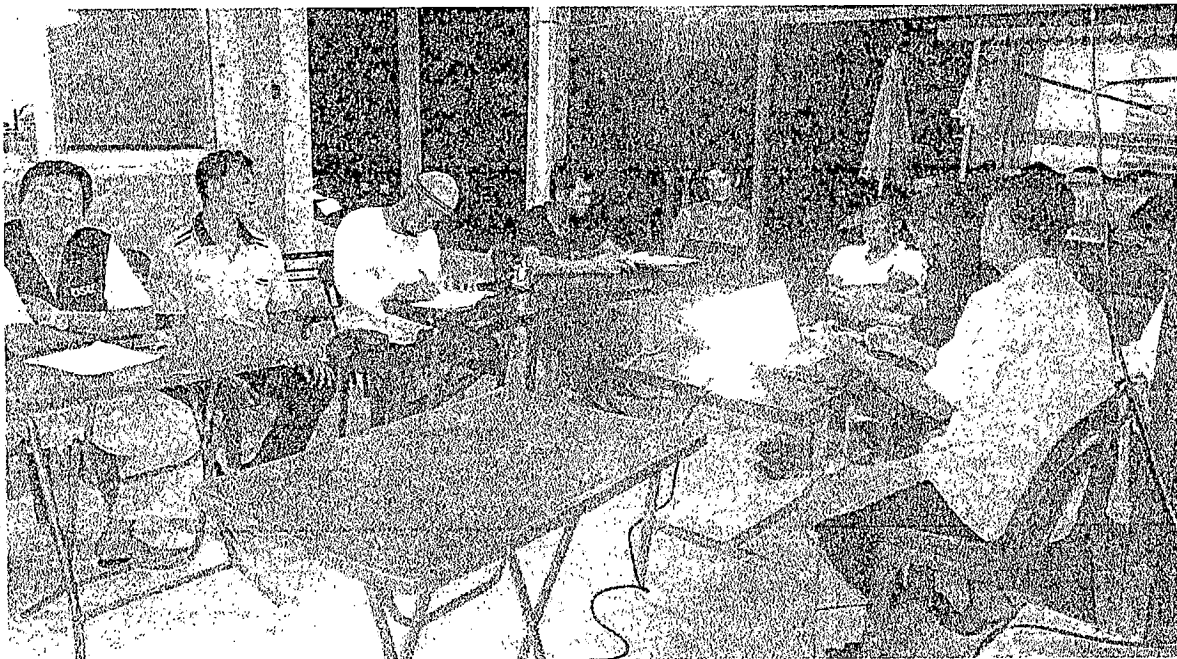
เวทีระดมทุนช่วยเหลือเด็กกำพร้า

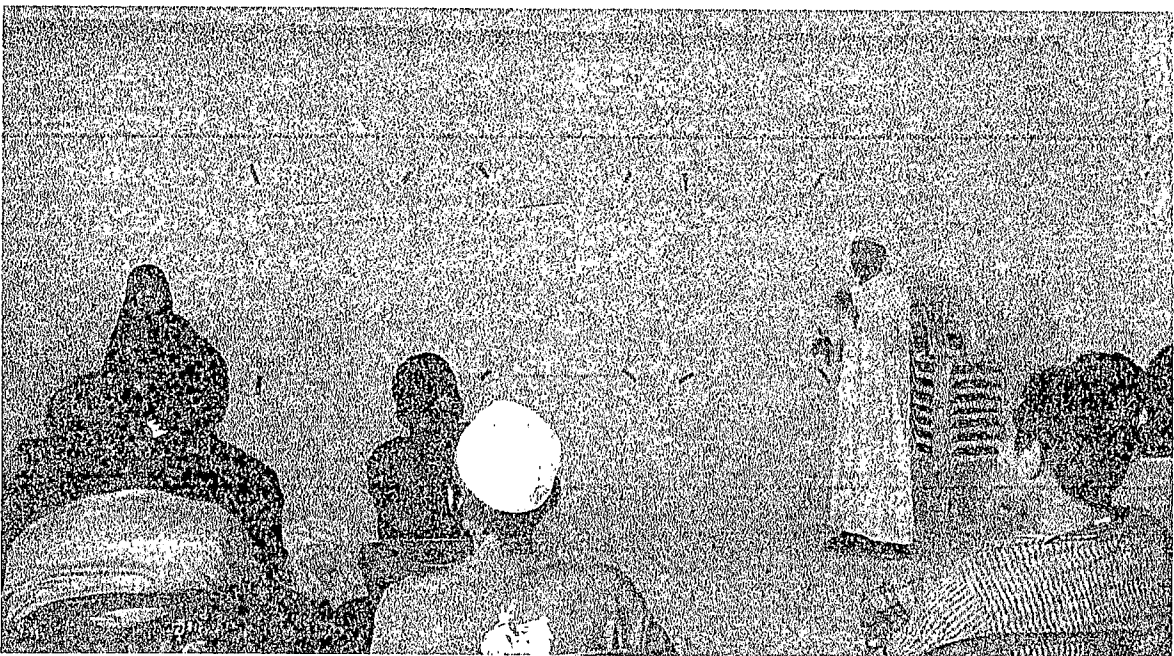
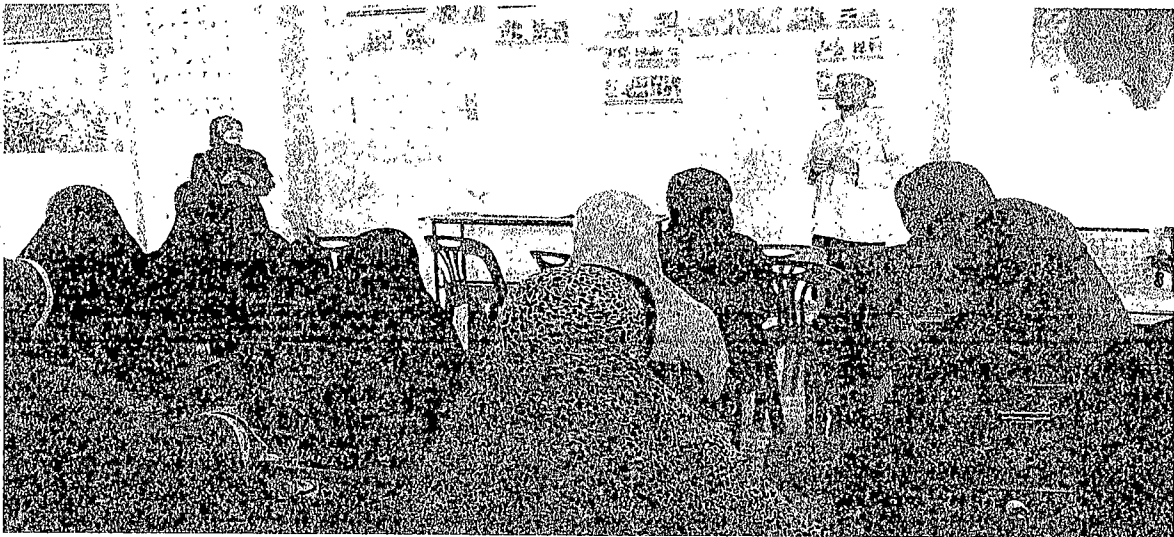
ศึกษาดูงานการบริหารจัดการกองทุนและสหกรณ์ ณ ประเทศมาเลเซีย

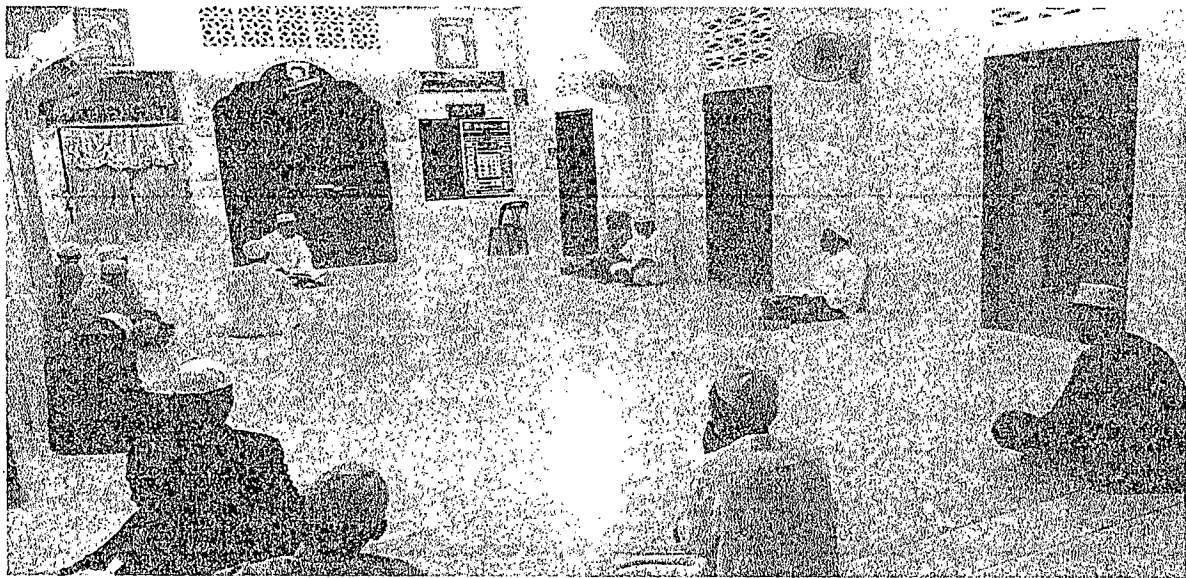
ประชุมคณะกรรมการเพื่อทบทวน

เวทีคณะกรรมการและสมาชิกทบทวนการดำเนินงานกองทุน

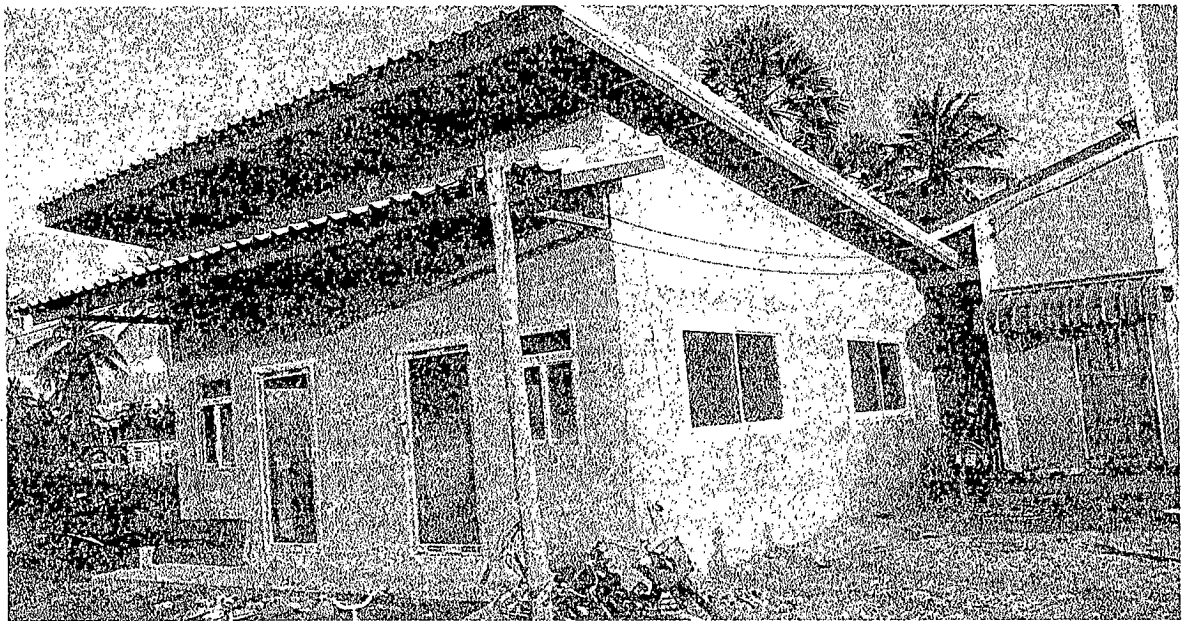
เวทีเสริมความรู้ให้กับชุมชน

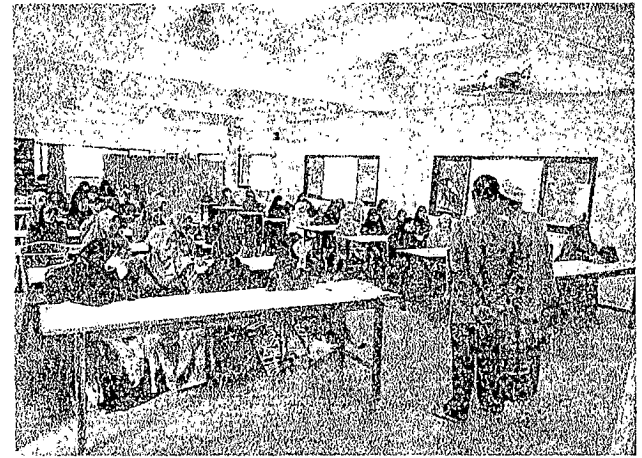
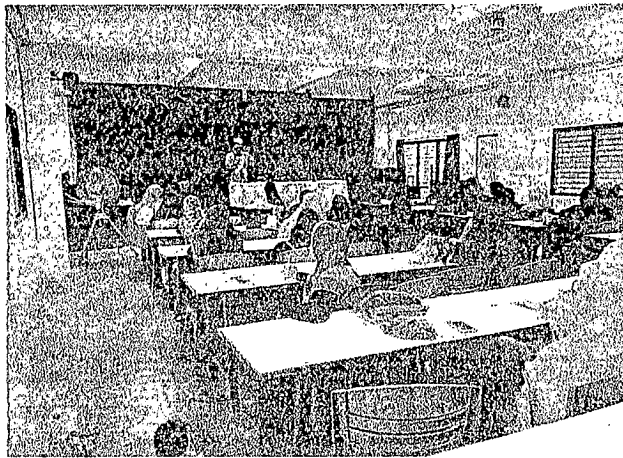
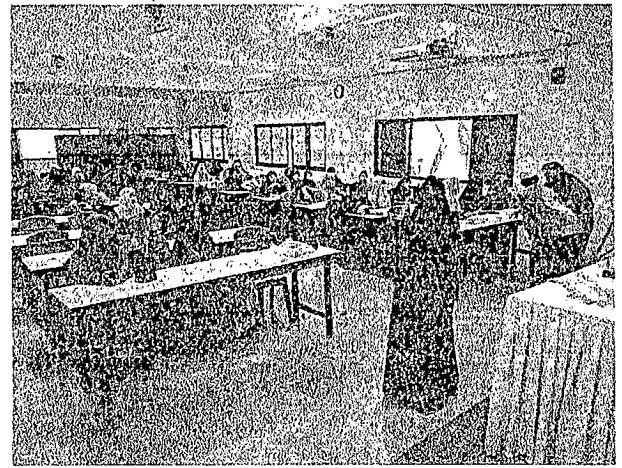
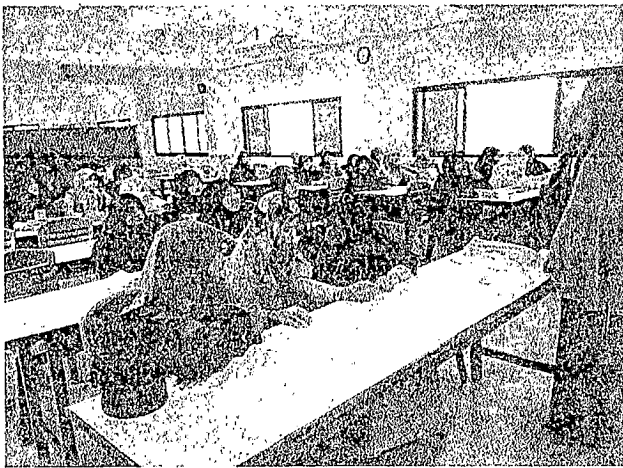
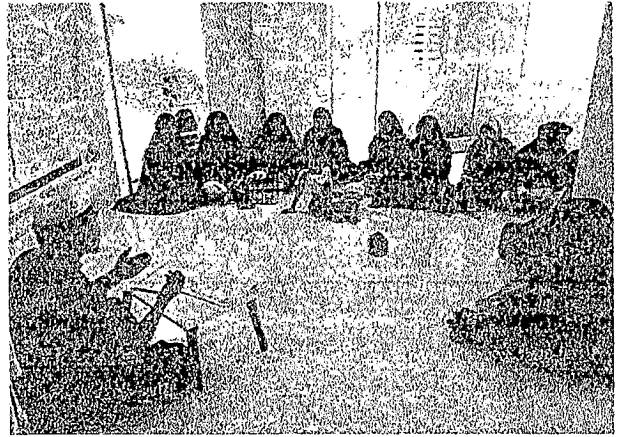

กิจกรรมสนองความต้องการของเยาวชน

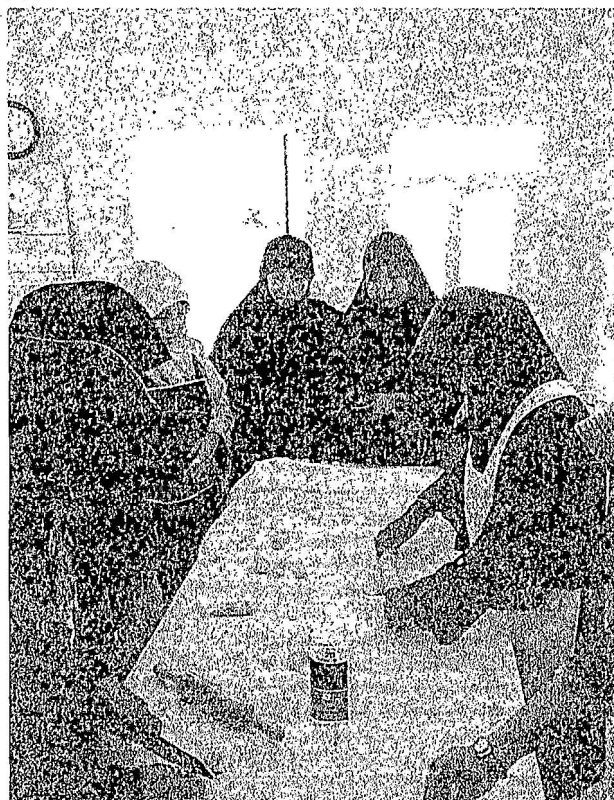
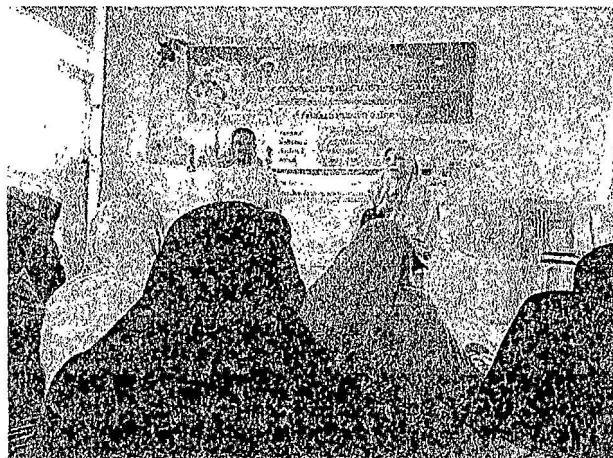

อาคารสำนักงานกองทุนที่กำลังดำเนินการก่อสร้าง

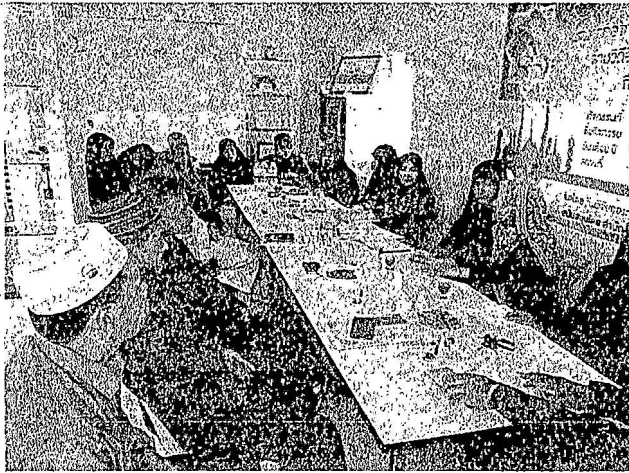

[illegible]

เวทีอบรมส่งเสริมอาชีพกลุ่มสตรี

เวทีแลกเปลี่ยนระหว่างกองทุน

กิจกรรมสอนอุดกร้าน

